

Kakšne naloge v drugem letu

V kratkem hostu oba doma Zvezne ljudske skupščine začela razpravo o predlogu družbenega načrta gospodarskega razvoja za leto 1962. Glede na to, da je že znanih nekaj postavk prihodnjega plana, lahko vsaj približno ocenimo naloge, ki nas čakajo drugo leto v gospodarstvu.

Po predlogu plana se bosta družbeni proizvod, oziroma narodni dohodek povečala za 16 odstotkov v primerjavi z letošnjim letom. Takoj je treba povedati, da smo tako velik porast narodnega dohodka ustvarili po vojni samo v nekaj letih in da ni države na svetu, ki bi zaznamovala takšno dinamiko proizvodnje. Takšen porast narodnega dohodka bo dosežen po zaslugi povečanja industrijske proizvodnje za 13 odstotkov ter kmetijske za 23 odstotkov v primerjavi z letošnjim letom. Pojavlja se vprašanje, ali ni to prevelika naloga za naše gospodarstvo?

Naloga je vsekakor velika. Navzlic temu pa obstajajo realne možnosti, da bo ta načrt v celoti izpolnjen. Dejstvo je, da vstopamo v novo leto že z uveljavljenim novim gospodarskim sistemom, ki ima to značilnost, da spodbudno vpliva na gospodarske organizacije ter proizvajalce, da proizvajajo več, racionalneje in bolj ekonomično. Ali z drugimi besedami — nov gospodarski sistem spodbudno vpliva, da z obstoječimi proizvodnimi sredstvi proizvajajo več blaga.

Večja dinamika proizvodnje v industriji, pa tudi v ostalih gospodarskih panogah, bo dosežena tudi z večjo likvidnostjo podjetij, zaradi katere je pričakovati, da se bodo zmanjšala najrazličnejša (tudi medsebojna) dolgovanja, ki so v preteklem obdobju v mnogočem ovirala normalno poslovanje. Računajo, da bo na ta način dosežen tudi boljši plasman proizvedenega blaga.

Pa še nekaj bo vplivalo na tak dinamičen porast proizvodnje: računajo namreč, da bo izročnih namenu več novih proizvodnih kapacitet, ki so bile letos v izgradnji.

Prav tako menijo, da je porast kmetijske proizvodnje za 23 odstotkov v primerjavi z letošnjim letom povsem realen, zlasti zaradi tega, ker je bila proizvodnja v letošnjem letu pod nivojem naših možnosti, saj smo imeli strašno sušo: bilo pa je tudi nekaj drugih slabosti, ki so vplivale na nizko proizvodnjo v kmetijskih organizacijah.

V predlogu družbenega plana za prihodnje leto niso predvidene nobene bistvene spremembe v gospodarskem sistemu. Na vidiku je le nekaj kvantitativnih sprememb v nekih instrumentih, zaradi katerih bo olajšano poslovanje nekaterih podjetij in gospodarskih panog. Torej, prihodnje leto bomo imeli več ali manj že ustaljene instrumente gospodarstva, kar je velikega pomena.

Predlog družbenega plana nadalje predvideva, da se bo osebna potrošnja povečala za enajst odstotkov. Glede na to, da se bo tudi prihodnje leto znatno povečalo število na novo zaposlenih, predvidevajo, da bo realna osebna potrošnja narasla do pet odstotkov. To je nekaj manj od predvidenega porasta proizvodnosti dela, pač zato, da bi nadomestili ono, kar je bilo v tem pogledu prekoračenega v letošnjem letu. To pomeni, da so osebni dohodki letos hitreje naraščali kot pa proizvodnost dela.

Predlog zveznega družbenega načrta za prihodnje leto nadalje predvideva večji izvoz, zlasti pa povečan izvoz kmetijskih pridelkov. Skratka, ta predlog predvideva veliko dinamiko proizvodnje, povečan izvoz ter večjo skladnost proizvodnje in potrošnje.

V soboto - zbor brigad

V soboto bo v Narodnem domu zbor letošnjih mladinskih delovnih brigad. Zbor pripravlja okrajni komitee Ljudske mladine, udeležili pa se ga bodo vsi brigadirji letošnjih zveznih in lokalnih akcij. Po umetniškem programu bo brigadirski večer s poslom.

Zbor brigad, ki je postal že tradicionalno srečanje udeležencev zveznih in lokalnih delovnih akcij, je nedvomno lepa prireditev in prav bi bilo, da bi se je udeležilo čimveč brigadirjev in brigadirjk.

tealnik

Z ZASEDANJA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA V CELJU

Izvrševanje plana in delitev dohodka

Pretekli četrtlet je bilo zasedanje Okrajnega ljudskega odbora v Celju in sicer obeh zborov. Glavna točka dnevnega reda je vsebovala razpravo o gospodarjenju v okraju. Poročilo o gibanju gospodarskih uspehov v obdobju treh tromesečij je podal direktor Zavoda za gospodarsko planiranje tov. Lojze Cukala. Navedel je številne podatke, ki ilustrirajo že znane ugotovitve, o katerih je bilo govora že poprej na sestankih političnih forumov, predvsem pa na letni konferenci Okrajnega odbora SZDL v preteklem tednu.

Ko je na osnovi dosedanjih analiz tovariš Cukala govoril o tem, kakšno bo dokončno stanje industrijske proizvodnje ob koncu leta v odnosu na sprejet gospodarski plan, je dejal, da velikih odstopanj ne bo, čeravno je ob koncu tretjega tromesečja fizični obseg proizvodnje bil dosežen z

77,9 % namesto z 83 %. Po finančnih dosežkih v proizvodni realizaciji so številke mnogo ugodnejše saj je v istem obdobju bil finančni obseg proizvodnje dosežen z 93,8 %.

Tako v poročilu kot pozneje v razpravi je bilo na seji veliko govora o produktivnosti, ki ni rast-

la vzporedno z naglo rastočimi osebnimi prejemki. Delitev osebnih dohodkov je vsekakor problem, s katerim se bodo morali kolektivni, posebej pa politične organizacije, temeljiteje spoprijeti. Res ni mogoče nazadovati na ponovno administrativno poseganje na področje delitve dohodka, treba pa bo mnogo več prepričevanja in trezne prosoje. To bo potrebno zlasti tam, kjer so nastala prevelika nesorazmerja v razponih, ki ponekod dosežejo razmerje 1:10, kar je s stališča socialistične morale nedopustljivo. Močne anomalije se kažejo zlasti v primerjavi velikih proizvodnih organizacij nasproti malim podjetjem, ker so osebni prejemki vodilnih ljudi dostikrat izenačeni navkljub velikanski razliki v težini odgovornosti, nivoju strokovnosti in podobnih kriterijev.

Gospodarjenje na področju kmetijstva je v nekaterih panogah tudi pokazalo odstopanje od predvidenih planskih nalog. Odstopanja so nastala v celoti na področju zasebne kmetijske proizvodnje, medtem ko so družbene kmetijske organizacije izpolnile v glavnem vse obveznosti. To trditve najbolj ilustrira podatek, da so kmetijska gospodarstva udeležena z 20 % pri prodaji živine, čeprav imajo te gospodarske organizacije v okraju le nekaj nad 5 % obdelovalnih površin.

Podoben položaj, vendar za izpolnitev plana ugodnejši, je na področju trgovin in gostinstva. Ti panogi bosta predvidoma uspešno zadovoljili planske naloge.

Na seji so razpravljali še o skupnih investicijah v okraju skupnosti komun. Ugotovili so, da so bile letošnje investicije za 5 % manjše od planskih.

Med razpravo je bilo poudarjeno, da čaka gospodarske organizacije v prihodnjem letu mnogo uspešnejše delo, zlasti zato, ker je v letošnjem letu bilo v osnovah mnogo storjenega na področju uvajanja novega gospodarskega sistema in pri ustvarjanju trdnih pogojev za uveljavitev neposredne demokracije, pristnih demokratičnih družbeno-ekonomskih odnosov.

Na seji je podala poročilo tudi komisija za nacionalizacijo, ki je v glavnem končala delo. Razpravljali so tudi o nekaterih drugih vprašanjih, med drugim pa so potrdili sklep o ustanovitvi okrajnega podjetja za ceste, sklep o nadaljnji kategorizaciji cest tretjega reda s priključki vred, končno pa so razpravljali tudi o uvedbi prometnega davka za letošnji prodani hmelj.

5 komisij in 60 sekcij SZDL v Konjici: h

Pri občinskem odboru SZDL v Konjicah so pred kratkim postavili razen petih komisij za določena področja dela še več raznih podkomisij, ki bodo podrobneje analizirale in spremljale delovanje raznih organov v občini. Največ podkomisij ima komisija za družbeno upravljanje in sicer za kmetijstvo, za šolstvo, za zdravstvo in socialno skrbstvo, za turizem in gostinstvo ter za delavsko upravljanje. Med prvimi je komisija za kmetijstvo zbrala gradivo za sejo občinskega odbora SZDL, na kateri so obravnavali nadaljnji razvoj kmetijstva v občini z ozirom na združenje kmetijske zadruge in kmetijskega gospodarstva.

Nadalje na področju občine deluje pri osnovnih organizacijah SZDL okoli 60 raznih sekcij. Največ sekcij je za notranje ali zunanje politične probleme, njim pa sledijo sekcije za družbeno upravljanje, za šolstvo itd. V Zrečah so prav na pobudo sekcije za mladinska vprašanja ustanovili mladinsko organizacijo, ki zdaj že uspešno deluje. O njenem ustanavljanju so prej razpravljali že precej časa, vendar je niso mogli ustanoviti. Največ sekcij za politična vprašanja je bilo ustanovljenih v času beograjske konference.

Na straži miru ...

Jugoslovanska armada ne brani samo meja socialistične Jugoslavije. Pripadniki armade že več let stojijo na straži miru na Sinaju, kjer je pred leti imperializem poskušal zaneti spopad okoli sueškega prekopa. Avantura se je končala z zmago Združenih narodov in od takrat so jugoslovanski vojaki v modrih čeladah na meji med Egiptom in Izraelom kot stražarji miru. Letalske enote jugoslovanskega vojnega letalstva so bile tudi v Kongu, dokler je bilo to v interesu kongoskega ljudstva in ciljev Združenih narodov. Ob nastopu krize v Kongu in vmešavanju kolonialistov so bili naši letalci odpoklicani.

Na sliki vidimo kolono motoriziranega odreda na egiptovski-izraelski meji na vožnji skozi puščavo.

S SEJE OBEH ZBOROV OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V CELJU

Zadovoljivi rezultati

Pred dnevi sta se sestala oba zbora občinskega ljudskega odbora v Celju. Med drugim so odborniki razpravljali tudi o gibanju gospodarstva do konca tretjega tromesečja letošnjega leta.

Gibanje gospodarstva do konca tretjega tromesečja letošnjega leta je bilo v celjski občini zadovoljivo. Ta ugotovitev drži posebno še, če upoštevamo pomanjkanje obratnih sredstev, omejitve investicij in ne nazadnje tudi dejstvo, da je novi gospodarski sistem terjal od gospodarskih organizacij mnogo več dela in sposobnosti. Kljub temu lahko pričakujemo, da bodo do konca leta vse panoge dosegle plan.

Plan za leto 1961 predvideva, da bi se naj družbeni bruto proizvod — v primerjavi z lanskim letom — povečal za 11,5 odstotka, družbeni proizvod za 12 odstotkov in narodni dohodek za 12,3 odstotka. Povečanje družbenega bruto proizvoda se giblje v okviru plana, sicer pa je bil družbeni bruto proizvod dosežen s 73,9 odstotka, družbeni proizvod z 78,5 odstotka, narodni dohodek z 78,8, investicije s 57,6 in plan zaposlenih s 97,2 odstotka.

Realizacija celotnega dohodka za čas od januarja do septembra je v primerjavi s istim razdobjem lanskega leta narasla v vseh panogah. V primerjavi z letošnjim planom pa realizacije niso dosegli le v industriji in gradbeništvu, v vseh ostalih panogah pa so plan izvršili. In še ena zanimiva primerjava z lanskim letom. Letos je celotni dohodek v gospodarstvu narasel za 11,9 odstotka, dohodek za 15,5, čisti dohodek

pa kar za 54,4 odstotka. Na tak porast čistega dohodka so vplivali precej nižji prispevki iz dohodka kot v lanskem letu.

Precej manj ugodni pa so podatki o investicijski potrošnji. Plan do tretjega tromesečja je bil dosežen le s 57,6 odstotkov. Tako znaša v šolstvu procent izvršitve 74,7, v kulturi in prosveti 61,6, zdravstvu in socialnem varstvu 71,1, telesni kulturi 16, v komunalnih objektih 52,3 in v stanovanjski izgradnji 76,6. Primerjave s planom kažejo, da ne bodo realizirane niti gospodarske niti negospodarske investicije, predvsem pa ta ugotovitev velja za komunalno dejavnost in za športne objekte. Zavoljo pomanjkanja investicijskih sredstev so morali namreč gradnjo nekaterih komunalnih objektov odložiti, prav tako pa tudi gradnjo umetniške drsališča.

Investicijske naložbe v šolstvu se gibljejo v okviru plana in bodo do konca leta tudi realizirane. Težave so nastale le pri gradnji četrte osnovne šole na Dečkovi cesti, ker gospodarske organizacije sredstev, ki so jih obljubile, še niso prispevale.

In še podatek o stanovanjski izgradnji. Le-ta bo do konca leta realizirana, toda predvsem zavoljo zvišanja cen gradbenim storitvam, medtem ko bo ostalo število novozgrajenih stanovanj pod planom.

In če še enkrat omenimo, da je v letošnjem letu izpolnitev plana oviralo precej činitelejev, smo gotovo z realizacijo lahko zadovoljni.

O DELU SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

V ponedeljek je bila pod vodstvom predsednice Marice Zorkove redna seja sveta za kulturo pri Občinskem ljudskem odboru v Celju, na kateri so obravnavali delo Svobod in prosvetnih društev na območju celjske občine. Mimo tega so sprejeli sklep o ustanovitvi sklada za finansiranje kulturne dejavnosti.

VREME

za čas od 15. do 24. decembra
Okrog 18. decembra ohladitev s snegom do nižin, nato nekaj mrzlih, suhih dni. Med 22. in 24. decembrom zopet padavine in postopno topleje.

Dr. V. M.

Za weekend po preteklem tednu je dal ton prihodnjemu Hruščevu na kongresu Svetovne sindikalne organizacije, ki se je vršil v Moskvi. Kot nalašč priložnost, da se je razgovoril o razrednem značaju hladne vojne in vseh protislovij v svetu, obenem pa priložnost, da je opravičeval sovjetsko politično strategijo, v katero se vključuje tudi in še kako — atomsko orožje. Razorožitev je nujna in to razorožitev pod nadzorstvom. Dokler se orožje grmadi in razporeja na bazah in v skladiščih, proti človeštvu nevarnost, da bo uničeno, SZ je za koeksistenco, za mirno urejanje vseh spornih vprašanj.

Toda, čemu potem SZ povečuje svoj vojni proračun? Hruščev pravi, da so sovjetski atomski poskusi ogromnega pomena za ohranitev miru, močan činitelj za krotitev imperializma. 50 in 100 in več megatonske atomske bombe so kakor Damoklejev meč, ki visi nad glavami imperialistov, ko bodo preudarjali, ali naj začno novo vojno. Na silo je treba odgovoriti s silo. Trde glave naj spoznajo, da s SZ ni mogoče več govoriti s pozicij sil, treba se je pač z njo pogovoriti, ker je ne samo močna, tudi močnejša, v raketah in atomskih bombah. Kdo tega ne razume, podcenjuje moč delavskega razreda in precenjuje moč imperialistov.

Kaj torej zdaj? Voz se ne premakne nikamor. S tem je Hruščev javno odgovoril, da ne sprejme Kennedyjeve sugestije glede Berlina in da z enakim nezaupanjem gleda na Zahod, kot gleda Zahod na Vzhod. Kennedy je namreč v intervjuu Adžubeju, Hruščevljevu zetu, dejal, da je glavni vzrok nezaupanja to, ker SZ hoče vsemu svetu vsiliti komunizem. Hruščev priha s protiočitkom, da imperialisti pripravljajo vojno zato, da bi fizično uničili delavsko gibanje. Če bi ne bilo tu orožja, tako se glasi Hruščevljevo odgovor, bi se imperializem prav nič ne pomišljal. Nekateri dogodki na Zahodu v zadnjem času tudi kažejo, da ima Hruščev dovolj razlogov za take očitke. Kennedy se ukvarja s pomenotem svojega tabora tako v ekonomiki kakor v politiki in seveda v strategiji, poleg tega pa s tem, da bi čim bolj pritisnil na izvenblokovske države in jih pritegnil v svoj krog. Pritisk na Kubo je čedalje oostrejši, organizacija ameriških držav je že obsodila Castra in mu zagrozila z represalijami. Nekaj dni pred tem pa je Kennedy v razgovoru z Adžubejem povedal, da je zoper Castra iz političnih razlogov, s tem opravičuje svoje vmešavanje v kubanske interne razmere.

Posebno vlogo, ki ni povsem vsaj na videz, v skladu z evropskimi zaveznicami, igrajo ZDA v Kongu. Izkazalo se je z dokumenti, kakšno nečedno vlogo igrajo Francija, Anglija in Belgija v Katangi zoper ureditev kongoskih razmer. Ne morejo se odločiti ekstraprofitov, ki pritekaajo iz orjaške firme »Union Minière«, zato so se odločile, da s Combejevi mandurji izženejo sile OZN. Sile OZN so zaenkrat močnejše, čeprav ne gre podcenjevati sil, ki so se v teku leta zgnete s pomočjo denarja okoli Combeja.

Kitajska je spet v hudem sporu z Indijo. V Nemčiji so to novo vojno ognjišče z veseljem pozdravili, da bi svoje zahodne zavezničke s tem opozorili, kako potrebna je atomska oborožitev nemški vojski, češ v sporu med Kitajsko in Indijo bo samo zrasel pomen SZ in Hruščeva bodisi kot posredovalca bodisi kot zaveznika. Mac Mahonova mejna črta lahko postane novo torišče merjenja sil, saj gre za dve sosedni velikanki, ki vsaka zase pomeni izredno pritegovalno moč za ves azijski kontinent. Vprašanje je seveda, zakaj se je zdelo Kitajski potrebno ravno zdaj pritisniti na svojo južno sosedo in to z grožnjami, namesto da bi se mejači zedinili za mirno določitev meje, ki je začrtana samo površno.

Pritisk od vzhoda je pred kratkim doživela tudi Avstrija, SZ jo je opomnila naj tudi v gospodarskem približevanju Zahodu ne krši svoje nevtralnosti, ki je zavezana z državno pogodbo.

Skratka, položaj je tak, da je treba poseči po skrajnih možnostih, da se prepreči najhujše. Skrajne možnosti so — direktni razgovori s SZ, tako pravijo na Zahodu.

T. O.

DELO, ki je še v povojih

Družbeno življenje pri nas je v zadnjem desetletju doseglo velike spremembe. To se posebno opazi v razvoju gospodarstva in to ne samo v količinskem in kakovostnem dvigu proizvodnje, temveč še posebej v metodah, ki so v proizvodnji, v odnosih med delavci kot proizvajalci in upravljavci obnem. Družbena zavest naših občanov je danes preokupirana z načeli in pridobitvami revolucije, tako da se široke množice zavestno zavzemajo za cilje, ki jih hočemo doseči. Na tej revolucionarni poti, ki jo hodimo, je sicer še vedno dosti ovir, večkrat neugodnih pogojev, toda prav človek, ki je del našega enotnega občestva, je tisti, ki bo vselej tem oviram kos. Zato je skrb družbe posvečena prav posebej še našemu delovnemu človeku in to ne samo človeku v široki družbeni skupnosti, temveč tudi vsakemu posamezniku, ki vsekakor prispeva k razvoju skupnosti.

JUGOSLOVANSKE PIONIRSKKE IGRE v 1962 letu

Leto telesne kulture mladih

Zveza društev prijateljev mladine Jugoslavije daje vsako leto v sodelovanju z ustreznimi organi in družbenimi organizacijami pobudo za organizacijo najrazličnejših aktivnosti otrok. Te aktivnosti, ki jih poznamo pod skupnim imenom Jugoslovanske pionirske igre, imajo namen, da ustvarjajo kar najbolj ugodne družbene in materialne pogoje za učenje, delo in zabavno življenje otrok, za vsestranski razvoj ustvarjalnih moči mlade generacije. Jugoslovanske pionirske igre segajo vsako leto na drugo področje.

Medtem, ko pravkar zaključujemo obdobje Jugoslovanskih pionirskih iger pod geslom »Moj kraj, včeraj, danes in jutri«, se bo dejavnost vseh družbenih silnic v naslednjem letu usmerila k množičnemu in vsestranskemu razvijanju telesne vzgoje in zdravlja pionirjev. Vse akcije in aktivnosti, ki se bodo v naslednjem letu odvijale na tem področju, bomo imenovali pod skupnim imenom

— LETO TELESNE KULTURE MLADIH.

Ni naključje, če se bo dejavnost Jugoslovanskih pionirskih iger v naslednjem letu razvijala na področju telesne vzgoje. To smer nakazuje tako splošni značaj telesnovzgojnega dela, kot tudi dejstvo, da je pri nas telesna vzgoja še zmeraj zapostavljena, brez zadostne pomoči družbe in podobno, zaradi česar nastajajo resni problemi fizične moči, zdravlja in prehrane ter telesne in duševne rekreacije mladim.

Osnovne aktivnosti prihodnjih Jugoslovanskih iger se bodo odvijale v šolah, stanovaljskih skupnostih in povsod tam, kjer pionirji delajo in preživljajo svoj prosti čas.

Glavne naloge Jugoslovanskih pionirskih iger v 1962. letu pa se kažejo v mobilizaciji vseh sil za ugotovitev materialnih in kadrovskih pogojev za izboljšanje zdravlja, prehrane in telesne sposobnosti pionirjev. To pa spet narekuje gradnjo objektov za zdravstveno zaščito otrok, nadalje šolskih kuhinj, higienskih objektov, igrišč, parkov, športnih naprav, počit-

niških domov itd. Prav tako se bo treba zavzeti za množično vključevanje pionirjev v najrazličnejša telesnovzgojna področja, kot so igre, športna tekmovanja in podobno. Program predvideva še vzgojo novih kadrov za vsa področja telesnovzgojnega udejstvovanja, zlasti pa vzgojo tistih kadrov, ki bodo delali z najmlajšimi.

Leto telesne kulture mladim v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger se sestoji iz niza najrazličnejših aktivnosti otrok v šolah, stanovaljskih skupnostih, družbenih organizacijah in slično. Pri tem pa ne bo šlo samo za večjo kvaliteto pouka telesne vzgoje v šolah ali za boljše uspehe na športnem področju, temveč predvsem za pomoč, s pomočjo katerih bi dosegli večjo množičnost telesne vzgoje in izboljšali pogoje za zdrav razvoj mladega rodu.

Zato posamezne oblike telesnovzgojne in zdravstvene akcije ne smejo postati same sebi namen, temveč morajo izključno služiti vsem nalogam in ciljem socialistične vzgoje.

S pomočjo številnih telesnovzgojnih prireditev pionirjev v šoli in okoli nje, se bo krepilo zdravje in jačala telesna odpornost otrok, ustvarjal se bo vedr duh optimizma, ki je nujno potreben prav v procesu učenja in ustvarjalnega dela. Zaradi tega je nujno, da pride tudi v tem procesu močno do izraza iniciativa, delo in odgovornost pionirjev in da se do največje mere razvijejo in okrepijo organi pionirskega samoupravljanja, bodisi v šolah, pionirskih kolektivih in drugod.

Glede na to, da so pogoji za razvoj telesne vzgoje v različnih krajih in področjih zelo različni. Leto telesne kulture mladim ne bo propagiralo enotni program, temveč bo samo priporočilo, da se načrt dela prilagodi konkretnim potrebam, problemom in možnostim šole in družbene organizacije. Nosilci vseh teh programov pa bodo v prvi vrsti posebni odbori v komunah, ki bodo povezovali in usmerjali posamezne akcije v šolah, družbenih organizacijah in ustanovah.

Nekje na teh osnovah je nastala v začetku leta tudi nova institucija v naši družbi, ki naj skrb prvenstveno za delavca, za kadre, ki jih družba potrebuje v proizvodnji, ki naj s svojim široko začrtanim delom odстранjuje stihije v kadrovanju ter s tem prispeva k povečanju proizvodnosti in osebnemu zadovoljstvu delovnih ljudi. To so Zavodi za zaposlovanje delavcev, ki obstajajo skoraj pri vseh občinah. V Celju je sedež takega zavoda, ki deluje za celjsko, laško, šentjursko in šmarškobno občino. Ljudje doslej za njegovo delo še ne vedo dosti, saj je še mlado, komaj v povojih, ki pa bo nedvomno s potrebami družbe kmalu preraslo začetne težave.

Zavodi so se razvili na osnovi nekdanjih posredovalnic za delo in so dobili zdaj nove, širše naloge. Tu ne gre samo za golo posredovanje dela: Naloga služb, ki jih opravlja zavod, je v tem, da se razvijajo čim tesnejši stiki s podjetji, občinami, ki planirajo gospodarski razvoj in s tem potrebe kadrov. Zavod skuša reševati vprašanje zaposlitve invalidov, žena, skupno s podjetji odpira nova delovna mesta, a s službo polnčenega usmerjanja skuša vplivati na dotok kadrov perspektivno. Pa ne samo za to: omiljevati poskušajo tudi zgrešenost v izbiri poklicev.

Kakšni problemi so bili najbolj zavozilani v začetnem delu? O tem sem se pomenil z direktorjem celjskega zavoda Francem Romihom. Povedal je, da povsod, po vseh podjetjih in tudi občinah še niso povsem dojel pomena služb, ki jih zavod razvija. Najbolj pa so uspeli v tem, da so vendar večino podjetij navezali prav tesne stike. Ta podjetja danes ne zapostavljajo delovne sile vemo zavoda. Predpogoj za uspešno delo zavoda je prav v tem, da zavod razpolaga s seznamom prostih delovnih in učnih mest, ker le tako lahko učinkovito svetuje in neposredno pomaga delavcem in mladini.

Zaposlovanje invalidov je večkrat močno težavno, čeprav gre tem ljudem, ki so izgorevali v boju ali delu, prvenstvena skrb družbe. Tega vprašanja morda ne bi bilo težko reševati, če bi vsa podjetja sporočala prosta delovna mesta, ki jih je sicer precej, kjer bi tudi invalidi lahko koristno delali. Delo, to je najbolj učinkovito zdravilo za človeka, ki prebiva posledice take ali drugačne nesreče in samo preko dela takega človeka vrnemo družbi kot enakovrednega člana.

Drugo, kar je problematično, je zaposlovanje ženske delovne sile. Deklet in žena, ki bi se hotele enakopravno zaposliti, je na območju zavoda na pretek. Z vasi prihaja dosti deklet, ki pa imajo čestokrat zelo pomanjkljivo osnovnošolsko izobrazbo, kar predstavlja zelo resno oviro za zaposlitev. Na drugi strani ni dovolj primernih delovnih mest, kjer bi smeli ženske zaposliti. Morda bi bilo prav, da bi temeljiteje proučili delovna mesta in ugotovili, katera so tista, kjer bi žena lahko zamenjala svojega možkega tovariša pri delu. Prav verjetno je dosti takih mest, kjer delajo danes moški, pa bi vendar lahko delale žene. V gospodarski računici je mesto tudi za delovno ženo, zato ponekod ne bi smeli biti preozki.

Posebno skrb bo v prihodnjem obdobju zavod posvetil tudi vzgoji kadrov in poklicnemu usmerjanju mladine.

Jugoslovanske pionirske igre pod geslom »Moj kraj — včeraj, danes in jutri« se bližajo koncu. Pred vključitvijo uspele in nadvse živahne aktivnosti, so v mnogih pionirskih odredih po šolah pripravili razstave. Zelo skrbno so se za organizacijo teh razstav zavzeli v šentjurski občini, kjer so se izkazale zlasti nekatere obrobne šole, medtem, ko so se pri šoli v občinskem središču niso mogli kdovekaj pohvaliti z njo. Če že omenjamo najboljše, je treba na prvo mesto postaviti šolo v Ponikvi pri Grobelnem, nadalje Dramlje, Blagovno in Bohor. — Naši sliko prikazuje dve podrobnosti s takšnih šolskih razstav. Spodaj — zbirka starinskih predmetov na razstavi v Blagovni, zgoraj — otroci pri maketi Bohorja.

Priznanje za uspešno delo

V nedeljo je bil v Velenju četrti redni občni zbor tamošnje Početniške zveze. Kakor delo, ki so ga opravili med letom, tako je tudi uspeša skupščina potrdila, da sodi velenjska organizacija Početniške zveze med najboljše ne samo v celjskem okraju, temveč bržkone tudi v Sloveniji.

Da bi temu delu dala primerno priznanje, se je Početniška zveza Slovenije odločila, da bo prav v novem mestu ob Paki pripravila svojo republiško skupščino. Sicer pa so na tem zboru govorili še o ureditvi sprejemnega centra, prvega te vrste v naši republiki. Po predlogih naj bi ta center uredili v prostorih stare osnovne šole v Velenju.

RAZPRAVA O JUGOSLOVANSKIH PIONIRSKIH IGRAH

V sredo dopoldne je bila seja podkomisije za društva pri Okrajnem odboru SZDL v Celju, na kateri so razpravljali o programu dela Jugoslovanskih pionirskih iger za 1962. leto ter o praznovanju novoletne jelke.

Kot je znano bodo Jugoslovanske pionirske igre v prihodnjem letu posvečene telesni vzgoji pionirjev.

BRODNIK peti

V organizaciji Občinske zveze za telesno kulturo v Sošanju ter uredništva Polet je bila v torek zvečer v Velenju polaj dvorani Kulturnega doma v Velenju uspeša športno-zabavna prireditev »Med svetovnimi in evropskimi mojstri«. Na nastop so združili s slavnostno proglasitvijo najboljšega športnika Slovenije v letošnjem letu in to na osnovi rezultatov, ki jih je dala anketa Poleta. Največ točk in zaslužen prvo mesto je osvojil evropski prvak v orodni telovadbi Miro Cerar. V šestdesetih najboljših slovenskih športnikov pa sta se uvrstila tudi dva celjsana, oha člana AD Kladivarja in to inž. Jože Brodnik na peto mesto ter Stanko Lorzer na deseto.

Razen teh dveh so v razgovorih sodelovali še iz celjskega okraja: atletinja Tea Silanova ter domačina Kreselj in Bizjak.

S.

V zadnjem tednu na DOMOVINI

Petek, 8. decembra
PREDSEDNIK ljudske tehnike Jugoslavije je podelil priznanja najboljšim jugoslovanskim športnikom s področja ljudske tehnike. Prvo mesto je zasedel Ljakič iz Nove Gorice Pavel Bče, drugo Erika Fras, padalka iz Maribora in tretje letalec Jože Krumpak iz Celja.

Sobota, 9. decembra
V TOVARNI kovinskih izdelkov Saturnus v Ljubljani so počastili 40 obletnico obstoja tovarne.

Nedelja, 10. decembra
DALJNOVOD Split-Zagreb v dolžini 353,5 km so izročili namenu.

Ponedeljek, 11. decembra
V LJUBLJANI se je sestal Glavni odbor SZDL Slovenije. Razpravljali so o poglavitnih vprašanjih s posameznih področij družbenopolitične in gospodarske dejavnosti v komunah.

Torek, 12. decembra
PRI ZVEZI prijateljev mladine Slovenije je bil posvet o namenu, vsebini in nalogah Jugoslovanskih pionirskih iger v prihodnjem letu.

Sreda, 13. decembra
ČEZ NEKAJ dni bo v prodaji dovolj pomaranč. Prodajali jih bodo po 200 do 225 dinarjev kilogram.

Krajevni odbori

in stanovaljske skupnosti

MISLI IZ POROČILA OKRAJNEGA ODBORA SZDL ZA KONFERENCO

V nastajanju gospodarsko močnejših ter teritorialno večjih komun, so se v mehanizmu komunalne samouprave posebno uveljavili krajevni odbori kot organi družbenega samoupravljanja naselij.

V celjskem okraju je 138 krajevnih odborov. Za svoje delo in izvajanje dobivajo določena materialna sredstva od občinskih ljudskih odborov. Razen tega pa krajevni odbori tudi sami zbirajo sredstva najrazličnejših gospodarskih in drugih organizacij ter državljanov. Zadnji čas je čedalje več primerov, ko državljanji z velikim razumevanjem sodelujejo s svojimi sredstvi pri

izvajanju lokalnih akcij. Ta prijetna ugotovitev pa ne velja za vse: zlasti ne za krajevne odbore v tistih občinah, kjer ljudski odbori ne kažejo prevelikega razumevanja za iniciative krajevnih odborov. So pa spet drugi primeri, kjer pa krajevni odbori ne kažejo nikakršnega življenja in zato mnogokdaj ne izkoristijo niti tistih sredstev, ki jim jih je namenil ljudski odbor.

Analiza dela in stanja krajevnih odborov je tu in tam dala nezadovoljivo sliko tudi kar tiče kadrovske sestave. V več kot polovici krajevnih odborov na območju celjskega okraja so predsedniki starejši ljudje. Med nji-

mi še takšni, ki iščejo pomoč samo pri občini, ne vidijo pa lastnih materialnih možnosti za urejevanje komunalnih problemov. V nekaterih dosti bolj aktivnih krajevnih odborih pa se že kaže fiziognomija bodočih krajevnih skupnosti.

Zanimivi in hvaležni so primeri, ko so znali krajevni odbori mobilizirati sredstva državljanov celo za gradnjo učiteljskih stanovalj, za gradnjo gasilskega ali zdravstvenega doma. Drugod pa so spet pomagali pri gradnji šole in urejevanju naselij. Sicer pa je bilo delo krajevnih odborov v mnogem odvisno tudi od aktivnosti krajevne organizacije

Socialistične zveze.

V nasprotju s krajevnimi odbori, ki so v glavnem vse svoje sile osredotočili na reševanje komunalnih vprašanj, pa so stanovaljske skupnosti doslej več napravile za ustanavljanje najrazličnejših servisnih delavnic. Ob upoštevanju načela, da je stanovaljska skupnost samoupravni organ državljanov, kjer naj se za reševanje raznih materialnih vprašanj zbirajo sredstva komunalnih skladov in državljanov, bi morali zapisati, da smo še precej daleč od realizacije tega načela. Stanovaljske skupnosti se počasi uveljavljajo. Namesto, da bi se krepko lotile dela, pa še

vedno razpravljajo o vsebini dela. V teh razpravah se zrcalijo tudi določene slabosti organizacij Socialistične zveze.

V stanovaljskih skupnostih še vse preveč delajo pri reševanju raznih gospodarskih in komunalnih vprašanj, dosti manj pa so te skupnosti napravile v splošni skrbi za človeka, zlasti v odnosu na ženo in otroka.

To je ena stran dela, druga pa kaže precejšnje težave, s katerimi se srečujejo stanovaljske skupnosti. Zlasti pogrešajo več materialne in tudi moralne onore vse komunne, predvsem pa ljudskega odbora. Skoraj polovica stanovaljskih skupnosti v okraju nima niti najnujnejših prostorov za delo. Ponekod pa so organi stanovaljske skupnosti preveč odrezani od državljanov, zaradi česar večkrat odločajo svojevoljno. Nekaj pozitivnih rezultatov pa so dosegle tiste stanovaljske skupnosti, ki so pri svojem delu močno naslonile na hišne svete.

Socialistična zveza postaja tvorec občinske politike ter orodje za utrjevanje socialističnih teženj občanov

Govor predsešnice Glavnega odbora SZDL tovarišice Vlade Tomšičeve na redni konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva za celjski okraj, dne 5. decembra 1961. leta

Tovarišice in tovariši!

Vaša konferenca je v času, ko se pripravljamo na novo obdobje, ki naj ga navede sprejem nove ustave, pregledala do kam smo prišli pri svojem delu in ugotovila veliko vlogo Socialistične zveze v sedanjem obdobju. Mislim, da smo lahko zadovoljni z vsebino današnje konference, z vsebino predloženega referata, kakor tudi poročila predsednika Lubeja in razprave delegatov.

Razprava in poročila so nam potrdila prepričanje, da je Socialistična zveza v celjskem okraju postala tribuna za razpravo o vseh problemih naše socialistične graditve in, da smo dosegli razmeroma visoko stopnjo zavesti pri reševanju najbolj perečih problemov, čeprav je tudi res, da v vseh problemih še ne razpravljamo s tisto ostrino, s tisto zavestjo in odgovornostjo, ki jo ti problemi zaslužijo. Če namreč takole na hitro pregledamo prav to konferenco, se mi zdi, da smo problemom proizvodnje in produktivnosti posvetili manj pozornosti, kot problemom delitve. Socialistična zveza bi morala biti tribuna, kjer bi razpravljali predvsem o proizvodnih silah, ki marsikje še spijo v naših občinah in okrajih, čeprav je to pravzaprav osnova za napredek in delitev tistega, kar imamo.

To bi bila v glavnem edina pripomba, ki jo lahko dam k današnji razpravi. Ne mislim s tem reči, da v celotnem vašem naporu niste osredotočeni na probleme ustvarjanja dohodka. Toda dostikrat se vse preveč bavimo samo s problemom koliko bomo trošili, premalo pa gledamo na to, koliko smo proizvedli.

NOVA USTAVA BO USTAVA ČLOVEKA IN NJEGOVE SAMOUPRAVE

S to konferenco brez dvoma stopa Socialistična zveza v vašem okraju in komunah, pripravljena na razpravo, ki jo pojmuje pod pojmom razprave o novi ustavi.

Kot vemo iz do sedaj objavljenih dokumentov, bo ta ustava v bistvu nadaljevala naše napore na poti razvoja samoupravljanja in utrčila pozicije, na katerih se borimo že leta. To bo predvsem ustava občine, človeka in njegove samouprave, ne pa ustava države.

SAMOUPRAVA IMA DVE OSNOVI

Materialna baza samouprave in odločanje človeka v tej samoupravi. Brez materialne osnove ni odločanja in je brez nje govoriti o demokraciji — fraza. Vsak organ, vsaka uprava mora imeti materialno osnovo. Materialno osnovo pa, če govorimo o družbenem upravljanju, moramo sami ustvariti. Mi ne računamo na prilivanje dohodka od nikoder in skušamo čim bolj zamašiti vse cevi, po katerih se po prelivu sredstva navzdol in navzgor. Mi težimo za tem, da postavimo človeku popolnoma jasno pred oči, da kar dela, kar je ustvaril, da o tem sam odloča, da odloča, ali bo združeval sredstva za potrebe, ki so skupne in za katere vemo, da jih je nemogoče reševati preko individualnega osebnega dohodka. Zato moramo pri vsaki naši razpravi izhajati iz stališča, da o ustvarjeni materialni bazi, ki je plod dela naših rok, dela naših kolektivov in komun, odloča človek. Proizvajalec, upravljaec, občan naj odloča o razdeljevanju tega ustvarjenega dohodka.

ZAVEST LJUDI BO TREBA NENEHNO KREPITI

Res je, in tudi danes smo slišali mnenja, da je komuni in delovnim kolektivom prepuščeno še premalo sredstev, ki jih sami ustvarjajo. Čeprav v procesu decentralizacije sredstev ne gremo dovolj hitro naprej, se mi vendar zdi, da je treba gledati na te stvari nekoliko drugače. Gre za to, da danes točno vemo, koliko smo sposobni ustvariti in da moramo imeti določena združena sredstva, če hočemo izvršiti velike načrte v razvoju industrije in v drugih vejah gospodarstva. Prav tako vemo, katere so tiste službe v federaciji, ki jih moramo reševati skupno. Mi se moramo strinjati s težnjami, ki jih bo tudi ustava potrdila, da bodo sredstva, potrebna za graditev gospodarstva čim bliže našemu proizvajalcu. Zato je zelo verjetno, da bomo v nekaj letih uspeli še povečati udeležbo gospodarskih organizacij in komun v skupnem dohodku. Hkrati pa je prav gotovo res, da s tem še ne bo začel teči med in mleko na našem terenu, ampak bomo morali dobro oceniti, kje in zakaj bomo vložili v razvoj proizvodnih sil. Napor, katerega je prikazalo tudi poročilo, da je tridesetina industrije v celjskem okraju v rekonstrukciji, je popolnoma pravilen in utemeljen.

NOBENA STVAR NE MORE BITI ZASTONJ

Zavedati se moramo, da brez ustvarjanja nove materialne baze in krepitve obstoječe, ter brez večanja produktivnosti dela, ne bomo mogli izboljšati naše življenjske ravni, naše kulture, naših šol. Če bo imela komuna več sredstev, bo moral imeti občan večjo zavest pri reševanju osnovnih problemov ekonomskega družbenega življenja. Prav v tem je smer odpora proti demokraciji centralizmu. Nobena stvar, v kateri je vloženo človeško delo, ne more biti zastonj. Mi se sicer lahko odločimo, da dajemo kakšno stvar »zastonj« (da regresiramo določene stvari), vendar ne smemo zakrivati resnice našemu proizvajalcu, in mu reči, da je to ali ono zastonj, ko pa vemo, da je ravno obratno. Socialistična zveza mora ljudem razložiti, da v sistemu, kjer ni izkoriščanja človeka po človeku, ne more biti prav nič zastonj. Nihče ne more uživati plodov dela, če jih tudi ne ustvarja. Osnovna šola je »zastonj« po sedanji ustavi in bo »zastonj« tudi po novi. Vendar ljudje morajo vedeti, koliko ta šola stane in da je družbeno koristna in v tem smislu zastonj, čeprav seveda ni zastonj.

Zato mislim, da se mora Socialistična zveza pripraviti v bodočem utrjenem sistemu samoupravljanja, ki bo dal še več sredstev delovnim kolektivom in komuni, na to, da bo odpirala oči vsakemu občanu, da mu bo omogočala vpogled v vsa knjigovodstva, v vse cene, da mu bo vzgajala zavest, da je njegov standard sestavljen del standarda kolektiva in standarda komun in da je od njega odvisno, za kaj bo v perspektivi dal sredstva.

OBČANI NAJ ODLOČAJO O VSEM

V novi ustavi bo Socialistična zveza delovnih ljudi dobila posebno mesto, da bo članstvo v njej ustavna demokracična pravica vsakega državljan in bo torej Socialistična zveza nepogrešljiv instrument samoupravljanja. Mislim, da je to sicer nova formulacija v Socialistični zvezi, vendar menim, da smo naše organizacije že pripravili za to vlogo. Socialistična zveza bo omogočala

občanom razprave o vseh problemih, ki se pojavljajo v posameznem kolektivu ali v komuni. Zato se mi zdi zelo važno, da Socialistična zveza poišče nove metode dela in da si ne skuša prisvajati vloge komandanta nad drugimi samoupravnimi organi. Spor med nami in Sovjetsko zvezo — kot vsi veste — se je vršil na pojmu vloge države in partije v izgradnji socializma. Mi smo najostreje nastopali proti temu, da se vloga države in partije krepi v smislu jemanja pravic delovnemu človeku. Zato Socialistična zveza v sedanji dobi ne more predvidevati, da bo sedaj odigrala neko vlogo nasproti organom samoupravljanja v tem smislu, da bi se v okviru Socialistične zveze postavilo neko stališče, ki naj ga potem določeni samoupravni organ izvaja. Mi smo ukinili transmissijski odnos med Zvezo komunistov in ostalimi družbenimi organizacijami. Zveza komunistov je idejno politični voditelj. Borili smo se za to — in to ves čas — da dobi polno veljavo člen vsakega samoupravnega organa (delavski svet, komuna, zbor volivcev itd.). Tu gre za to, da bo Socialistična zveza postala tribuna, na kateri občani razpravljajo za kaj gre pri posameznem problemu, kjer bodo dobili informacijo ter politično idejno vpogled. Član Socialistične zveze mora biti prepričan v koristnost take razprave. Če pa hočemo to doseči, mora Socialistična zveza delovati tako, da postane taka organizacija, ki je najbližja našemu državljanu. Le tako bo postala instrument državljanov za uresničanje njihovih pravic in dolžnosti.

Včasih je bila Socialistična zveza in prej OF tista organizacija, ki je propagirala sklepe Partije. Tako smo skušali prepričati ljudi, da je to, kar je bilo sklenjeno, dobro za njih, in je tudi res bilo dobro. Danes pa je občan že sposoben, da razpravlja o milijonih in milijardah in je od njega odvisno, ali bo zgrajena ta ali ona cesta, tovarna, šola ali bolnica. Da pa bo lahko o vsem tem res odločil, mora dobiti na vpogled podatke, iz katerih bo razvidno, kaj je bolj pametno in za kaj naj se odloči. Socialistična zveza mora občane oskrbeti z gradivom za razmišljanje. Danes imamo že toliko sredstev in ključne objekte že tako daleč izgrajene, da gremo lahko na sistem svobodnega odločanja državljanov, občanov. Če pa hoče naš občan svobodno odločati, se mora osvoboditi birokratizma, iznebiti se mora vpliva in vtisa zaostalosti svojega doma. Uspesobiti moramo našega občana tako daleč, da bo razumel medsebojno povezanost gospodarstva, kulture, šolstva in zdravstva, kar je nakazala tudi konferenca.

Tovariši, Socialistična zveza postaja tvorec občinske politike, tvorec te politike na ta način, da omogoča slehernemu človeku vpogled v probleme in predvsem, da mu omogoča vpogled v razne možnosti za rešitev nekega problema.

TISK IMA VEDNO VAŽNEJSO VLOGO

Pri tem mislim, da sta izredno važna dva organa. En organ Socialistične zveze je tisk. Danes je že bilo govora o tisku. Dala bi k temu samo kratko pripombo. Zdi se mi izredno pomembno, da se vsaka naša komuna zaveda nujnosti, da daje občanom na vpogled vse sklepe in tudi priprave za sklepe, teze in predloge, ki so ali bodo na dnevnem redu sej, in to na tak način, da bo občan te stvari dejansko tudi razumel. Hkrati pa se pojavlja v določenem lokalnem tisku težnja, da bi le preko tega tiska zadovoljili občane z informacijami. Mi pa moramo vedeti, da ne smemo zanirati občanov v ožek krog občine in komun. To bi bilo zapečkarstvo. Gledati moramo, da so to listi lokalne samouprave, ne pa provincialni listi. Mi moramo pripravljati občane na to, da poslušajo radio, da spoznajo preko radia in ostalega tiska tudi druge republike, ves svet. Zato mislim, da je lokalni tisk dopolnilno osrednjemu tisku, ne pa nadomestilo za centralni tisk. O tem je treba voditi računa. Računa pa je voditi še o nečem, to je, da moramo poleg dnevnega tiska začeti širiti tudi razno strokovno časopisje, od teoretičnega marksističnega tiska do vseh dnevnih listov in do strokovnih glasil.

SOCIALISTIČNA ZVEZA OMOGOČA VSAKEMU OBČANU UDELEŽBO V OBČINSKI POLITIKI

Drug organ Socialistične zveze, o katerem je bilo tudi že govora, in kjer se mi zdi, da je težišče v tem obdobju, je krajevni odbor Socialistične zveze. Zdi se mi, da smo občinske odbore Socialistične zveze uspeli kot dobro politično vodstvo. Ker pa smo medtem napravili našo komuno za »komuno«, to je precej veliko ekonomsko organizacijo, potem je problem udeležbe občanov v politiki te komun.

Tu se mi zdi, da ne vlada dovolj jasnosti glede funkcije krajevne skupnosti in krajevnega odbora Socialistične zveze. Zdi se mi, da si oba organa na istem teritoriju med seboj jemljeta funkcije in se premalo čuti velika razlika v funkciji enega in drugega. Krajevni odbor odnosi stanovansko skupnost je samoupravni organizem prebivalcev določenega naselja, ki odloča o vseh zadevah od cest do raznih otroških ustanov in je eden samoupravnih organizmov, kot je delavski svet v podjetju, v proizvodnji. Krajevna organizacija Socialistične zveze je pa naš politični organ, ki omogoča vsakemu občanu udeležbo v občinski politiki. Krajevni odbor Socialistične zveze se bo seveda pobrigal za pravilno funkcioniranje stanovanske skupnosti, ampak prav toliko kot se bo pobrigal za šolski odbor na svojem terenu in za vse druge samoupravne organe. Krajevni odbor Socialistične zveze ima funkcijo, da razlaga in omogoča udeležbo občanom v občinski politiki, v šolstvu, zdravstvu itd., ne pa da rešuje lokalna vprašanja vodovoda, cest in slično. To je samo del občinske politike, zelo važen del, ni pa občinska politika v celoti. Zato se popolnoma strinjam, da je treba razmisлити, kako bo krajevni odbor Socialistične zveze omogočal občanom, da bodo dnevno imeli svoj vpliv na občinsko politiko v celoti. Vedeti pa moramo, da brez materialne baze, delovanja krajevnega odbora SZDL ne more biti. Vse pravice občana — volitve, odpoklici odbornikov, glasovanja, dajanje svojih mnenj — odpadejo, če mu nismo dali možnosti, da pravočasno zve za mnenja in dobi potrebne podatke. Te možnosti pa mu ne damo, če nimamo prostora, kjer bi občan za vse te stvari lahko pravočasno zvedel.

VSAK DRŽAVLJAN BO IMEL PRAVICO BITI ČLAN SZDL

Zato ne smemo govoriti o poslovnih prostorih krajevnih organizacij SZDL, kot da gre tu samo za pisarne, kjer naj bi bil splošen arhiv, ampak po mojem mora imeti krajevna organizacija SZDL prostor, kjer bo v stanju vsakodnevno nuditi svojim članom možnost seznanjanja s problemi, kamor bodo člani lahko vsak dan prišli in kjer bodo imeli na razpolago določene informacije, določene objave, kjer bodo člani lahko dobili točna pojasnila in odgovore na postavljena vprašanja. Zato je prav, da

razmišljamo, v zvezi z novo vlogo Socialistične zveze, ko bo vsak državljan imel pravico biti član, da bo pravzaprav krajevni odbor SZDL stalni izvršni organ, ki bo zagotavljal občanom, da se nobena njihova pripomba ne bo zgubila v nič.

PO POTI VEDNO VEČJE DEMOKRACIJE

Danes lahko pogledamo resnici v oči in si priznamo, da smo sprejemali odločitve z 10 odstotno udeležbo volivcev. Saj vemo, da so bile razne stvari sprejete na zborih volivcev, kjer pa je bila po navadi udeležba komaj zadostna. Mi pa moramo — če resnično govorimo o socialistični demokraciji — omogočiti, da ljudje pridejo in sodelujejo v odločanju o problemih. Doslej niso prišli, zato, ker so vedno morali samo potrjevati že sprejete sklepe, ki sicer po navadi niso bili slabi. Prava demokracija pa to le ni bila. V razpravi o novi ustavi razmišljamo o tem, kako zagotoviti stalno sodelovanje občanov v občinski politiki. Občanom moramo omogočiti stalen in čim večji stik z organom, ki ga je sam izbral, da mu omogoči stik z občinsko politiko.

Edini smo si v tem, da bomo opustili direktne volitve in uveljavili indirektno volitve. Skupščine v okrajnem, republiškem in zveznem merilu bodo sestavljene od delegatov občinskih ljudskih odborov. S tem bo dana možnost, da bo občan vplival na zvezno politiko mnogo bolj kot doslej, ko ni mogel dobiti pravega instrumenta, da bi direktno vplival na politiko v republiki in zvezi. Zbor občanov bo dobil v organizaciji SZDL in preko nje dejansko vpogled v občinsko politiko, občina pa bo delegirala poslanca navzgor in tako dejansko povezala slehernega človeka v celotni naši skupnosti.

Delo krajevnih organizacij Socialistične zveze ni samo stvar dobrovoljnosti članov SZDL, čeprav mislim, da je treba članarino in vse ostale prispevke še naprej pobirati v tem smislu. Mislim, da tudi prostori spadajo med temeljne pravice človeka — upravljalca, ki jih mora imeti, kot mora imeti šolo, trgovino, tovarno, da ima možnost upravljanja. Zato morajo biti v komunalnih planih tudi predvidena sredstva za ureditev prostorov za delovanje krajevnih organizacij Socialistične zveze.

DELITEV DOHODKA JE PREDVSEM POLITICNI PROBLEM

Govorila bi še o eni stvari, katere se mi zdi, da je bila v razpravi na konferenci premalo poudarjena.

Gre za vlogo Socialistične zveze pri delitvi dohodka. Ze v začetku sem poudarila, da se je o delitvi več govorilo kot pa o proizvodnji. Prebleli smo dobro, ko je bila Socialistična zveza preveč potisnjena na stran in se ni pečala z gospodarstvom. Tudi o delitvi smo govorili vedno bolj v globalu, ne pa o delitvi osebnih dohodkov. Ne smemo govoriti o tem samo kot o gospodarskem problemu, saj je to predvsem politični problem. Tak pristop k temu je edino pravilen. Res je, da če bi sešeli vse tiste zneske, ki so jih posamezniki preveč sprejeli, ne bi to v globalu in v okviru celotnega gospodarstva predstavljalo neke velike vsote. Če bi tako gledali to stvar, bi zgubili stik z osnovnimi socialističnimi občutki. Zato je delitev osebnega dohodka prvenstveno politični problem. Ne gre samo za gospodarsko škodo, če je nekdo dobil na leto več ali manj, ampak gre za neprecenljivo škodo v političnem oziru, v oziru občutka naših proizvajalcev. Tretji plenem Zveze komunistov v Beogradu je zato posvetil temu problemu največjo pozornost. Mislim, da je prav, da bi Socialistična zveza preko svojih forumov — občinske organizacije in krajevnih organizacij Socialistične zveze — sprožila temeljito razpravo o teh problemih. Ne gre za to, da bomo diktirali, koliko bo imel nekdo plače, ker je to naloga samoupravnih organov; obsoditi in ugotoviti pa moramo, da je pravilnik, po katerem se delijo dohodki v takih razponih, nemogoče in da je treba predlagati delavskemu svetu, da tak pravilnik še enkrat pregleda in o njem sklepa. Če pa so nekateri delavski sveti oglušili za te stvari, pa imamo tu še zbor proizvajalcev, občinski ljudski odbor in Socialistično zvezo, ki je dolžna pokreniti razpravo v teh samoupravnih organih o teh problemih.

Eno so razponi v samem podjetju, drugo pa so razponi, ki jih občutimo med različnimi podjetji in posebno še med gospodarstvom in družbenimi službami. Seveda smo imeli tudi v zdravstvu pojave pretirano visokih osebnih dohodkov; toda če primerjamo osnovne plače zdravstvenih in prosvetnih delavcev s plačami enako kvalificiranih ljudi v nekaterih podjetjih, ki imajo boljše pogoje zaradi raznih razlogov, potem naenkrat vidimo, da prihajamo v težke probleme, da prihajamo od takih razlik, ki jih za daljšo dobo ne bomo mogli dopuščati. Nič bolj poklicana ni druga organizacija kot Socialistična zveza in sindikat v občini, da o tem problemu direktno spregovori.

Vse družbene službe smo postavili na princip dohodka. Velike težave imamo v šolstvu, nekoliko manjše v zdravstvu, kjer so veliki problemi glede delitve in glede formiranja dohodka. Imamo nadalje težave v kulturi, v socialnem skrbstvu itd. Mi moramo priti na čisto, koliko je vredno delo, ki ga posameznik družbi daje, in kakšno je lahko za to delo plačilo. Ugotoviti moramo, da so družbene službe v precej različnem položaju od proizvodnih služb, ki imajo velik regulator v tržni ceni, saj je bilo pravilno poudarjeno, da moramo računati s tržno in ne plansko ceno, in da bo treba računati s tistim, kar smo iztržili. Pri družbenih službah pa je ta trg neugotovljiv. Ze v razpravi je bilo povedano, da je zdravstvena preventiva draga stvar; čim več imamo bolnic tem več je bolnikov, vendar teh bolnikov ni več za to, ker je več bolnic, ampak bolniki imajo sedaj, ko je več bolnic, večjo možnost zdraviti se v njih.

BOLJ SKRBETI ZA USTANOVE, KI NAM NUDIJO BOLJŠE ŽIVLJENJE

Pojasniti moramo občanom, da se bodo zavedali koristnosti šolstva, zdravstva in socialnih ustanov; to se pravi prikazati jim je treba analizo, kaj nam te institucije prinašajo, da so to službe, ki nam prinašajo bogato in srečno življenje. Če ne bi imeli vpogleda v kulturo, v prosveto, v zdravstvo itd., bi bili le mehanični roboti. Zato moramo za te družbene službe določiti materialno bazo, deloma iz skupnih in družbenih fondov, deloma pa s tem, da tisti, ki te službe koristi, tudi plača določeno vsoto zanje.

Mislim da je prav, da konferenca ostro obsodi, kot je to že obsodil v referatu predsednik Lubej, da so danes, v letu 1961 šole, kjer imajo otroci le 11 ur tedenskega pouka zato, ker ni na razpolago sredstev za učni kader. To se pravi, da v občini, kjer pravijo, da za te stvari nimajo sredstev, ne vedo, da je osnovna šola prav tako potrebna vsakemu človeku kot kruh. Če smo imeli (Nadaljevanje na 4. strani)

Govor predsednice Glavnega odbora SZDL tov. Vide Tomšičeve

NA REDNI KONFERENCI SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA ZA CELJSKI OKRAJ,
DNE 5. DECEMBRA 1961. LETA

(Nadaljevanje s 3. strani)

sredstva včeraj, jih moramo imeti tudi danes. Zato se moramo v občini sestati, in odločno ugotoviti, da je nemogoče, da za te družbene službe, ki nam omogočajo napredek, danes ne bi imeli več sredstev. Seveda ne bomo imeli za to sredstev, če jih bomo porabili v druge namene, n. pr. za razne gradnje itd. Od politike celotne komunne je odvisno, za kaj bo uporabila sredstva, ki jih ima na razpolago. Vprašanje šol je treba postaviti kot prvorazredno nalogo. Seveda ne odrekamo pri tem tudi odgovornosti republike za nekatere šole. Republika je dolžna skrbeti za ustavne pravice državljanov, med te pravice pa spada tudi osnovno šolstvo.

Statistični podatki nam kažejo zelo žalostno sliko, da več kot polovica tovarišev in tovarišic, ki konča učiteljske, izgine iz vrst učiteljev še prej, preden pridejo vanje. To pa vse zaradi tega, ker učiteljev pravilno ne stimuliramo. Če smo pripravljeni plačati nadure v proizvodnji, v prosveti pa tega nismo pripravljeni, potem je čisto jasno, kam bo tak človek šel in kje se bo zaposlil. Strinjam se, da so nekeje v prosvetni službi imeli pretirane zahteve glede prejemkov. Vaša naloga je, da naredite analizo za svoje komunne. Dejstvo pa je, da bo nevdružno, če bo prosvetni kader na tem področju dal vse od sebe, ne bo pa pravilno stimuliran. Tu začenja politika komunne nasproti družbenim službam, da določa kot ustanovitelj šol, dovolj velika materialna sredstva. Solski sklad mora biti osnova, ne pa edini vir dohodka za te namene. V tem pogledu morajo organizacije Socialistične zveze napraviti veliko več.

LJUDJE NAJ SI KROJIMO BOLJŠE ŽIVLJENJE SAMI

V razpravi je neka tovarišica govorila o knjižnicah in o tem, da ni sredstev za knjižnice ter da tudi zakon ni prinesel najboljše rešitve. Prej ko je nekaj ljudi odločalo o sredstvih, je bilo enostavno za razdelitev, težje pa bo sedaj, ko bo treba prepričati tudi več tisoč občanov. Če bodo občani za to, da imajo svojo knjižnico, potem bodo sigurno tudi našli sredstva za to knjižnico. Če pa bodo uvideli, da je za njih rentabilnejše in prav tako zadovoljivo, če imajo za dve komunni, ali za dva kraja eno knjižnico, bodo imeli samo eno knjižnico. Znati bo treba občane pripravi, kaj pomeni za njihovo razvedrilo in izobrazbo knjiga, in potem bomo videli za kaj se bodo odločili. Našega človeka še vse premalo navajamo na knjigo, potrebno bo še precej prepričevanja. Povedati moramo ljudem, da si boljše življenje krojijo sami. Ta tovarišica je tudi načela vprašanje televizijskih in radijskih programov. Dolžnost Socialistične zveze je, da kritizira programe, da ugotavlja, kaj je v teh programih dobrega in kaj je slabo. Socialistična zveza pa naj bo tudi tista, ki daje predloge za programe, saj televizijski in radijski program ne more biti samo stvar 10 ljudi, zaposlenih pri teh institucijah, saj so ti ljudje hvaležni, če jim dajemo dobre predloge in nasvete za programe. Potrebno bo še veliko truda, kajti to vprašanje je izredno težavno. Mi vsi bomo morali pomagati, da bodo ti programi izobraževali naše ljudi in jim nudili zdravo in pravilno razvedrilo. Televizija in radio sta prav tako, kot tisk, organa Socialistične zveze. Pred kratkim smo imeli sestanek s predstavnikmi naše televizije in radia ter so nas prosili, naj jim dajemo čim več predlogov in pripomb, ker brez tega sami ne morejo naprej.

Isto je tudi glede filma. Grajana so bila filmska podjetja, da uvažajo vse mogoče filmsko plažo. Toda žalostno je, da tudi sami proizvajamo tako plažo. Vsi scenariji in knjige so pregledane od tovarišev, ki so zadolženi za te stvari. Vendar vidimo, da to ni dovolj in bo potrebna širša kritika in kontrola. Če bo več ljudi mislilo o teh stvareh, se bodo hitreje izboljšale.

Zelim, da bi naša organizacija Socialistične zveze postala dejansko čim prej tisto, kar občani od nje želijo, in da bi se resnično uveljavila kot instrument za afirmacijo socialističnih teženj naših državljanov — občanov.

Kako je z zaposlitvijo nekaterih obrtnih pomočnikov

V eni izmed zadnjih številčk »Celjskega tednika« je bil v članku »Kje naj se zaposlim?« opisan primer neke frizerske pomočnice, ki je leto dni po končani učni dobi dobila odpoved, da je tako izpraznila mesto novi frizerski vajenci. Ker prizadeta sedaj ne more dobiti zaposlitve v svoji stroki, se upravičeno sprašuje, čemu se je učila 3 leta, ker ji strokovno znanje pri zaposlitvi izven stroke verjetno ne bo koristilo.

Ne mislim odgovorjati na omejeni članek, temveč nekoliko razjasniti vzroke in ozadje za tako stanje, ki se pojavlja tudi v drugih obrtnih poklicih.

V zadnjih letih se je zaradi hitrega razvoja gospodarstva potreba po obrtnih delavcih nekaterih strok znatno spremenila. Tudi položaj obrti je v posameznih strokah različen. Število prebivalcev, predvsem mladine, ki se želi izučiti raznih poklicev se je tako povečalo, da obrt vseh teh ne more sprejeti. Ta pritisk je zlasti velik v obrtne stroke, primerne za žensko mladino. Večkrat je temu kriva tudi stara miselnost, da je več vreden tisti, ki se izučil nekega poklica, pa čeprav zanj nima veselja ali celo možnosti zaposlitve po končani učni dobi. Zaposlavlja pa se delo in priučevanje na delovnem mestu v tovarni. Ta oblika izobraževanja postaja vse bolj čista in celo pogoj za modernizacijo ter delitev dela tako v indu-

striji kot v določenem delu obrti.

V obrti je še vedno največji pritisk ženske mladine v krojaško-šiviljsko in frizersko stroko, ki so tudi najbolj primerne za ženski poklic. Zal pa so te stroke glede na potrebe kadra najbolj problematične. V krojaški in šiviljski stroki je prišla od konfekcijske industrije, tako močna konkurenca, da stroka nima ugodne perspektive, razen tega pa trenutno ne nudi možnosti niti povprečnih zaslužkov delavcem. V brivski-frizerski stroki je stanje glede perspektive bolj ugodno, vendar je bil dotok kadra v zadnjih letih znatno večji, kot znašajo potrebe. V letih 1958 do 1961 se je izučilo poklica 98 frizerjev, število zaposlenih v tem času pa povečalo samo za 11. Tako je ostalo 89 odstotkov tega kadra izven svoje stroke. Trenutno je v knjigovodskem tečaju, ki ga organizira Delavska univerza od 30 udeležencev pretežno del krojačev, šivilj in frizerjev. Analize kažejo, da v krojaški in frizerski stroki več let ne bi bilo treba vključevati vajencev, ker je pomočnikov dovolj. Tako n. pr. socialistični sektor frizerske obrti pri 31 zaposlenih nima vajencev, ker jim po končani učni dobi ne bi mogel nuditi zaposlitve. Bistveno drugače je to v zasebnem sektorju, kjer ima posamezen zasebnik tudi po 3 vajence. Sprejemanje vajencev je prosto po dogovoru med obrtnikom, starši in vajen-

cem. Zaradi želje staršev, kakor tudi mladine po zaposlitvi je nerjuten pritisk na učna mesta, primerna za žensko mladino, da setako vsaj trenutno reši problem mladih ljudi. Nekateri zasebni obrtniki pa lahko takšen položaj tudi izrabijo, saj morajo odkloniti veliko število interesentov in so zaradi tega tisti, ki dobe učno mesto »srečni«. Tako pa pristajajo tudi na pogoje, ki vajencu niso v korist. Kolikor so vajenci »rentabilni« ali ne, je seveda vprašanje zase. Če nudijo vajencu vse pravice po zakonu, potem je pri dveletni učni dobi ta rentabilnost minimalna. Je pa toliko večja, kolikor več gre na račun vajenca.

Navedeno stanje pa seveda ne velja za vse stroke. Nasprotno, je več strok, kot n. pr. kovaška, kleparska, krovska, tesarska, dimnikarska in druge, kjer sploh ni mogoče dobiti vajenca. Večina interesentov se raje odloči za najbolj konjunkturne stroke, kot so: finomehanika, elektroinstalacije, radiomehanika itd. Primanjkuje pa poklicev za žensko mladino. S hitrejšim razvojem uslužnostne obrti, izobraževanjem na delovnem mestu in preko tečajev ter razširitvijo srednjega strokovnega šolstva bi to bilo mogoče le nekoliko odložiti. Pristojni organi pa se bodo morali s temi vprašanji več ukvarjati, ker bodo sicer težave še večje.

Beno Krivec

Preusmeritev proizvodnje v Šempetru

Stroji v tekstilni tovarni Šempeter so že stari in izrabljeni. Za njihovo modernizacijo bi verjetno potrebovali ogromna družbena sredstva. Vprašanje pa je, ali je družbeno utemeljeno, vlagati v tak majhen in zastarel obrat večja finančna sredstva, ko pa enake izdelke že izdelujejo v dovoljnih količinah in niž-

jih proizvodnih stroških druge tovarne v državi. Ob nespremenjenem strojem parku pa podjetje, ki sedaj sicer še uspešno posluje, kmalu ne bo več konkurenčno s svojimi izdelki.

Zato so v tekstilni tovarni Šempeter pričeli resno razmišljati o tem, da bi preusmerili proizvodnjo na kakšne druge proizvode, s katerimi bi ustvarili večji družbeni dohodek. Kolektiv tovarne teži k preusmeritvi v kemično stroko. V tej zvezi so se že pričeli razgovori s celjsko tovarno AERO, ki naj bi v prostorih sedanje tovarne v Šempetru ustanovila svoj obrat. Denarna sredstva za preusmeritev bi dala tovarna sama. Nekaj jih bo pridobila iz odprodaje tekstilnih strojev, deloma pa jih ima v svojih skladih. Tudi tovarna Aero bi v obrat vložila določena svoja sredstva.

Tako bi namesto sedanje tekstilne tovarne nastal v Šempetru visoko akumulativen obrat, ki bi

z manj delovne sile potrožil družbeni proizvod, kolikor ga je ustvarjala sedanja tekstilna tovarna. Pri tem bo sicer nastal trenutni višek delovne sile, ki pa bo razporejena v sosednje tekstilne tovarne v občini. To bo za mnoge delavce celougodnejše, saj mnogi prebivajo v okoliših sosednjih tovarn.

Če bo prišlo do uresničenja te zamisli, bo to velik prispevek k razvoju gospodarstva v žalski občini. Ko neustavno govorimo, da so nam potrebna večja družbena sredstva za razne družbene potrebe, nam ne more biti vseeno, kakšen narodni dohodek ustvarjajo naši kolektivi. Tudi zasebni kmečki proizvajalec se kaj hitro otrese pomislekov in se loti rentabilnejše kulture, ki mu bo dajala večje dohodke. Članom delovnega kolektiva se ni treba bati, da zanje ne bi poskrbeli glede zaposlitve. Za to so odgovorni družbeni organi.

J. G.

OLO o prometnem davku na prodani hmelj

ENAKI POGOJI ZA VSE PROIZVAJALCE

Na zadnjem zasedanju Okrajnega ljudskega odbora v Celju so odborniki obeh zborov razpravljali o uvedbi prometnega davka na prodani hmelj, ki naj bi znašal 140 dinarjev za kilogram prodanega hmelja.

Ker je predhodno vest o tem ukrepu nepojasnjena prišla v javnost, se nam zdi potrebno zadevo obrazložiti.

Nekateri proizvajalci, tako tisti, ki niso pridelali pridelka v kooperacijskem odnosu z zadrugami, kakor nekateri, ki so v takem pogodbenem odnosu bili, so prodali del ali ves svoj pridelek izven zadrug. Znano je, da so pri tem dosegli večje cene in so tako postavili disciplinirane hmeljarje v neenak položaj. Zlasti so

prizadeli tiste zadrug, ki so bile udeležene pri proizvodnih naporih in vlaganjih, pri prodaji pa zaradi omenjenih izigravanj niso mogle realizirati predvidenih količin pridelka.

Prometni davek je predpisan sicer za vse prodane količine. Postopek plačevanja pa je deljen. Tisti hmeljarji, ki so hmelj prodali preko zadrug, prometnega davka ne bodo plačali sami. Zanje bo davek plačala zadruga. Tisti proizvajalci pa, ki so izbrali drugo pot prodaje, bodo z davkom osebno obremenjeni.

Tako stališče okrajnega ljudskega odbora je vsekakor pravilno, ker utrjuje načelo enakih pogojev za vse proizvajalce hmelja v okraju.

V Vojniku je spet zaživelo

Kmalu po osvoboditvi se Vojničani neke na podstrešju odkrili staro kinoaparaturu. Za silo so jo popravili, preuredili prosvetno dvorano, namestili aparaturu in s tem uresničili dolgoletno željo domačinov. Pred nekaj leti pa je začela pešati, tako da so jo morali kar naprej popravljati. Lani pa je popolnoma odpovedala. Prof. Krel Kožuh, ki vodi kino v Vojniku, se je takoj obrnil na ustrezne forume za pomoč. Ni nalezl na gluha ušesa! Sredstva so obljubili in v Kranju pri Iskrji naročili nov kinoprojektor. Se dosti je bilo poti, pritisniti je bilo treba še marsikatero kljuko. Priprave za namestitev aparature so se pričele. Nekaj potrvo-

valnih članov prosvetnega društva je v počitnicah zavihalo robove. Pripravili smo teren za vodovodno napeljavo in jo namestili, uredili kabino. Tov. Bojanovič je udarniško asfaltiral prostor pred dvorano. Za električno napeljavo pa je vse pripravil tov. Nande Potočnik. V oktobru je bilo že vse pripravljeno. V velikih zabojih so iz Kranja poslali težko zaželeno aparaturu. Prvo soboto v novembru so Vojničani napolnili dvorano. Ozko platno je zamenjalo široko. Spet so zaigrali, a to pot, jasni in prijetni zvoki iz kabine.

Za prvo predstavo je tov. Kožuh povabil tudi goste, vse tiste, ki so mu pomagali z besedo ali s

Po drugem sestanku kulturnih delavcev

Pretekli petek popoldne je bil v Narodnem domu drugi sestanek aktiva kulturnih delavcev, za katerega je bilo značilno predvsem dvojje: zelo prizadevna razprava in zelo skromna udeležba.

Na dnevnem redu je bil namreč celjski filmski repertoar, problemi filmske vzgoje in filmsko gledališče, razen tega pa so uvodoma obravnavali še program aktiva, ki ga je na osnovi razprav na ustanovnem sestanku sestavil njegov sekretariat.

Ze teh nekaj podatkov, zlasti pa še okoliščina, naj o programu aktiva kulturnih delavcev ne bi odločal zgolj ovek krog članov, je upravičeno vzbujalo pričakovanje, da bo drugi sestanek privabil vsaj vse tiste, ki so celih šest dni pred datumom dobili vabila in katerih udeležbo bi jim navsezadnje lahko narekoval tudi značaj njihovega dela. Tu seveda ne gre za to, da bi komurkoli vsiljevali neko kolektivno voljo, ga priganjali na sestanke in mu morda celo ukazovali, da mora tu razpravljati, saj bi bila to po vsej priliki zelo smešna metoda, gre namreč predvsem za bojazen, da naša kulturna vprašanja nemara niso toliko pomembna in toliko pereča, da bi se bilo vredno ukvarjati z njimi in jih deloma vsekakor tudi reševati v okviru nekega aktivnega, marveč, da so potemtaka zelo preprosta, pa jih lahko zato še naprej prepuščamo njihovem dosedanjemu teku.

Verjetno je znano, da smo si pred leti prizadevali v Celju spraviti na noge klub kulturnih in javnih delavcev, ki je bil »naslednik« nekega sicer zelo agilnega, vendar hkrati tudi zelo nezrelega kluba; prav tako je znano, da so se prizadevanja izjalovila. In čeprav ni mogoče reči, da sta oba kluba »propadla«, ker ne bi bila potrebna (potrebna bi bila pač v smislu kakšne širše vsebinske dejavnosti), je nauk, ki od tod izhaja, vendarle dovolj zgoren; govori o tem, da v Celju ni tako enostavno spraviti kulturo »pod skupno streho«.

Z aktivom, se zdi, je precej drugače. Ta si predvsem prizadeva pritegniti vse kulturne delavce v našem okraju v nekakšen krog, v katerem naj bi vsi kulturni delavci oblikovali idejnost naše kulture. Ker je samo po sebi razumljivo, da kultura ne more biti last posameznikov ali skupine ljudi, ampak je last vseh, je tudi docela razumljivo, če smo o njej, v kolikor nam je seveda pri srcu, dolžni govoriti vsi.

Ze drugi sestanek pa je očitno pokazal, da stvar pravzaprav ni v tem; da je duh tradicije trdoživ; da nam v Celju uspe kvečjemu še formalno ustanoviti neki klub ali aktiv in da je dovolj če smo zadostili tej formalnosti. Čeprav ni mogoče podcenjevati tistih maloštevilnih udeležencev tega sestanka, se vendarle upravičeno poraja dvom, da bi bili zgolj ti kulturni delavci v okraju in da bi lahko vse zanimanje za kulturna vprašanja pripisovali izključno njim.

dhr

LIKOVNA RAZSTAVA v celjskem gledališču

V SOBOTO, 16. DECEMBRA OB 17. URI BO V FOYERJU CELJSKEGA GLEDALIŠČA OTVORITEV RAZSTAVE OLJ. GRAFIK IN RISB AKADEMSKE SLIKARKE DARINKE PAVLETIČ-LORENČAKOVE.

VABLJENI!

Dom strokovnih šol

Pred nedavnim so v Celju v ulici 29. novembra odprli Dom strokovnih šol »Vere Štandrove«, to je, prvi dijaški dom zgrajen po osvoboditvi v Celju.

Dom je sodobno urejen in ima poleg 33 sob s 132 ležišči tudi jedilnico, pralnico, sušilnico in vse ostale potrebne prostore. Zgrajen je bil v rekordnem času 6 tednov, opremljen pa v šestih mesecih. Gradbena dela so veljala okrog 60 milijonov dinarjev, pri čemer velja omeniti, da je načrtna in racionalna gradnja občutno pocenila stroške in dosegla nemara najnižjo ceno za ležišče v republiškem merilu, saj znaša ta komaj pol milijona, medtem ko se giblje v ostalih internatih okrog milijona dinarjev in še čez.

Poleg spalnic z dviznimi posteljami, ki nudijo zlasti čez dan več prostora in hkrati tudi ne delajo vtisa, da je človek v spalnici, so v domu še posebni prostori za družabne igre. Stoli imajo na nogah dušnike, ki preprečujejo pri premikanju vsakršen ropot in omogočajo nemoteno delo. Dom ima tudi centralno gretje.

Virštanj je blizu

Vinorodna pobočja, ki že od nekdaj slovijo po dobri kapljici, so tudi na Virštanskem. Hišice so raztresene med nasadi vinske trte, med sadovnjaki, skromnimi njivicami in grmčastimi gozdički. Še pred dobrim desetletjem je bila pokrajina odmaknjena, težko dostopna, saj so tja vodili le blatni kolovozi.

»Dobro se še spominim, ko sem prišel sem«, pravi direktor kmetijskega gospodarstva Smarje pri Jelšah, h kateremu sodi tudi Virštansko vinogradniško posestvo, tovariš Aleksander Videčnik, »da nisem mogel niti s kolesom na Virštanj. Od Sel naprej je v jesenskih deževnih dneh bilo tako blato, da sem moral kolo naložiti na rame, podvihati hlačnice in gaziti blato. Zivina je do trebuha bledla v ilovico in večkrat celo z več pari volov ni bilo mogoče prepeljati sod vina.« Danes je Virštanj prerojen.

Prebivalci so namreč naenkrat zavili rokave. Kopali so jame, postavljali drogove. Oglasili so se buldožerji in zarili med vinograde. Nekateri ljudje so nergali, toda večina je pomagala in se bila za svetlobo, za trde ceste. »Veste ni bilo najbolj prijetno«, pripoveduje takratni predsednik vaškega odbora Jože Plevnik. »Rečem vam, da mi je kakšna ženska včasih tako nabrala ušesa, da mi je vse brnelo po glavi! Novo cesto smo delali, pa se nismo mogli izogibati posameznih parcel. Cesta je važnejša, zarezali smo skozi vinograd, kar pa lastniku ni bilo všeč. Danes si pa ne more misliti nihče, kako bi bilo brez ceste.« Cesta, na katero je čakala pokrajina, je slednjič gotova. Zdaj že povezuje Kozjansko preko Virštansa z Imenskim poljem. Samo malo še bo potrebno prispevati, da bodo napravili močna mostišča čez potoka, pa bo lahko vozil tudi avtobus. Cesto, ki so jo s tako muko zgradili, bi morali tudi varovati. Zdaj baje brez cestarja, nihče ne preprečuje, da je ne bi razdirala voda, kar pa je velika škoda! Ni dovolj vložiti milijone za novo cesto, potrebno jo je tudi negovati!

Solo so obnovili, da je kakor nova. Postala je pravo prosvetno žarišče v kraju. Kako ne? Nekoč so se stiskali v dveh učilnicah, uprizarjali igrice na stisnjemem

odru v učilnici; danes pa imajo prijetno dvorano, v kateri je kinoprojektor »Iskra« in televizijski sprejemnik. Pred leti so zgradili tudi vodovod. To niso majhne reči za kraj, ki je nekoč bil pozabljen.

»Pri nas je zmeraj živahno«, pravi Mimica in Edi, ki živita na šoli. »Veste, tod smo v bistvu veseli ljudje doma. Včasih smo uprizarjali po več iger pozimi, zdaj pa nas močno zaposlujeta televizija in kino. Nikdar si nisem mislil, da bi imeli tu v naši oddaljeni vasi kino! Tako se je vse spremenilo.«

»Pravijo, da nameravajo kompleksno obnoviti virštanske vinograde,« je povzel Plevnikov Jože. »To bi bilo zelo pametno, drugače ne bo gospodarskega računa.«

Krpice in omenki ne dajo nič, večinoma pa je trta ostarela. Med prvimi sem pognal v obnovo, da imam zdaj že lep kos sodobnega žičnega nasada, pa bi ob tem tudi pomagal. Mladina noče ostajati doma, da bi garala po starih načinih. Če pa mlademu človeku vsaj nekaj brni ob roki, ko dela, ima takoj večje veselje. Stroje, te je potrebno uveljaviti v kmetijstvu, dati take oblike proizvodnje, ki bodo tudi za našega mladega človeka življenjsko zanimive.« Tako je. Stroje v kmetijstvo, širšo obdelavo brez nepotrebnih ogonov in živih mej, pa bo zemlja hvalnejša in bo vračala več kruha.

Na Virštanju je danes vse drugače. Kraj ni več daleč, blizu je, ker ga nova cesta povezuje z dolino. Ni več mračno, svetlo je povsod, ko med trtami zvečer žarijo električne luči. Majhna vasica se je prerodila in takih je dovolj povsod.

Šešče - vas hitrega napredka

Šešče, srednja vas, leži štiri kilometre jugozahodno od metropole Savinjske doline, Zaleca.

Od kod ime — Šešče? Ni točno pojasnjeno. Domačini pravijo tako; nekoč je bil nad vasjo grad. V njem je živel zakrknjen graščak. Ni hotel dati vsem podložnim kmetom hkrati svobode. Dal jo je samo petim. Toda, ko je eden izmed teh umrl, je graščak opazil svojo napako. Stirje so nosili krsto, peti je bil mrtev in ni bilo človeka, ki bi nosil spredaj križ.

»Pa bodi svoboden še šesti kmet!« je rekel graščak. Bilo jih je svobodnih šest in nekako z ljudsko prerokbo je nastalo ime — ŠEŠČE.

Pred nekaj desetletji sta si punčka in fantek igrala z ognjem in to menda kar v listnici. Odkočila je iskra, iz iskre je nastal požar, ki je skakal iz hiše na hišo in je tako pogorela domala vsa vas. Takrat je bilo gorje, vendar se nekateri vaščani, ki takrat po ognju niso bili prizadeti, jezijo, češ da bi tudi oni imeli danes nove hiše. Da pa so vaščani nagnjeni h kolektivni pomoči, se je pokazalo, ko so drug drugemu priskočili na pomoč in zgrajena je bila popolnoma nova vas.

V stari Jugoslaviji ni ta vasica v prebolski občini nič kaj dosti pomenila. Niti v strankarski boji se ni vmešavala, pa žive tod tudi ugledni, načitani ljudje. V vojni sami pa je dala lep in pošten delež: dosti je bilo žrtev, tudi prvoborci so bili tu doma.

Naj ta ali oni očita Šeščanom nagnjenost k lokalpatriotizmu, drži pa to, da so si po vojni začeli po svoje urejevati vaško življenje. Kot prvo so čutili potrebo po vaškem vodovodu. Takrat, prve mesece po vojni pa še ni bilo na razpolago denarja, takrat ni bilo debelih kreditov. Tega se Šeščani ni so ustrašili. Kolektivno so zgrabili za krampe in lopate ter z dobro voljo opravili levi delež.

In menda se še ni pozabilo, da je tu zrasel eden izmed prvih združnih domov v Sloveniji. Ne smemo reči, da so to zaslugi le Šeščanom. Ne, tudi Matičani in Gornjevaščani so dali svoj delež. V novem domu je bilo odigranih mnogo iger. Res je, da danes ni vse tako, kot bi moralo biti, je pa dejstvo, da obstoji lepa knjižnica in imajo svoj televizor.

Velika skupna akcija je bila gradnja mostu preko Savinje. Ljudje so darovali les, delali so udarniško. Tudi transformator so gradili udarniško, pa sušilnico in garažo. Dejstvo ne gre zanikati: v prostovoljnem delu je vrednosti precej sto tisocev. Danes se vije skozi vas asfaltirana cesta. To so napravili z denarjem. In kdo je sodeloval v akcijah prostovoljnega dela? Vsi. In zato lahko rečemo, da so Šešče vas hitrega, korenitega napredka.

D. K.

Priprave za praznovanje dneva JLA

V moziški občini so priprave za letošnje praznovanje dneva JLA v polnem teku. S praznovanjem so začeli že 12. decembra, ko so po šolah govorili aktivni oficirji JLA o pomenu in razvoju JLA.

Na šolah bodo tudi krajše proslave v počastitev dneva JLA. Osrednja občinska proslava bo na sam praznik v Mozirju. Proslave bodo še v Rečici ob Savinji, Ljubnem in Gornjem gradu. Posebna delegacija, sestavljena iz predstavnikov občinskih političnih organizacij, bo na sam praznik obiskala pripadnike — granicarje v Logarski dolini. Predsednik občinskega ljudskega odbora bo v počastitev praznika priredil sprejem najbolj zaslužnim partizanskim materiam iz moziške občine. Na sprejemu bodo navzoči tudi predstavniki občinskih političnih organizacij.

Priprave za letošnje praznovanje dneva JLA, ki bo ob enem zaključek številnih proslav v počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov, vodi Zdrženje rezervnih oficirjev in političnih organizacij in društev moziške občine.

-cr

Sedemnajstkrat brigadie

Mrzlo, toda prijetno jutro je bilo, ko smo se ustavili v Preboldu pred sedežem proizvodnega okoliša KZ Zalec. Imeli smo občutek, da smo prišli dovolj zgodaj, pa ni bilo tako. Bili so že dobre tri ure na nogah in tudi traktoristov ni bilo več doma. Enega izmed teh smo namreč iskali.

Tovariš Rudi Kmecl je že precej časa traktorist v Preboldu. Zivahen, toda nič kaj preveč zgovoren fant ni. Če bi ne bili o njem že marsičesa vedeli, bi nas njegova skromnost prav gotovo zavredila in drugače bi mislili o njem kot mislimo danes. Skromnost pa ni v njegovem primeru prav nič na mestu. Zakaj, vprašujete? Takoj vam povemo.

Rudija Kmecla bi namreč lahko upravičeno imenovali »brigadirski veterani«. Ko se je pred tedni vrnil z avtoceste »Bratstva in enotnosti«, je k dolgemu seznamu delovnih akcij, ki je v njih sodeloval, pripisal še eno zaporedno številko. Zdaj jih je že sedemnajst. Da, Rudi Kmecl je bil že sedemnajstkrat v mladinskih delovnih brigadah. Zato smo ga obiskali in zato trdimo, da v njegovem primeru skromnost ni na mestu.

V Preboldu smo našega brigadirja čakali skoraj uro in pol. Potem se je od nekega oglasil brnenje motorja in izza gospodarskega poslopja je pripejal traktor. Fotoaparati je »škloknili« in Rudi nas je začuden pogledal. Takle je bil v kratkem naš pome-nik:

»Tovariš Rudi, kdaj ste bili prvič v brigadi?«

»Začel sem s programom Brčko-Banoviči in Samac-Sarajevo in z letošnjo udeležbo na avtocesti se bom od zvez-

nih delovnih akcij brčkone poslovil. Verjemite mi, da je lepo v brigadah. Ni mi žal niti enega meseca izmed mnogih, ki sem jih tam preživel. Tudi leta 1958., ko sem bil kar štirikrat na akcijah, se z veseljem spominjam.«

»Kaj pa — ali se sedanje in nekdane delovne akcije v čem razlikujejo?«

»Prav gotovo. Posebno letos sem močno občutil, kako boljše je zdaj. Življenje v brigadi je pestrejšje, hrana je boljše, organizacija in delovni pogoji na sploh pa so takšni, da jih s pogoji v prvih brigadah sploh ne bi mogli primerjati. Omenil sem že letošnjo zvezno delovno akcijo. Naj pristavim le še to, da me na letošnjo brigado »Borisa Vintarja« vežejo najlepši spomini. Tako leno smo se razumeli, da je to težko povedati. In kljub temu, da smo veliko delali — udeležili smo se tudi snemanja umetniškega filma iz življenja v brigadah — nismo bili nikdar nezadovoljni.«

»In od koga mislite, je odvisno, kakšno je življenje v brigadi?«

»Če ni komandant dober, je vse zanič!« nam je tovariš Rudi na kratko odgovoril.

Sedemnajstkrat na zvezni delovni akciji in trikrat na lokalnih, je prav gotovo visoka številka. Težko bi verjeli, da se s podobnimi uspehi lahko pohvali še kdo drug v Sloveniji. Če pa pristavimo še to, da tovariš Rudi v brigadah ni bil nikoli brez funkcije, mu lahko še iskreneje čestitamo. Upamo, da se mu bo uresničila velika želja — da bi dobil spomenico, ki jih podeljuje »brigadirskim veteranom«. Nedvomno si jo zelo, zelo zasluži.

-lj

OB JABOLKAH

Pravijo, da mora pri vsakem delu biti človek z glavo in srcem, če ga hoče dobro opravljati. Gledal sem ga, kako je sedel ob kupu jabolk pri svojih sedemdesetih letih in jih zbiral v košaro. Ni me videl, da ga opazujem. Včasih je polglasno zagodrnjal, včasih pa celo spregovoril, kot bi se pomenkoval s sadežem.

»Viš, kako si lepa. Take bi morale biti vse. Na, tu te je pa obto-klo! Ti pa nisi za trg. Za jabolčnik boš!«

Tako je presedel letošnjo jesen mnogo dni. Obrodilo so jabolane, ki jih je zasadil sam. Ves breg, strm ilovnat breg je pred več kot tremi desetletji sam prekopal. Takrat so bile v njem sile, pred katerimi se je razdrobil vsak kamen, če je bil še tako velik. Trgal je kamenje in šture iz zemlje in nežno zasajal drevesca, jim postljal mehko v jame, pa se tudi pomenkoval z njimi.

»Na, da boš lepo rastla! Pobe-lim te, ali pa v slamo zavijem, da te zajci ne ogledajo!« Z roko je rahlo pogladil po debelcu in odhajal k drugi jami. To je bilo pred tridesetimi in še več leti.

Ob jabolkah

Od takrat... Kaj vse se je spremenilo? Zapori, smrt, strah, ponižanje... Stvari, na katere je težko misliti. Ne, pozabiti jih ni mogoče, obnavljati pa je boleče.

»Viš, kako si lepa, pa črnila! Skropil sem, pa si še vendar ostal, mrčes! Vsakega posebej bi moral izbežati, pa ga uničiti!« Po-božal je jabolko in ga rahlo polo-žil h kupu za jabolčnik.

Gledam ga, kako zavzeto dela. Roka počasi sega na kup, dostojanstveno, umirjeno; vsak sadež prime skrbno, nežno. Da, v njih je del njega, njegovo delo! In delo, kjerkoli že, je tisto, ki daje človeku največjo vsebino.

»Tebe bo pa vesel kakšen otrok v mestu! Tako lepo si, sočno! Naj te le poje! Samo, da bi te dobil po zadovoljivi ceni. Veš, pri meni še ni predrago!«

Skoraj vse dni to jesen je pre-se-del tako. Nič ga nisem vprašal, samo aparat je tiho škrtnil. Vedel sem, da živi z jabolki, ki so zrasla iz njegovega dela, da misli na mladost, na težko življenjsko pot, ki jo je prehodil v tem razburkanem stoletju. Ostal je skoraj sam s svojim delom, s svojimi spomini.

s.

V nasprotju s tem pa je Koljičeki dejal: »Vsako suho obdobje poletja in jeseni je zanesljiv znak, da bo zima huda in snežna. To potrjujejo tudi statistični podatki. Spomnimo se samo 1923., 1928. in 1953. leta, ko je suši sledila izredno mrzla zima, ko je živo srebro padlo tudi do 36 stopinj pod ničlo.«

Ko sta tako zagovarjala vsak svoje stališče, je Obu-ljen rekel, da še ni nobenih znakov, da bi bila zima mrzla in dolga, medtem, ko je Koljičeki še kar naprej vztrajal pri svojem in znova potrdil, da se nam bliža mrzla zima, ki bo imela veliko snega in ki bo trajala vse tja do sredine marca. Seveda pa tu di Obuljen ni trdil, da letošnja zima ne bo brez mraza. Pričakujemo, je dejal, da bo mo doživeli nekaj hladnih prodorov zraka, toda navzile temu snega ne bo veliko.

Koljičeki je bil, kot vedno, tudi tokrat dosti bolj natančen in jasan. »Četudi se de-lam na prognozi za letošnjo zimo, lahko rečem, da bo vreme v prvi polovici decem-bra blago z neznatnimi pa-davinami. Zato pa lahko pričakujemo v drugi polovici meseca naglo ohlajenje s snegom.«

Če se spomnimo, da je bil prav Koljičeki tisti, ki je na-povedal, da bo zmerna in topla jesen trajala ne samo ves oktober, temveč tja do 20. novembra, nakaž bo prišlo do spremembe vremena in prvega, ne preveč hudega mraza, potem lahko pričaku-jemo, da bo zima takšna, kot jo napoveduje in pričakuje Koljičeki. Po njegovi napo-vedi, bo prava zima nastopila okoli 20. decembra. Takrat naj bi dobili ne samo več snega, temveč bo tudi živo srebro padlo do deset stopinj pod ničlo. Nekaj dni zatem bo mraz popustil, toda znova nastopil okoli novega leta.

Razen tega Koljičeki pred-vidava, da bo zima zelo ostra v januarju in februarju. »Dva najmočnejša prodora hladnega zraka, je rekel, pričakujem med 10. in 25. janu-arjem ter na začetku meseca februarja. Tedaj bo tempe-ratura padla do 25 stoninj pod ničlo. Snega bo veliko, zato tudi veliko zametov, ve-liko težav v prometu in ve-liko zaledenelih rek.«

Ostalo obdobje med tema hladnima valovima bo izpol-njeno s spremenljivim vre-menom, mrzlim in lepšim. Toplejše vreme pa bo po nje-govih predvidevanjih nasto-pilo šele po 10. marcu. Toda, to še ne bo pomlad, kajti njen začetek se pričakuje še-le v prvi polovici aprila.

Kdo ima prav in kakšna bo zima v resnici, bomo kmalu videli. Kajti zima je tu, s svojim prvim mrazom in pr-vimi snežnimi oblaki.

Anatomija neke ljubezni in neizpolnjena pričakovanja

Ce bi hoteli brez vsakršne prizanesljivosti opredeliti literarno vrednost Džokovičeve dvodejanske Ljubeze, ki jo je celjsko gledališče — kdove po čigavi zaslugi in komu na čast — uvrstilo v svoj repertoar, bi morali reči, da spada ta dvodejanka v vrsto tistih del, ki zaposlujejo kvečjemu še zbiralec bibliografskih podatkov in katerih uprizoritev je dolžna zahvalno pomanjkanju kritične presoje.

Džokovičeva Ljubezen je igra, ki ji poleg navadnega zakonskega trikota ne manjka niti ljubezenskih »aforizmov«. Osrednja oseba je Zarko, to je, človek, ki pravzaprav sploh ne ve, kaj hoče, marveč se premika po odru kakor mila Jera. Kako tudi ne! Saj je tako rekoč »med dvema ognjema«, se pravi, med ognjem in žerjavico več žensk! Svoje žene ne ljubi več, ker se je baje zaljubil v drugo, zaradi česar se ženi zdi, da prihaja domov in da vendarle ne prihaja. Ubogi Zarko! Kljub svojim odraslim letom bi si zaslužil, da bi ga žena položila čez koleno ali pa mu pripeljala zavišnico, da bi postal bolj močan! (Morebiti bi ta varianta lahko rodila kakšno komedijo?) Toda nič takega. Zarko izpove ženi in žena izpove Zarku svoje težave, pri čemer je zlasti zanimivo, da med njima ni več tistega, kar je bilo, in da je žena slutila, da z njim nekaj ni v redu. Ko se mu nazačnje po kratki tiradi odpove, si Zarko premisli, ampak ježna, takrat je že prepozno! Žena se ubije, in Zarko,

da bi dokazal svojo zmožnost, tudi. To, kar potlej še ostane, je razočaranje, ki prizadene tako njegovo ljubeč kot — občinstvo.

V tem je dejansko vsa ljubezenska »modrost« Ljubezni; pred nami stojijo liki, ki nam na žalost nimajo kaj povedati, ker je namreč to, kar govorijo, odsev neke fantazije in ne izraz čustvenih odnosov med ljudmi. Je Ljubezen, po kateri se namesto krvi pretaka voda, sploh še Ljubezen? Mar ni junak, ki nosi s seboj zgolj še težo svojega telesa, malce »pretežek« junak za dramo?

Kar zadeva celjsko uprizoritev na Malem odru, ji sicer ne gre odrekati težavnega položaja, v katerem naj bi malone iz nič ustvarila nekaj, da bi bil uspeh neznan, vendar se je tudi tisto nekaj na koncu izgubilo v retoriki in tako od predstave ni ostalo drugega kakor zelo mučen vtis. Toda ali moremo režiserju in igralcem zameriti, če ne poznajo coprijne, s katero bi oživili to, kar je mrtvo?

Ob tem se seveda z vso resnostjo znova poraja vprašanje repertoarja, tisto temeljno vprašanje, ki pomeni navsezadnje legitimacijo slehernega gledališča. Kaj nam je ta repertoar dozdaj dal? Je mogoče utemeljevati poslanstvo nekega gledališča z obžalovanjem in jezo, ki jo v gledalcih pušča predstava? Kdo je naposled odgovoren za repertoar?

Drago Hribar

Premiera „PROCES“ v celjskem gledališču

»Proces«, ki s podnaslovom opozarja na sodno obravnavo v gledališki ponazoritvi, je napisal Američan Saul Levitt, med drugo vojno častnikarski poročevalec na evropskem bojišču. Priča je bil osvoboditvi preživelih buchenwaldskih nesrečnikov, in nedvomno mu je dala ta strahotna podoba taborišča pobudo za dramo. Zakaj se je potem odločil in postavil prizorišče v drugo konkretno okolje, za sto let nazaj v Ameriko po secesijski vojni, nam postane brž razumljivo. Tudi Amerika (tako imenovani Jug v državljskih vojni) je imela svoja koncentracijska taborišča, v katerih je pomrlo na tisoče ujetnikov. Pisatelj trka na vest svojih rojakov, na odgovornost vsega človeštva.

V Procesu (»The Andersonville Trial«) se zagovarja poveljnik ujetniškega taborišča Wirz (igra ga J. Skof), bolje — zagovarja ga plačani branilec Baker (P. Jeršin), proti kateremu se osamljeno bori branilec v osebi polkovnika Chipmana (S. Krošl). Slednjemu zmanjkuje obremenilnih dokazov; branilec spretno dokazuje, da je bil Wirz le žrtve ukazov nadrejenega generala, ki

se mu ni smel upreti zaradi vojaške discipline. Toda tožilec vendarle dožene pravdo do kraja na osnovi preprosto jasne in etično večno veljavne resnice, da se človek nikoli ne sme pokoriti ukazom, ki so naperjeni zoper človečnost, pa najsi bodo ti ukazi v imenu še take totalitarne morale in prisilne pokorščine.

V celjski uprizoritvi je Proces (uprizorjen bo prvkrat v Jugoslaviji) iztrgan iz zgodovine konkretnosti. Režiser Branko Gombač mu je skušal dati splošno zgodovinsko obeležje. Lahko bi se godil včeraj ali danes v svetu, v katerem živimo. Koncentracijska taborišča so bila in so še, in to strahotno in sramotno spoznanje, da se kaj takega sploh more zgoditi med bitji, ki se imenujejo ljudje, je idejno izhodišče drame.

S scensko podobo se je ukvarjal Sveta Jovanović, v vidnejših vlogah pa še igrajo: v vlogi sodnika J. Pristov, kot priče pa J. Erzen, S. Belak, M. Dolinar, V. Peer, T. Solar, F. Mirnik ter v alternaciji s T. Zorkom P. Kušar. Abonmajška premiera bo v soboto, 16. decembra.

DVA JUBILEJA med celjskimi prosvetnimi delavci

V poldrugem stoletju obstoja celjske gimnazije se je na tem zavodu šolalo precejšnje število pomembnih slovenskih kulturnih delavcev, ni pa bilo tudi majhno število profesorjev, ki so si poleg zaslug v vzgojnem pogledu pridobili tudi zasluge izven šole, na kulturnem in znanstvenem področju. V vrsto teh spadata tudi dva upokojena profesorja, ki letos v prvih dneh decembra doživljata svoj 70-letni življenjski jubilej: eden od teh je publicist, zgodovinar in etnograf dr. Pavel Strmšek, drugi je zgodovinar, geograf, slavist in pedagoški pisatelj prof. Janko Orožen.

Prof. PAVEL STRMŠEK se je rodil 5. decembra 1891 v vasi Krištanvrt (Medvedje selo) na Šmarškem, kjer je bil njegov oče učitelj na enorazredni osnovni šoli. Ko je dosegel potrebno starost za vstop v srednjo šolo, so ga starši poslali v Celje v gimnazijo, ki jo je dovršil leta 1912. Nato je na graški univerzi študiral zgodovino, zemljepis in slovenščino, po končanem študiju pa je bil nameščen za suplenta na gimnaziji v Mostu na severnem Češkem, kjer pa ni ostal dolgo. Ker je takrat že divjala prva svetovna vojna, je moral k vojakom, iz vojaške službe je pa bil kmalu odpuščen. Tako je Strmšek prišel na klasično gimnazijo v Maribor, kjer je deloval skoraj 20 let. Za tem je postal ravnatelj nepopolne gimnazije v Murski Soboti. Na novo službeno mesto je odšel z dobrim namenom, da bo dosegel za Pomurje tako potrebno popolno gimnazijo, v tem pa ni uspel. Zato se je odrekel položaju direktorja in v š. l. 1936-37 ga vidimo že v profsorskem zboru celjske gimnazije.

Toda prišla je druga svetovna vojna in okupator ga je izselil v Srbijo. Tam je v Čupriji dobil zaposlitev na gimnaziji v izgnanstvu in je v krogu svoje družine in svojih prijateljev tudi praznoval svojo 50-letnico. Po osvoboditvi se je vrnil v Celje na svoj dom in nadaljeval z delom na gimnaziji, dokler leta 1952 ni bil upokojen.

Prof. dr. Pavel Strmšek se je že kot gimnazijec lotil pisanja krajših literarnih sestavkov, pokazal je pa tudi že smisel za napredno gospodarstvo. Kot gimnazijec, kot visokošolček in kot profesor mariborske nemške gimnazije je bil Strmšek vedno slovensko in jugoslovansko usmerjen. Po razpadu Avstrije je bila nova slovenska srednja šola v zelo težavnem položaju, ker slovenskih učnih knjig za višje razrede ni bilo. S pomočjo svoje žene dr. Ljudmille Strekleve je pisal učne pripomočke za slovenski jezik. Ker mnogi dijaki slovenščine niso obvladali, je tako nastala knjiga »Lehrbuch der slovenischen Sprache«. V Mariboru je bil Strmšek tudi ravnatelj dijaškega doma. Svoje delo v tem zavodu je pozneje opisal v knjigi »20 let dijaškega doma v Mariboru«; istčasno je bil tudi marljiv član društva »Dijaška kuhinja«. Zasluge pa ima Strmšek tudi za slovensko na rodno gledališče v Mariboru. Ob otvoritvi tega gledališča je 1919 l. imel slavnostni govor pred začetno predstavo Jurčičevega Tugomera; ob strani Hinka Nunčiča in pozneje dr. Brenčiča je bil stalni sodelavec slovenskega gledališča, kar se vidi iz njegove knjige »20 let slovenskega gledališča v Mariboru«. Za vsako predstavo je izdal poseben program z vsebino igre v posebni brošuri »Gledališki list« in »Zrnje«. Za operetne predstave pa je s profesorjem glasbe dr. Perhacem prevajal nemške operete v slovenščino.

Nekaj let je bil tudi občinski odbornik mariborske občine, na tem mestu pa

je vedno gledal kako bi največ koristil šolstvu in učitelstvu. Veliko število njegovih člankov so objavili razni dnevnik, zbirka »Življenje in sveto«, mladinska knjižica »Naš rođ«, zgodovinske razprave so izšle v »Casopisu za zgodovino in narodopisje«, pedagoške pa v »Pedagoškem zborniku«.

Pisal je tudi v Triglavski list, kot prispevek k politični in kulturni zgodovini pa je l. 1928 napisal »Dramatično društvo v Mariboru«. V času borbe za višjo gimnazijo v Murski Soboti je izšla več člankov v Murski krajini, več brošuric je izdal za zemljepis in literarni pouk, svojo doktorsko disertacijo »O rojnih v jugoslovanski narodni epiki pa je pridobil Jugoslovanska akademija znanosti.

Strmšek pa ni miroval tudi v izgnanstvu; v Srbiji je napisal dela »Šolski sluga Kosa«, »Rodna grud«, »Nad pogoriščem«. Po vojni se dr. Strmšek javno ni več udeleževal. Nekaj časa je opravljal tajniške posle pri Zgodovinskem društvu, za svoje vnukinje je pa napisal pisma »Zvončki moje mladosti«. Bolezni mu je vzele pero iz rok. Čeprav se kulturno več ne udeležuje, vendar ob svoji 70-letnici lahko z zadovoljstvom gleda na svojo preteklost, ki je bila polna prizadevanj in uspehov, pa tudi priznanj. Priznanje in zahvala za opravljeno delo pa naj bo povezano tudi s čestitkami k življenjskemu jubileju in z željo, da bi kmala nadaljeval s svojim kulturnim delom.

Prof. JANKO OROŽEN se je rodil 10. decembra 1891 v Turju nad Hrastnikom kot sin kmečkih staršev. V domačem kraju je obiskoval enorazredno osnovno šolo, nato pa je šel na učiteljsko v Maribor, ki ga je dokončal 1911. Kot učitelj je nekaj časa služboval v brežiškem okraju, medtem pa je še leta 1913 kot privatist opravil maturo na celjski klasični gimnaziji. Za tem je nekaj časa študiral pravo na češki univerzi v Pragi, ker pa je tam težko živel, se je vrnil v učiteljski poklic. Prva svetovna vojna ga je potegnila v vojsko in kot avstrijski vojak je prišel na bojišče v Galicijo, kjer je bil od Rusov ujet. Kot zavezen Slovenec in jugoslovansko usmerjen intelektualce se je v Rusiji pridružil jugoslovanskemu dobrovoljnemu pokretu. Kot jugoslovanski prostovoljec se je boril na solunski fronti in po njenem proboju se je vrnil v osvobodeno domovino. Po vojni je študij nadaljeval na filozofski fakulteti v Ljubljani, obenem pa poučeval na deški meščanski šoli na Prulah. V Ljubljani se je posvetil študiju slavistike, zgodovine in zemljepisa in že 1921. leta je iz teh predmetov opravil diplomski izpit. Po dovršenih študijah na univerzi je bil imenovan za profesorja na gimnaziji v Murski Soboti, kjer je ostal do leta 1924, ko je bil premeščen na gimnazijo v Celje. Tu je deloval z izjemno dobo okupacije vse do svoje upokojitve in še dalje, upokojen je bil spomladi l. 1952, honorarno pa je poučeval še eno leto potem.

Okupator tudi profesorju Janu Orožnu ni prizanesel. Z mnogimi kolegi je bil najprej zaprt v Celju in potem v Mariboru, nato pa s svojo družino vred preseljen v Srbijo. Dva meseca se je zadržal v Paračinu, potem pa so ga premestili v Zaječar, kjer je ostal zopet dva meseca. Sedaj mu je kazalo, da bo dobil namestitev v Užicu, je pa bil medtem upokojen. Kot upokojenec se je prese-

lil v Beograd, kjer je poleg skromne pokojnine vzdrževal sebe in družino s poučevanjem otrok slovenskih družin. Po osvoboditvi Beograda je na vojni akademiji prevajal vojaške spise iz ruščine, kasneje pa je delal v zunanjem ministrstvu v Institutu za mednarodna vprašanja. V Beogradu je bil tako potreben, da se je v Slovenijo vrnil šele maja 1946.

Orožno publicistično in znanstveno delo na področju zgodovinskega raziskovanja se je pravzaprav začelo z njegovo namestitvijo v Celjo. On je brez dvoma najplodovitejši pisec zgodovinskih del in najagilnejši kulturni delavec, kar jih je v preteklosti prinesla zbornica celjske gimnazije in Celjski sploh. S takim uspehom pa je svoje delo lahko opravljal zaradi svoje široke znanstvene razgledanosti, globokega poznavanja poslastav prosvetnega delavca in svoje izredne delavnosti. Njegovi številni spisi segajo na različna področja, v šolstvu in pedagoški, jezikovni pouk, zemljepis, najštevilnejša pa so zgodovinska dela, ki so izšla kot samostojne knjige, kot razprave v raznih revijah in kot krajši članki v mladinskih listih in časopisih, kjer je objavil tudi več manjših beležniških prevodov in poljudnih člankov.

Razprave, ki segajo na območje šolstva in pedagoške, je objavil večinoma v Pedagoškem zborniku, nekaj pa tudi v šolskih letnih poročilih. Med razpravami, ki obravnavajo šolstvo in pedagoško, je v Glasniku jugoslovanskega profsorskega društva 1931 pridobil tudi kratek pregled zgodovine slovenskega šolstva in na knjižico »Vladni svetnik E. Lilek kot šolnik in zgodovinar«. Druge teme pa obsegajo sociološko-pedagoška razmatranja, pomen materialistične in jezikovne pouku, organizacijo šolstva v Čehoslovski republiki in drugo.

Prof. Orožen je priznan tudi kot pisec šolskih učnih knjig. Za utrjevanje vezi med Slovenci in Čehi je napisal Učbenik češkega jezika (1928), leto nato pa Učbenik ruskega jezika. V štirih letih (1929 do 1933) je izdal Zgodovino Jugoslovancov za 4. razred in v dveh knjigah Zemljepis za 4. in 8. razred srednjih šol. V naslednjih letih pa je izšla v štirih knjigah zgodovina za višje razrede.

Naš jubilar je bil tudi velik prijatelj čehoslovanskega naroda in je zelo cenil češko kulturo. Že prej omenjeni učbenik češkega jezika naj bi služil Slovincem za učenje češčine, slovensko-čehoslovanski kulturni vzajemnosti pa so bila namenjena še sledeča dela: Masarykova čitanka, Simak-Peskovka Zgodovina čehoslovanskega naroda, ki jo je prevedel iz francoščine, opis Čehoslovanske republike in prevod Capekovi »Pogovorov« s T. G. Masarykom.

Iz predvojne dobe izhaja več del, ki obravnavajo krajevno zgodovino; deloma so to samostojne publikacije, deloma pa so natisnjene v raznih revijah, posebno v kroniki slovenskih mest in drugod. Največ se je bavil z zgodovino Celja in okolice. Najobsežnejše delo iz predvojne dobe je Zgodovina Celja, ki v treh delih obsega preteklost našega mesta od prazgodovine do najnovejših dobe. V drugih razpravah je obravnaval celjsko obrt, celjsko me-

ščanstvo, sokolstvo, muzejsko vprašanje, občinsko upravo in gospodarsko življenje. Po vojni je od l. 1952 naprej v raznih zbornikih in kronikah objavil članke, ki prikazujejo rast celjskega mesta. Obdelal je zgodovino Laškega, Gornjskega in Rimskega Toplica, Dobrne in Rogaske Slatine. Veliko pozornost je posvečal tudi razvoju rudarstva in industrije v Sp. Savinjski dolini, v Veljenu, Trbovljah in Hrastniku. Obravnaval je stavke rudarjev in podal Zgodovino delavskega gibanja in narodno-osvobodilne borbe na teritoriji naših glavnih premogovnih revirjev.

Za svoje uspehe je bil prof. Orožen v preteklosti in sedanjosti odlikovan. V stari Jugoslaviji je bil odlikovan s Redom sv. Save V. stopnje, od Čehoslovanske republike je med obema vojnami dobil odlikovanje Red belega leva. Naša ljudska oblast pa mu je pred leti priznala Red dela III. stopnje, celjska občina pa ga je počastila s tem, da ga je odlikovala s častnim meščanom.

Pod peregom prof. Orožna pa iz starih listin in arhivov še vedno nastajajo nova dela; po njegovem prizadevanju oživljajo pred nami davna stoletja in govore o tem, kako so naši davni predniki živeli, delali in se materialno in duhovno razvijali.

K njegovemu življenjskemu jubileju mu prav iskreno vsi čestitamo in želimo še mnogo zdravih let in krepke ustvarjalne sile.

S polic študijske knjižnice

Cerne F.: Ekonomika FLRJ. 2. izd. Ljubljana 1968. S. 21344.

Daudt W.: Radiotehnika. I. Zagreb 1961. S. 21363.

Graefenauer B.: Struktura in tehnika zgodovinske vede. Ljubljana 1968. S. 21329.

Hellner H. & R. Nissen & K. Voesschulte: Učbenik kirurgije. Beograd-Zagreb 1968. S. 21329.

Krbek L.: Pravo javne uprave FNRJ. I. Zagreb 1968. S. 21321.

Kühn A.: Osnovi opšte zoologije. Sarajevo 1968. S. 21322.

Labriola A.: O istoriskom materijalizmu. Beograd 1958. S. 21400.

Lifšic M.: Problemi umetnosti in filozofije. Ljubljana 1961. S. 21485.

Miklič R.: Socialno delo v gospodarskih organizacijah. Ljubljana 1968. S. II 2281/8.

Peierls R. E.: Zakoni narave. Ljubljana 1968. S. 21421.

Stanovnik J.: Socijalistički element u ekonomskom razvoju nerazvijenih zemalja. Beograd 1968. S. 21492.

Sijaneć F.: Sodobna slovenska likovna umetnost. Maribor 1961. S. 21525/1.

Vakselj A.: Višja matematika. II. Ljubljana 1968. S. 21330.

Vogelink D.: Urbanizacija kao odraz privrednog razvoja FNRJ. Beograd 1961. S. 20110/13.

Zlebnik L.: Psihologija otroka in mladostnika. I. Ljubljana 1968. S. 11298/15-16.

V. K.

V ozadju učiteljskiki pri hospitacijski uri na II. osnovni šoli

PRVI KORAKI v učiteljski poklic

Vsako leto usposobi celjsko učiteljsko od 50 do 80 mladih učiteljev. Mnogi izmed njih morajo že takoj v začetku svojega službovanja prevzeti tudi težja in odgovornejša učna mesta v kombiniranih oddelkih (poučevanje več razredov hkrati) ali celo upravljalstva na manj razvitih osnovnih šolah.

Za uspešno izpolnjevanje dolžnosti mora imeti učiteljski diplomant dovolj široko in trdno splošno in strokovno pedagoško izobrazbo, ki mu je temeljni vir poučevanja in vzgajanja. Ker pa mora ob svojem delu stalno upoštevati otrokove posebnosti sprejemanja učne snovi in reagiranja na vzgojne vplive, je poleg suverenosti v obvladovanju učne snovi še posebej pomembno vprašanje, kako naj učno snov posreduje, da jo bo otrok tudi res razumel in vztrajno usvojil. V vprašanju »kako« je skrita vsa tista vzgojiteljska moč in »umetnost«, katero odrasli občudujemo ob spominih na svoje dobre učitelje, ki so se znali približati naši

otroški duševnosti, nam razložiti še tako težko snov, vzbujati v nas veselje do učenja itd. Vse navedene in še mnoge druge čimnitelje uspešnega učnega dela mora učiteljski kandidat spoznati. Le-ti pa se najbolj kažejo ob neposrednem delu z otroki v razredu. Zato mora biti bodoči učitelj v stalnem in živem stiku z učno-vzgojnim delom in z otroki na osnovni šoli že v času šolanja na učiteljski ter se zanj tudi praktično usposobiti.

Glavno breme in odgovornost praktičnega usposabljanja učiteljskih kandidatov nosijo vadniški učitelji. Vadnica učiteljskega (v Celju je to II. osnovna šola in še nekateri oddelki za kombinirani pouk in za predmetni pouk v višjih razredih na drugih šolah) je nujen sestavni del učiteljskega. Brez nje si usposabljanja učiteljev ne moremo za-

misлити. Učitelji, ki poučujejo v vadniških oddelkih, izpolnjujejo dvojno nalogo. Poleg dolžnosti, ki jih imajo do svojih učencev, morajo imeti stalno odprta vrata za obisk celih razredov dijakov učiteljske (tudi nad 30 dijakov), ki pri obravnavi določenih snovi pozornost sledi poteku učnega dela. Strokovno pravimo, da hospitirajo. Ker morajo spoznati vso raznolikost dela v okviru vseh učnih predmetov od 1. do 5. razreda in še v okviru enega predmeta v višjih razredih, s hospitiranjem spremljajo delo vadniških učiteljev.

Vsaka hospitacijska ura je glede na snov, namen in učencevo razvojno stopnjo drugače oblikovana, podprta z drugačnimi ponazorili in učno tehniko. Ob takih urah morajo kandidati spoznati

težave, ki jih ima otrok pri usvajanju učne snovi, kako jih učitelj predvideva ter kako jih pomaga otroku premagovati. Da dosežejo hospitacijske ure res dvojni namen, morajo biti skrbno pripravljene in izvedene po sodobnih pedagoških načelih. S kandidati se take ure še posebej razčlenijo in ocenijo. Zato morajo vadniški učitelji svoje delo stalno prilagajati zahtevam učiteljskega, se strokovno izpopolnjevati ter biti bodočim učiteljem tudi vzgled. Poklicna prizadetost, ki se kaže ob otroku, ima zelo pomemben oblikovalni vpliv na dijake. Najbolj zgovorni dokazi za to so spontane izjave dijakov po kakšni hospitaciji: »Takšen učitelj bi želel biti tudi jaz!«

V VOJNEM MUZEJU JNA

BEOGRAJSKO DOŽIVETJE

*Krog mene cveti, zeleni perivoj,
v ozadju hrup mestni se čuje;
pred mano poroke slovesni god
svoj
pa Dunav tu s Savoju praznuje.*

To je prva kitica Aškerčeve pesmi »Na Kalemegdanu«, plod pesnikovega potovanja po Balkanu leta 1886, torej ravno pred 75 leti... In ko se je Aškerč s Kalemegdana zamaknil v krvavo zgodovino Beograda in jugoslovanskih narodov, je vzkliknil: »Tako smo, Evropa, te čuvali mi...«

Po istih stopinjah hodim, vendar je zdaj tu marsikaj drugače. Med prelepo urejenimi tratami na kalemegdanskimi okopih stoji na prostem kakor ogromni mrtvi zmagi — topovi in tanki iz obeh vojn. Ni več male Srbije, pa tudi Avstro-ogrske tam onkraj Save ni več. Tam in tukaj in še dalje globoko v Alpe na severozahodu se širi ozemlje zvezne Jugoslavije. Sodobni, mogočni, bleščeči Beograd je prestolnica socialistične republike, je velemesto z mednarodnim pomenom na vseh straneh sveta in vzhoda.

Burna in krvava je naša zgodovina, zlasti še zgodovina ozemlja, ki je bilo stoletja pod turškimi jarmom. Naši narodi niso pričeli vojno kot agresorji, le branili so sebe in rušili oblast zatiralcev, da bi mogli na lastni zemlji svobodno po svoje živeti.

In tu na Kalemegdanu stoji zdaj impozantni Vojni muzej Jugoslovanske ljudske armade, z modernim okusom urejen, z bogato govorico o težki, a slavni preteklosti vseh narodov Jugoslavije. S spoštovanjem vstopiš v prelepo zgradbo in šele na krožni poti skozi njeno notranjost spoznaš, kako zelo prostrana je, ko hrani v sebi tolikšno množino dragocenega gradiva. In takšne poti je pravzaprav pot skozi našo zgodovino, skozi strahotne čase vojnega gorja, ko je človek ubijal človeka z vsem najrazličnejšim orodjem, ki ga vidiš tu zbranega iz najstarejših časov, vedno popolnejšega z vse bolj množičnim učinkom.

Zvrstijo se Kelti, Iliri, Rimljani z izkopaninami na našem ozemlju. Slovani prodro na Balkan in v Alpe ter si tu snujejo svoje državne skupnosti. Avarom sledi Bavarci, Franki, Madžari, Turki. Vse to so vojaško organizirana ljudstva osvajačev in plenilcev. Fevdalska gospoda si z orožjem in utrjenimi gradovi varuje posest. Ko jug in vzhod preplavlja osmanski naval, se v Sloveniji in na Hrvaškem dviga tlačanska raja. Zemljevidi nam predložijo žarišče vsesloven-

skega kmečkega upora 1529 in pot kmečkih vojsk pod Gubcem in Gregoričem 1573. Predstavlja se nam obrambni pas Vojne krajine. Osvobodilni boj Srbije in Črne gore je slikovito prikazan. Močno pritegnejo naše zanimanje obe balkanski vojni in prva svetovna vojna z dokumenti, predmeti, slikami in skicami. Pregledujemo orožje, uniforme, odlikovanja in spoštovanja vredne stare srbske vojne zastave, ki so našle tukaj svoj častni pokoj.

Iz pritličja krenemo v prvo nadstropje, ki nam odpira pogled v dogajanja zadnjih treh desetletij, najpomembnejša v naši zgodovini. Protijudski kraljevski režimi preganjajo Komunistično partijo, ta pa pripravlja naše ljudstvo na odločilni spopad s fašizmom in na socialno revolucijo. Vidimo težke verige, v katere so vklepali jetnike komuniste v Sremski Mitrovici. Sledimo demonstracijam, ki vržejo profašistično beograjsko vladno. Napad na Beograd 6. aprila 1941 je uvod k vdoru okupatorjevih sil in razkosanju Jugoslavije ob sodelovanju domačih kvizlingov. Ob muzejskem zidu sloni ena sama vojaška zastava, edina, ki se je po sramotni kapitulaciji ohranila. Vidimo razne vrste sovranih vojsk in njihovo orožje, pa tudi orožje prvih upornikov, med temi so tudi vile, sekire, ki ji itd.

Beremo pozive CK KPJ k vstaji in se seznanjamo s slikami in pregledom prvih partizanskih odredov. Zemljevidi posebej za vsako našo republiko navajajo področja borbenih akcij in med julijem in novembrom 1941 osvobodjene prostore. Hkrati pa nam velika karta tolmači tedanjo skrajno težavno politično in vojaško situacijo v Evropi. Dovolj pozornosti je posvečene osvobodjeni zapadni Srbiji z Užicem in formiranjem ljudske oblasti. Zastopani so partizanska tehnika, tisk, saniteta. Tudi boji na morju in v zraku niso bili prezrti.

Tu in dalje je gradivo razporejeno po obdobjih sedmih sovranih ofenziv proti narodno-osvobodilni vojski Jugoslavije. V njihovih okvirih gledamo posamezne akcije, pohode, bitke, obe zasedanji AVNOJ. Zanimajo nas zemljevidni relief ozemlja ob Neretvi v času 4. ofenzive z označbo razporeditve vojaških sil in smeri premikov, poleg tega pa še podrobno izdelana maketa prostora okoli Neretve s popravljenim mostom čez njo. Kakor že prej roški ofenzivi je preboju ob Sutjeski pa tudi pohodu XIV. divizije na Štajersko odmerjeno

dovolj prostora s prikazom njene poti in označbo vsake bitke, vsakega obkoljenega poizkusa, vsake nemške garnizije na tem območju.

Impresionira nas množica zastav enot NOV, orožje in odlikovanja padlih narodnih herojev, sovranih vojsk vzeto orožje. Kakor mnogi odloki med vojno upostavljene nove oblasti, nekateri s Titovim podpisom, nam tudi razne statistike in diagrami o razvoju moči NOV in o stanju okupatorskih sil pri nas prepričevalno govore o veličini revolucionarne borbe naših narodov.

Poraz in kapitulacija sovranih formacij na našem ozemlju sta zgodovino prikazana. Pri obnavljanju in izgradnji novega življenja v naši domovini je močno upoštevana organizacija in sodelovanje naše JLA.

Muzej bogatijo tudi umetniške fotografije zgodovinsko najpomembnejših krajev in predelov države. Se dragocenejša so umetniška likovna dela naših slikarjev in kiparjev, razvrščena tukaj

in tam, upodabljajoča posamezna dogajanja iz NOB ali pa maršala Tita.

Polni močnih, vročih vtisov zapuščamo muzej, ko za nami prihajajo spet novi obiskovalci, tudi inozemci. Se razmišljamo o vsem, kar smo videli in doživeli: ne samo sijajno in smotno ureditev Vojnega muzeja JLA, ampak tudi njegovo vsebinsko tehtnost in veličastnost.

Ves ta muzej je en sam in najglasnejši govoreči spomenik borbi, zmagi in žrtvam naših narodov. Je spomenik geniju našega ljudstva, ki nas je skozi krvava stoletja žive privedel v svobodo novega, ustvarjalnega življenja, v katerem plodove svojih naprav uživa delovni človek sam. Pridobljene pridobitve pa nam budno varuje naša jugoslovanska ljudska armada. Njena moč ni samo v orožju, ampak je tudi v enotnosti z ljudstvom, iz katerega je formirana, da mu služi. In prav zato nosi muzej z vso upravičenostjo častni naziv »Vojni muzej JLA«.

F. R.

Motiv s Kalemegdana

Celje je dobilo novce celjskih grofov

Ni dolgo tega, ko se je numizmatična zbirka v celjskem Mestnem muzeju obogatila z zelo redkimi in težko dosegljivimi novci grofov Celjskih. Gre za tri srebrnike Friderika II. in Ulrika II. Pridobitev je tem pomembnejša, ker gre za redke primerke srednjeveškega denarnega kovništva na Slovenskem sploh.

Velik vzpon celjskih grofov med največje knežje rodbine »Svetega rimsko-nemškega cesarstva« v relativno kratkem času lahko razumemo le, če upoštevamo splošno politično stanje, kakršno je bilo v srednji Evropi v času razvitega fevdalizma. Gre za ogorčeno borbo med najmočnejšimi velikaši, pri čemer si je vsak prizadeval, da bi povečal svoj vpliv, oblast in posest. Krepitev celjskih grofov v veliki meri na račun habsburško-luksemburškega antagonizma v 14. stoletju, ko je šlo za vprašanje prestola. Grof Herman II. celjski, kakor tudi drugi Celjani pred njim in za njim so imeli pri tem še srečno roko, saj so se vedno vezali s tistimi, na čigar strani je bila prihodnost. Razen tega so vodili izredno spretno lastno dinastično politiko, ki jo krepili z rodbinskimi zvezami širom po srednji Evropi in na Balkanu: srečujemo jih poročene na gradovih številnih najmočnejših fevdalcev in celo na vladarskih dvorih, grof Herman II. postane tast nosilca dveh kron... Prav on je tisti, ki povzdigne sijaj celjskih zvezd do tolikšne mere, da Celjani na prelomu med 14. in 15. stol. celo resno ogroze interese Habsburžanov na Slovenskem, zlasti še potem, ko se za Celjane ugodno konča njihov medsebojni obračun.

Leta 1436. dobita Friderik II. in Ulrik II. od Sigismunda Luksemburškega naziv pokneženih grofov rimsko-nemške države, kar je bilo znova potrjeno 1443., ko so Friderika in Ulrika in vse njune naslednike, priznali za državne kneze. Ta naslov je dajal tudi posebne pravice, med katerimi velja omeniti, da imajo celjski grofje odslej visoko sodstvo neposredno od države, lastno plemiško sodišče v Celju, rudogorski regal in pravico kovati lasten denar.

Friderik II. in Ulrik II. kujeta odslej svoj lasten denar z lastnim grbom. To pravico izkoriščajo Celjani približno 20 let. Danes še ne moremo z gotovostjo dognati, kje so imeli Celjani kovnico. Po vsej verjetnosti v samem Celju, čeprav nekateri na osnovi nekih podatkov mislijo, da so jih kovali v Zagrebu. Proti temu govori drugačna tehnika zagrebske kovnice, ki je izdelovala novce z aversom in reversom (novec ima znake na obeh straneh), dočim so celjski le z aversom in je zadnja stran pri vseh gladka.

Od omenjenih treh novcev pripada eden Frideriku, dva pa Ulriku, ki imata tudi kratice z njegovim imenom. To so tudi trije doslej edini znani tipi celjskih novcev sploh. Če si je celjski muzej uspel pridobiti vse tri primerke, je ta pridobitev še toliko dragocenejša, saj bo v novourejeni muzejski zbirki, ki bo zajemala tudi to obdobje, pričala o veljavi celjskih grofov. Prav je tudi, da je Celje, ki je bilo priča vzpona, moči in propada celjskih grofov našlo potrebna sredstva in odkupilo stvari, ki pomenijo velike redkosti ne le v Jugoslaviji, temveč tudi v tujini.

V. Kolšek

ZANIMIVOSTI

MESTECE S TREMI ŽELEZNIŠKIMI POSTAJAMI

Meščani Čakovca, ne glede na to, v katerem delu mesta stanujejo, se ne morejo potožiti, da jim je železniška postaja daleč. V medjimurski metropoli so namreč tri postaje: glavni kolodvor, »Buzovec« in »Vojarna«. Vsaka od teh postaj je v drugem delu mesta. Od vsake izmed njih pa je moč potovati v vse smeri. Proge križajo mesto in tečejo poleg tovarn. Ker je tudi vozni red zelo ugoden, se delavci in uslužbenci Čakovca poslužujejo pri odhodu in prihodu z dela v glavnem vlakovi.

NAMESTO RIBE VLOVILI — PROPELER

Ko so lovili ribe v zalivu pri Novem Vinodolu, se je ribičem z neke ladje na morskem dnu zataknila mreža ob neki trdi predmet. Ko so potegnili mrežo na obalo, so zagledali v mreži letalski propeler, ki so ga odtrgali z mreže z letala na morskem dnu. Bil je to aparat tipa »Spitfire«, po topljen med vojno. Ob tej priložnosti se je ubila posadka tega angleškega letala.

MOST — »STRASILO« ZA AVTOMOBILISTE

Blizu osnovne šole v Malči je most, pred katerim vsi avtomobilisti dobro odpirajo oči. Mnoge prometne nesreče, nekatere tudi s smrtnim izidom, so se dogodile prav na tem mestu ali poleg njega. Vzrok temu, da je most »strašilo« za avtomobiliste, je v tem, ker leži na samem ovinku, ki je oster in kratek. Zemlja in drevje onemogočajo vidnost, tako da uzre voznik motornega vozila bližajoče se vozilo šele v zadnjem trenutku.

RIŠE:

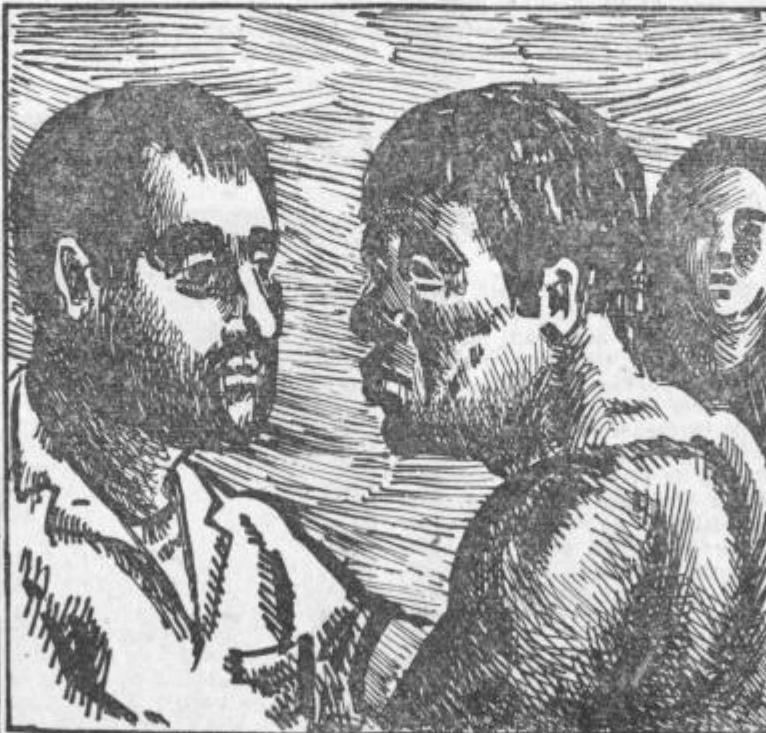
JANEZ MLAKAR

PO NOVELI
JACKA
LONDONA

MAPUHOV BISER

PIŠE:

STANE POTOČNIK

Mladi Raoul se je zasmejal. Med smehom pa je razmišljal. S prevozom vred bi takšna hiša stala dvajset tisoč frankov. Ni mogel oceniti vrednosti hišara. Hišar tisoč frankov pa je ogromno denarja in še materinega.

»Mapah,« je dejal. »Velik norec si. Povej, koliko denarja hočeš zanj.«

Štiri glave so molče odkimalave.

»Hočem hišo,« je trmasto ponovil Mapah.

»Kaj boš z hišo?« je rekel Raoul. »Valovi ti jo odplusnejo ob prvem viharju. To bi lahko vedel. Kapitana Raffy mi je zaidil, da se prav sedaj pripravlja orkan.«

»Hiše nočem na Hikuera ampak na Fakaravi,« je rekel Mapah. »Fakarava je mnogo višja. Na Hikuera je res nevarno, vsak vihar ga lahko preplavi. Moja hiša pa mora biti na Fakaravi, biti mora šest sešajev...«

Raoul je moral znova poslušati opis hiše. Več ar ni je prizadeval, da bi Mapaha izbil iz glave hišo, a Mapahova mati, žena in njegova hči Ngakura so Mapaha vztrajno podpirale.

Ko je mlad mož dvajseti poslušal podroben opis hiše, je skozi odprta vrata videl drugi čoln s svoje ladje, ki se je ustavil na sipini. Mornarji so mu mahali, da se mudi. Prvi častnik je skočil iz čolna, spregovoril nekaj besed z enorokcem in stekel proti kodi. Tedaj se je zaračilo in močan sunek vetra je dvignil pesek. Raoul je na obzoru videl usodno prugo viharja, ki se je naglo bližala.

ŽENA · DOM · DRUŽINA

SKRBIMO ZA OTROKA ŠE RRED NJEGOVIM ROJSTVOM

Potrebe po vitaminih in rudninskih snoveh so v nosečnosti zelo velike. Njih pomanjkanje povzroča okvare na plodu, vodi do splava in prezgodnjega poroda, povzroča zmanjšano odpornost proti injekcijam itd.

je olje, maslo, mleko, nekatere morske ribe in rumenjaki.

Vitamin K je posebno pomemben za strjevanje krvi. Njegovo pomanjkanje lahko vodi do krvavitve pri porodu, pri novorojenčku pa lahko nastopajo celo mož-

sečnosti zelo veliko; dnevna poraba znaša 2 do 3 litre tekočin. Tekočino dobiva telo z mlekom, vodo, sadjem, zelenjavo itd. Če je količina beljakovin in soli v organizmu v pravilnem razmerju, ne bo nosečnica imela oteklih nog.

V nosečnosti in za časa dojenja pa ne priporočamo teh-le jedi in pijač: svinjskega mesa in njegovih proizvodov, konzerviranih rib, težkih močnatih jedi, prave kave, alkoholnih pijač, prav tako odsvetujemo nosečnicam tudi kajenje.

Vse to, kar smo povedali o prehrani v času nosečnosti, velja tudi za prehrano v času dojenja. Od prvega tedna po porodu dalje naj žena uživa mešano prehrano. Tu-

di v času dojenja ženi ni treba jesti za dva. Žena v času dojenja izloča 850 gramov mleka dnevno, mora imeti v prehrani dovolj mesa, jaje, masla, svežega sadja in zelenjave. S tako prehrano pokriva potrebe po beljakovinah, rudninskih snoveh in vitaminih. Važno je, da popije vsaj 1 liter mleka dnevno in še približno 2 litra tekočin (kompot, sadni sok, čaj, juha). S tako prehrano zadosti tudi povečanim zahtevam po kalorijah (približno 3300 kalorij dnevno), ni pa nevarnosti, da bi se zredila. Prav zavoljo tega pa odsvetujemo gosto in suho hrano.

Poskrbimo za otroka še pred njegovim rojstvom.

Najpogostejše v prehrani primanjkuje vitaminov iz skupine B. Pomanjkanje povzroča zelo različne težave: utrujenost, slabost, občutljivost mišic na mečih, krči mišic na mečih, mravljinca na udih, zbadanje okrog srca. V tej skupini je zelo važen vitamin B₁₂. Njegovo pomanjkanje povzroča slabokrvnost. Vitamine B vsebuje črni kruh, kvas, ovseni kosmiči, jetra, ledvice, močgani, mleko, jajca, grah, meso, krompir. Tudi vitamin C je za nosečnico zelo dragocen. Posledice premajhnih količin in tega vitamina v prehrani so predvsem krvavitve iz dlesni, ki so pri nosečnicah precej pogoste. Vpliva na elastičnost vezivnega tkiva in s tem na prožnost trebušne stene. Pri plodu deluje pri formiranju okostja in zob, posteljici pa je potreben za pravilno hormonalno funkcioniranje. Največ C vitamina je v zelenjavi na primer: paradižnik, cvetača, ohrovt, špinata, zelena solata, peteršilj. Vsebujejo ga limone in pomaranče in drugo sveže sadje. Vitamin A zvišuje odpornost proti infekcijam, skrbi za ohranitev normalne funkcije kože in sluznic, je važen v času dojenja. Pomanjkanje vitaminov A vodi do splavov in prezgodnjih porodov, lahko povzroča tudi razne prirojene nakaze.

Veliko vitamina A vsebuje rib-

ganske krvavitve. Vitamin K vsebujejo jetra, spinača, cvetača, paradižnik, grah, jagode. Vitamin D in rudninski snovi kalcij in fosfor so potrebni za razvoj okostja in zob pri otroku in za obvarovanje zdravja nosečnice. Če je v prehrani premalo kalcija, fosforja in vitamina D, nastopajo pri nosečnici okvare na zobeh, bolečine v križu, trganje po kosteh, otrok pa bo nagnjen k rahitisu.

Za pravilen potek nosečnosti sta važni še dve rudninski snovi: železo in jod. Potrebe po železu so v nosečnosti zelo velike, posebno v drugi polovici. Nosečnice običajno v prehrani ne dobivajo dovolj železa, zato je skoro polovico nosečnic slabokrvna. Slabokrvnost pa ni nevarna samo za ženo, temveč tudi za plod. Živila, ki vsebujejo veliko železa so ta-le: jetra; meso, jajca, stročnice, suho sadje, predvsem suhe slive, in kakao.

V nosečnosti je potreba po harmonu ščitne žleze povečana, zato žleza jemlje jod bolj intenzivno iz krvi. Če v hrani ni dovolj joda, lahko dobijo nosečnica in plod golšo. Nosečnicam priporočamo, da do 2 krat tedensko kosijo morske ribe, ker vsebujejo le-te precej joda. Nekaj joda je tudi v kuhinjski soli, ki pa je ne smemo uživati v prevelikih količinah.

Tudi tekočin porabi žena v no-

Za las je manjkalo

Lep oktobrski dan leta 1943. Šla sem skozi gozd, ki se je odeva z zlatordečimi barvami. Od daleč sem slišala brnenje in rop motorjev, avtomobilov in tankov. Pohitela sem, da bi prišla pravočasno na cesto in videla prihajajoče oddelke partizanske motorizacije. Tudi prejšnjo noč so šli mimo nas, a jih nisem videla. Tokrat pa sem prispela na cesto pred njimi in nestrpno pričakovala bližajočo se vojsko. Po hrupu sem spoznala, da so že blizu. In res, izza ovinka so se pripeljali v vrsti štirje motoristi, ki so bili do zob oboroženi in v polni bojni opremi, za njimi pa so prišli oklopni avtomobili polni vojaštva. Stisnilo me je nekaj pri srcu in umaknila sem se še bolj v obcestni jarek, kajti zdelo se mi je, da je to neka druga vojska in ne tista, ki sem jo pričakovala. Moja slutnja je bila že v naslednjem trenutku potrjena, kajti po cesti so prihajali kakor požrešni zmajski tanki in na prvem se je vila zastava s kljukastim križem.

Nemci! Obšla me je groza, kajti vedela sem, kaj pomeni njihov prihod. Smrt! Ogenj! Pustošenje! V meni je tlela ena sama misel: »Dovoli!« Toda kako? Tank z zastavo se je ustavil pri meni in iz njega se je izlekla človeška postava — postava nemškega komandanta, ki so mu prsi pokrivala mnoga odlikovanja. Nekaj me je spraševal v nemškem jeziku in s

prstom pazal po vojaški specialki. S strahom sem ga gledala, a razumela nisem ničesar, kajti v glavi se mi je vrtela ena sama misel — čimprej od tod, zato sem samo pokimala z glavjo. Komandant se je s tem zadovoljil in dal povelje za odhod. Izginil je v trupu tanka in kolona se je začela pomikati naprej. Tudi jaz sem izrabila njen zaostanek ter se vrnila po isti poti po kateri sem prišla. Toda že nekaj skokov od ceste sem srečala dva partizana, ki sta razgretih lic hitela proti cesti, kajti tudi onadva sta mislila, da gredo po njej partizani. Zaustavila sem ju in jima povedala o nevarnosti, ki jima grozi. Nista mi verjela: »Nemci, ho, od kod! Saj ni slišati nobenega streljanja. Le kako naj bi prišli na osvobodeno ozemlje!« Vsi trije smo gledali proti cesti in ugibali, kako bi jo prešla. Na naše veliko veselje se je kolona kmalu pretrgala in kurirja sta jo srečno ubrala proti Gorjancem, kjer je bilo več partizanskih brigad, ki so čakale povelja in — sovražnika.

Tudi jaz sem hitela domov in nosila vest, da je sovražnik zopet vdrl na osvobodeno ozemlje. Ze prvo noč smo ga občutili vsi, saj je povsod sejal smrt, ogenj in pustošenje. Tako se je začela nemška ofenziva, ki je bila ena največjih in hkrati najtežjih ofenziv proti partizanom.

CM

Ljudje med seboj

OTROCI VPRAŠUJEJO — MI ODGOVARJAMO!

»Mamica, kaj pomenita besedi »stara devica«?»

Tako me je pred dnevi vprašal moj sinček, ko je v nekem časopisu prebiral slikanico, ki je namenjena mladim, pa tudi starejšim bralcem lista.

Odgovor na to vprašanje, ki mi ga je postavil, je bil mnogo težji od tistega, s katerim sem mu prikazala rojstvo. Takrat sem na pomoč priključila nekaj primerov iz prirodoznanosti, ki mi je najljubši predmet v šoli in pozna zato pot razvoja na splošno od kalitve do brstečega in cvetočega grmička. Toda na to vprašanje sem umolknila. Pred seboj so mi ožile obrazi mojih dobrih znank in prijateljic in misel, da morajo tudi one kdaj prezreti kakšno od teh bedastih opazk, me je zbolela.

Zdela se mi je, da obraz nekdanj vedno nasmejanega dekleta, ki pa se je po vojni bolna vrnila iz taborišča in se je vsled tega od-

ločila, da bo ostala sama, da ne bi bila v breme družini, obtužuje in hkrati vprašuje:

»Ali nisem tudi jaz enakovredna ostalim ženam?«

Pred očmi mi je stopila podoba dekleta, ki si je dolga leta ob strani nekoga utirala pot v bodočnost, pa je na pragu uresničenja spoznala kruto resnico in razočaranje.

In tisto dekle, ki je posvetilo svojo skrb in najlepša leta bolni materi in pri tem pozabilo, da leta tečejo. Da, tudi ona ima pravico obtoževati.

Primer, ki sem ga napisala nam jasno pove, kdo je kriv, da nekateri mladi ljudje marsikdaj ne čutijo do starejših pravega spoštovanja. Vendar ob tem pozabljamo, da je vse to mnogokrat opazka iz ust odraslih ljudi, ki s svojimi zastarelimi pojmi zastrupljajo vse tisto, kar je še zdravo in nedotaknjeno.

D-ca

OTROK NA VRVI

Mnogi občudujejo prirodno idilo na Kozjanskem. Hišice so skrite na rebreh med sadovnjaki, gozdovi in vinogradi. Izletniki največkrat dojemajo romantiko, ki je vse drugačna, kakor hrupno industrijsko vrvenje. Življenje pa je tudi tod večkrat prav nasprotno, prav nič mehko in nežno, temveč grobo, kruto, težko, kakor je ilovica, ki jo gazijo tisti ljudje. Tudi tu so težave s stanovanji. Daleč je potrebno hoditi na delo in težko je gospodinjiti, če morata mati in oče v službo, otroci pa ostajajo doma prepričani nagonom svoje dejavnosti.

Težko je pisati o tem, toda odveč ni. Se ni tako dolgo, ko so ljudje poslušali, kako vsako jutro vpije otrok v hiši. Niso vedeli, kaj se dogaja, dokler niso pogledali. Prizor je bil pretresljiv!

Dve, tri leta star otrok, zaripel v joku, je čepel pri mizi. Močna vrv se je vila okrog noge. Pripet je bil za mizo. Poleg je bila še nočna posodica. Otrok se je trgal in hotel plaziti naokrog, toda tega ni mogel, ker je bil pripet kot kužek na verigi.

Ljudje so se zgrozili.

Tako se je dogajalo že dolgo časa. Starši so odhajali zdoma, dete je ostajalo privezano, da bi se mu nič ne zgodilo in da ne bi napravilo škode. Toda to je grozilo! Res je morda, da so starši v zadregi, kam z otrokom v kraju, kjer ni nobene ustanove, kjer bi lahko otrok prebil dopoldne na varnem. Take skrbi tarejo starše danes skoraj povsod, kjer sta oba zaposlena. Nemogoče pa je delati tako, kakor je to storila neka mati na Kozjanskem pred kratkim. To je vendar mučenje otroka, ki doživlja težka čustva neugodja, katera lahko zapustijo neprijetne sledi v razvoju. Tako ravnanje ljudje odločno obsojajo in je to tudi potrebno. Poiskati je potrebno drugačne izhode, drugačno pomoč, ne pa otroka nečloveško privezati na vrv!

OPEČENE MESNE REZINE S SLANINO IN RIZEM

Potrebujemo: Konserv o sesceljanega ali zmletga mesa, malo popra, 2 žlički sesceljanega petšilja 3 dkg prekajene slanine. Meso, narezano na 1/2 cm debele rezine, opečemo od obeh strani s tankimi rezinami slanine ter ga potrosimo s poprom in peteršiljem. Tako pripravljeno meso polagamo na dušen riž. Ponudimo ga s solato.

Za male bratce

Dragi mladi prijatelji!

Spet je minil teden in nekaj vaših prispevkov je znova prišlo na dan. Se še spominite naslova nagradnega prispevka, ki smo ga predlagali v prejšnji številki? Takrat smo vas povabili, naj nam opišete letošnje praznovanje Dneva republike. Od takrat se je v našem uredništvu že zbralo nekaj prispevkov, ki govorijo o tem. Če pa mislite še kaj napisati, takoj vzemite pero v roke. Kajti le tista pisma, ki jih bomo prejeli do ponedeljka, bomo upoštevali pri izbiri. Želimo vam veliko sreče!

★★★★★★★★★★★★★★★★

JUTRO

Sonce je vstalo iz zlate postelje in pokukalo čez goro. Njegovi topli žarki so našli tudi mene in me skozi ožrtlo okno prebudili iz sladkega sna. Le na pol oblečena sem stekla na travnik in obšla, presenečena nad lepoto, ki se je razlivala pred menoj. Bilo je, kot da bi bil ves travnik prekrit z bleščečim zlatom, toliko je bilo iskrenih se zlati. Med njimi so se pozibavali gosti temnopla-vi šopki zvoncec in po vsem travniku se je širil tako močan vonj, kakor da bi bil po njem razlit dragoceni balzam. Vse cvetice so se lesketale od nešteti rosnih kapljic in videti je bilo, kot da so posute s svetlikajočim se srebrom. V daljavi je šepetal gozd in jelke so se rahlo pozibavale v jutranjem vetru. In hribi nad njimi so se dvigali kakor mogočni velikani. Vendar niso bili strašni. Zdela se mi je, da kimaajo in govorijo: »Dobro jutro!«

»Dobro jutro!« sem odgovorila. Marinka Suster, 8. razr. osn. šole Polzela

DAN REPUBLIKE IZVIR -

„glasbenik“

Kakor vsako leto tako smo tudi letos na šoli praznovali Dan republike. Pred praznikom smo okrasili dvorano z zelenjem in jesenskim cvetjem. Pod sliko tovariša Tita smo obesili zastavo in nato po svojih skromnih močeh pripravili vse, da bi bila proslava ne samo nam, temveč tudi drugim, všeč.

Priredili smo igrice »Begunček« in sprejeli cibabčke v pionirsko organizacijo. Ob zvokih ubranih glasov našega pevskega zbora, smo se poizabili v tisto slavno leto iz narodnoosvobodilne borbe, ko so naši najboljši zavežniki močje iz vse domovine ustanovili

novo Jugoslavijo — republiko, in odvrgli kraljevo vladno. Te misli so nam osvetile pot, po kateri moramo hoditi mi, najmlajši in obljubili smo, da se bomo pridno učili, krepili narodno zavest in pomagali vedno, kadar bo potrebno. Polni zaupanja in novih nad smo zapuščali dvorano. S ponosom in veseljem smo se vračali na svoje domove, zavedajoč se, da pomagamo domovini tudi s tem, če se pridno učimo.

Ida Coklin,

6. a r. osn. šole

Ljubno ob Savinji

Deklici, podobnost in punčka

Deklici sta si bili tako podobni, da ju včasih niti mamica ni razločila. Kadar ju je enako pozvala, ju oblekla v enake obleke in ju postavila skupaj, skorajda ni vedela, kako je kateri ime. In tako tega niso vedeli tudi sosede, sorodniki, prijatelji in znanci

obeh malih. Kadar so mislili, da imajo pred seboj Mojco, je bila prav gotovo Metka, kadar pa so mislili, da ogovarjajo Metko, je bila to skoraj vedno Mojca. Tako sta imeli deklici po dve imeni. Zvečer pa, ko sta legli v posteljo, bi ju lahko vsakdo razločil.

Metka ni namreč nikoli zaspala prej, preden ji ni mamica na vzglavje posadila tisto veliko, svetlozelo punčko. Sele takrat je zaprla očke in sele takrat so obiskovalci vedeli, da to ni Mojca, temveč Metka.

-ica

Konferenca Ljudske mladine v Mozirju

Tudi na vaseh bo bolje

V nedeljo je bila v Mozirju občinska konferenca organizacije Ljudske mladine. Konferenca v Mozirju je bila že četrti obračun dela v celjskem okraju. Najprej so se zbrali mladi Celjani in Smarčani, nato so konferenco pripravili v Zalcu, v nedeljo pa so se jim pridružili še v Mozirju. Kljub temu, da razprava na konferenci v Mozirju ni bila kdo ve kako pestra, so mladi ljudje vendarle opozorili na nekatere pomembne probleme svojega območja.

V Mozirju se mladina, odkar pomni, bori s kadrovskimi problemi. Le-ti niso toliko v tem, da na njihovem področju ne bi bilo delavoljnih mladincev, temveč v čedalji večji fluktuaciji mladih ljudi iz območja mozirske občine. Mladina odhaja v šole, se zaposluje v mestih in na vaseh ostajajo postarani ljudje. Ko so na konferenci govorili o vzrokih za tak pojav, so omenili, da mladi ljudje doma, na kmetih ne vidijo perspektive in zato odhajajo tja, kjer menijo, da jim bo bolje. Niti organizacija Ljudske mladine, niti Socialistična zveza in druge množične organizacije pa doslej še niso ničesar ukrenile, da bi tak odliv ustavile. Prav gotovo ne bodo zalegla predavanja, sestanki in podobne nekoliko zastarele oblike prepričevanja. Čimprej bi morali od besed preiti na dejanja in odločneje začeti izenačevati življenjske in delovne pogoje delavca v industriji in delavca v kmetijstvu. Le tak način bo mladim ljudem dokazal, da je prav, da ostanejo doma.

Nepredvidnost na cesti

Tov. urednik!

Ko sem pred nekaj dnevi vozila avto po Cankarjevi ulici v Celju, sem spoznala, da nekateri vozniki motornih vozil tudi po opravljenem vozniskem izpitu ne upoštevajo ali pa morda še ne poznajo prometnih predpisov, kar pa je glavni povzročitelj nezgod na naših cestah.

Samo pogledajte primer!

Na Cankarjevi ulici pri Trg. podjetju »Vesna« sem prehitela avtomobil, katerega voznik je tako kot jaz, zmanjšal hitrost na 40 km. V trenutku, ko sem nehotevala, pa je pridrvel iz Vošničkove ulice za nami »Fiat«, ki brzine ni zmanjšal in naju pričel brezbržno prehitovati. Tu bi bil vzrok za nesrečo kaj tehten, saj smo vozili po tej prometni ulici kar trije vzporedno. Toda ta prekršek se ni bil edini. Ko nas je prehitel, je tik pred menoj zavil v Gubčovo ulico, iz katere pa je prav v tem trenutku privozil avto »Rekord«. Zaradi situacije, ki je nastala, je moral »Fiat« pred menoj na mah ustaviti. Le moji in previdnosti voznika avtomobila, ki sem ga malo prej prehitel, je pripisati, da ni prišlo do trčenja.

Tako ravnanje je skrajno neodgovorno, zato tudi vsi vozniki motornih vozil, ki spoštujemo in upoštevamo prometne predpise, obsojamo ravnanje takih sebičnih voznikov.

Marija Kolar,
Vinski vrh
Slivnica pri Celju

Na območju mozirske občine živi skoraj dva tisoč pet sto ljudi, starih do 25 let. Zanimivo pa je, da jih je v organizaciji Ljudske mladine vključenih le 656. O tako

Število prekrškov narašča

Občinski ljudski odbor Mozirje je na nedavni seji med drugim obravnaval tudi poročilo o delu občinskega sodnika za prekrške za obdobje desetih mesecev letošnjega leta. V tem času je bilo vloženih 611 prijav za uvedbo upravno kazenskega postopka. Največ so jih vložile postaje LM in se nanašajo na prekrške zoper javni red in mir in cestno prometne prekrške. Ostale prijave pa so vložili občinski upravni organi. Poročilo tudi ugotavlja, da je število prekrškov iz leta v leto večje. Povečanje gre na račun kršitve cestno prometnih predpisov, kar je razumljivo, saj so se kolesarjem na cestah pridružili še številni traktoristi, mopediti, motoristi in avtomobilisti. Od izrečenih kazni jih je največ v višini od tisoč do tri tisoč dinarjev. Šestim osebam so bile izrečene tudi kazni zapora. Nekemu šoferju je bil poleg denarne kazni izrečen tudi varstveni ukrep z odvzemanjem voznškega dovoljenja za vselej. Doselej plačane denarne kazni znašajo blizu 800.000 dinarjev.

Ker število kršitev cestno prometnih predpisov iz leta v leto raste, so bili odborniki mnenja, da morajo pristojni činitelji, zlasti Avto-moto društva in občinska komisija za varnost prometa na cestah posvetiti v prihodnje več pozornosti preventivnemu delu, t. j. vzgoji koristnikov motornih vozil. Pozitivna pa je ugotovitev, da število nedovoljenih sečenj lesa iz leta v leto pada. K temu je dosti pripomogla boljša organizirana logarska služba.

Priprave za novoletno jelko v Laškem

V program prireditev novoletne jelke so v Laškem vključili tudi 4 gledališke predstave, od katerih bosta dve v Laškem, 1 v Rimskih Toplicah in 1 v Jurkloštru. Razpored teh predstav je tak, da jih bodo lahko gledali vsi učenci, celo tisti iz najoddaljenejših osnovnih šol.

V vseh osnovnih šolah bodo prireditve s prihodom Dedka mrza. Revni učenci bodo ob tej priliki obdarjeni s praktičnimi darili.

V Laškem bo 29. decembra zaključna prireditev »Pionirskih iger«, na kateri bodo sodelovali učenci iz vseh osnovnih šol v občini.

nizkem razmerju govorijo v malokateri občini. Občinski komite v Mozirju bo zato moral bolj kot doslej skrbeti za razširitev svoje organizacije.

Konferenca Ljudske mladine v Mozirju ni bila ena tistih, na katerih mladi ljudje povedo vse, kar jih teži. Bila pa je sproščena, preprosta in pokazala je, da je v Mozirju in okolici še precej mladih ljudi, ki bi jih bilo treba v delo aktivneje pritegniti.

Odborniki so bili tudi mnenja, da je treba kršilce nedovoljenega ribolova ostreje kaznovati, ker predstavljajo ribe bogastvo, ki je za mozirsko občino precej pomembno.

-er

V nedeljo sta priredili celjski lovski družini »Hum« in »Grmada« skupen lov v Črnem lesu. Na sliki lovski plen, ki je bil, tako pravi, vreden tega lovišča.

Planinski kotiček

Sindikalni planinski dom na Svetini je že dolgo vrsto let priljubljena izletna točka. V zadnjem času so se razširile govorice, da je ta dom zaprtega tipa, kar pa je neosnovano. Obisk v tej koči je omejen samo v toliko, da imajo pri prenočitvah prednost člani sindikata Železarne Store do 21. ure, nato pa lahko dobi vsak gost prenočišče, če je še kaj praznega. Sicer pa imajo planinci in izletniki slej ko prej neomejen vstop v to planinsko postojanko in pravico do vseh gostinskih storitev.

Celjska koča je dobila, odkar je stekla avtomobilska cesta iz Štor prav do doma pod Tovstom, mnogo lepši izgled zunaj koče, v domu samem pa so izvršili razna popravila. Gostinske storitve in postrežba so bile znatno izboljšane in je pričakovati v bodoče porast obiskovalcev v tej domači planinski postojanki.

Šmohor je zlasti sedaj pozimi primeren za enodnevni izlet k domu, ki ima daleč naokrog ugoden teren za smučanje. Planinci, ki se običajno poslužujejo markirane

Žalska mladina je zborovala

Medtem ko se je mladina celjske in šmarske občine zbrala k redni letni konferenci že pred prazniki, so mladi Žalčani določili za dan svoje konference preteklo soboto. Zbrali so se v dvorani Hmeljarskega doma in vse dopoldne podrobno govorili o delu v preteklem razdobju ter o nalogah za bodoče. Tako so poudarili, da bo treba delo organizacije Ljudske mladine še bolj kot doslej prilagoditi družbenim potrebam, mladino v aktivnih pa sistematičneje obveščati o vseh dogodkih, ki so pomembni za komuno ali podjetje. Takšno delo bo terjalo tudi večjo aktivnost mladine na zborih volivcev, delavskih svetih in v drugih organih delavskega in družbenega upravljanja.

Ob zaključku konference so izvolili tudi nov občinski komite, ki so mu poverili nalogo, da v čim krajšem času sestavi program dela in ga posreduje organizacijam v občini.

-ij

Pred občnimi zbori borbenih organizacij

V zvezi z združitvijo organizacij ZB NOV, ZVVI in Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev v Zvezo združenj borcev narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije vse do občin, so v mozirski občini že začeli s pripravami za letne konference osnovnih organizacij. Le-te bodo predvidoma končane v prvi polovici januarja, občinske konference pa bodo

v prvi polovici februarja. Poleg analize dosedanjega dela bodo na letnih konferencah govorili tudi o statutu Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. Na konferencah osnovnih in občinskih organizacij bodo izvolili nova vodstva, poleg tega pa še delegate za okrajno konferenco.

-er

Ne odlašajte več!

Gotovo ste bili že kdaj nejevoljni, ko ste hoteli v trafiki kupiti Celjski tednik, pa ga je pred nosom zmanjkalo. Zlasti v Celju ga ni za dobiti celo tisti dan, ko je komaj izšel. V takem primeru ste nerazpoloženi odšli domov, kajti prikrašani ste bili za prebiranje domačih vestí ob koncu tedna.

Ze takrat ste pri sebi dejali, da se vam to ne bo več zgodilo in hkrati sklenili čimprej naročiti Celjski tednik. Toda vsakdanja opravila v službi in doma, saj je dan tako kratek, so vas toliko obremenila, da ste kratkomalo na to pozabili. Človek v današnjem hitrem tempu življenja res po navadi ne najde toliko časa, da bi opravil tudi drobne stvari, kot na primer, da bi se naročil na časopis.

Zato smo vam priskočili na pomoč s spodnjo naročilnico. Nič več ne boste v skrbeh, kako in kje bi naročili Celjski tednik. Vaša skrb bo le, da naročilnico izpolnite, jo odrežete in pravilno frankirano oddate na pošto. Ze v nekaj dneh boste prejeli list na dom in ne bo se vam treba več po nepotrebnem razburjati, da lista v trafiki niste dobili.

Spodnja naročilnica pa je namenjena tudi našim stalnim naročnikom. Njim osebno sicer ne, ker so na list že naročeni, pač pa jih prosimo, da list z naročilnico ponudijo sosedu ali znanecu. Če jim bo list všeč, se bodo prav gotovo naročili nanj. Mnogi ljudje, zlasti na podeželju, Celjskega tednika še ne poznajo. Zato vas prosimo, dragi naročniki, da ga ponudite na ogled. To z naročilnico lahko naročite Celjski tednik tudi na sorodnike, ki služijo vojaški rok, ali pa jih je življenje zaneslo v druge kraje naše domovine ali celo daleč v svet. Tem boste gotovo naredili še posebno veselje in uslugo, saj bodo kot naročniki v stalnem stiku s koščkom svoje ožje domovine.

Celjski tednik vas tedensko podrobno seznaja o vseh dogodkih v vaši občini in okraju. Razen tega boste v njem našli tedenski notranji in zunanji politični pregled, obilo zanimivega branja iz naših krajev, aktualne in zanimive dogodke po svetu, vesti o nesrečah itd., otroci in gospodinje pa bodo v svojem kotičku našle tudi dovolj zanimivega branja.

Cena lista, ki izhaja tedensko na dvanajstih straneh, je komaj 800 dinarjev letno, kar predstavlja dejansko le eno petino stroškov tiskanja. Naročnik torej plača le minimalni del dejanske cene, vse ostalo krije družba. Naročilna za izozemstvo je zaradi večjih poštnih stroškov 2.000 dinarjev letno. V kolportaži pa je cena lista 20 din., torej več kot 200 dinarjev letno. Tudi zaradi tega se izplača postati stalni naročnik.

Kot vidite tudi naročilna ni preveč visoka. Naročnino pobirajo med letom poštarji in jo lahko plačate v dveh obrokih po 400 dinarjev, kar predstavlja zelo majhen izdatek, ki ga v enem letu niti ne boste občutili. Mnogokrat zapravljamo denar za stvari, od katerih pravzaprav nimamo nič, večkrat celo škodo.

Vse to narekuje potrebo, da bi ne smelo biti družine v celjskem okraju brez Celjskega tednika. Kdor je že naročen na kakšen dnevnik, mu bo naš tednik v dopolnilo. Tistemu, ki iz kakršnih koli razlogov na dnevnik ni naročen, pa bo Celjski tednik nenadomestljiv obveščevalec o dogodkih v domovini in po svetu, predvsem pa v občini in v okraju. V sedanjem hitrem družbenem razvoju si pač ne moremo zamisliti človeka — družbenega upravljalca, da bi lahko brez časopisa uspešno izpolnjeval naloge, ki jih pred njega postavlja današnji čas.

Spoštovani bralci, predvsem zaradi tega vam svetujemo in priporočamo, da se naročite na celjski tednik.

Dragi naročniki, vas pa še enkrat prosimo, da naročilnice v listu ponudite svojim znancom ali sosedom. Na ta način bi lahko vsakdo izmed vas pridobil najmanj še enega naročnika. Od tega pa bodo imeli koristi zopet naročniki in bralci, saj bi s povečano naklado znižali stroške tiskanja, hkrati s te mpa izboljšali pestrost in kvaliteto lista.

Zato ne odlašajte več! Izpolnite naročilnico in nam jo vrnite čimprej. Prepričali se boste, da ste ravnali prav!

Uredništvo in uprava Celjskega tednika

Desetletja za krmilom

Potniki so se že razkropili sredi Kozjega, ko sem ga ujel v hi-pu, ko je hotel odpeljati veliki avtobus. Kdo ve, morda je ta dan že večtisočkrat pripeljal v Kozje. Voznik avtobusa Ivan Aubrecht sedi za krmilom avtomobila že od leta 1927. Po prvih treh letih vožnje pa je sedel za krmilo avtobusa in to delo opravlja nasmajan še vse do danes. Dobrih 34 let opravlja odgovorno službo, ko vodi velik avtobus po slabih in dobrih cestah Stajerske lahkotno, kot bi plesal z brhkim dekletom, da se potniki počutijo varni in sproščeni. Vse do danes še ni imel posebnega karambola in upa, da ga tudi zdaj ne bo imel, ko se v kratkem odpravlja v zaslužben pokoj.

»Seveda, po Kozjanskem vozim že polnih 16 let, pa nisem Kozjan, čeprav sem domovinsko pravico v Zalcu še skoraj zgubil. Živim v Celju, sicer sem Savinjančan. Posebnih doživetij imam, čeprav se včasih pošteno razkurim! Veste, potniki so različni, pa razumemo se! Najbolj smešno

je navadno pozimi, čeprav je tudi najbolj nevarno! Spominjam se, kako je po zasneženi cesti avtobus drsel, pa so vsi potniki izstopili, poprijeli avtobus z obeh strani in tiščali. Potniki so se oznojili in zardeli zaradi napora, jaz pa, priznam, malo tudi zaradi strahu, da zdrsim s ceste, čeprav sem se edini vozil, toda za krmilom. Zdaj se odpravljam v »penzijo«, verjemite, ohranil pa bom čedne spomine na Logarsko dolino, kamor sem nekoč vozil, in na Kozjanske klanec in dobre ljudi!«

Nedvomno je to veliko, če šofer štiriinideset let sedi za krmilom. Ivan Aubrecht je eden med redkimi, ki toliko let vozi prav avtobus. Kozjani ga imajo radi in mu želijo, da bi bil še dolgo zdrav in krepak. Posebno hvaležni so mu starčki in šolarji, saj zna biti tako dober, da jih tudi počaka, če zamujajo. Tovarš Aubrecht, iskrene čestitke in še dolgo srečno vožnjo!

Dr. M.

Znamka
za
15 din

Celjski
TEDNIK

CELJE

P. P. 16

Naročam »CELJSKI TEDNIK«

Pošlji mi ga začne takoj —

z dnem

Primek in ime

Kraj, ulica, hišna št.

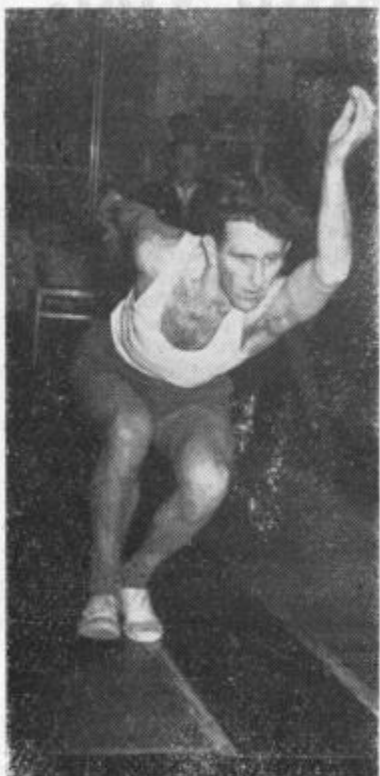
Pošta

Lastnoročni podpis

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

Lep uspeh celjskih kegljačev

V soboto in nedeljo je bil v Mariboru prvi del republiškega prvenstva kegljaških ekip v borbenih partijah. Med enajstimi moštvimi je največji uspeh dosegel novomeški Pionir, ki je podrl 1644 kegljev. 2. Elektro-Celje 1625, 3. ZKK Celje 1589 itd.

Kohne v akciji

Pred novimi nalogami

Z ustanovitvijo občinskih in zlasti še Okrajne zveze za telesno kulturo je bil napravljen pomemben korak naprej pri uveljavljanju enotnosti telesnovzgojne in športne dejavnosti. S tem je bila odpravljena dvotirnost dela, ki je v mnogočem zavirala uspešnejšo pot tako partizanskih kot športnih društev. Z ustanovitvijo novih zvez, ki so združila športna in partizanska društva, pa je bila tudi formalno zagotovljena enotna in skupna pot pri izvajanju širokega programa s področja temeljne vzgoje in posameznih športnih panog.

V perspektivi pa je na vidiku še ena prenova, še ena združitve. Kakor pri okraju, tako delajo tudi pri vseh občinah razen ustreznih svetov, oziroma komisij za telesno vzgojo pri Občinskih

ljudskih odborih se občinske, oziroma Okrajna zveza za telesno kulturo. Medtem, ko nastopajo sveti za telesno vzgojo kot organi družbenega upravljanja, zveze za telesno kulturo prevzemajo funkcijo družbeno političnih činiteljev. Po novih pogledih ter v skladu s prenašanjem pristojnosti od ljudskih odborov in njegovih organov na družbene činitelje, pa se že kaže združitve svetov za telesno vzgojo pri ljudskih odborih z ustreznimi zvezami pri občinah, oziroma okraju. S tem bo odpravljena zadnja dvotirnost pri obravnavanju in reševanju telesnovzgojne problematike.

Kot rečeno, je ta združitve perspektivna. Če pa ocenjujemo stanje in pogoje v celjskem okraju, bi je zaenkrat še ne mogli uve-

ljaviti v praksi. Zakaj? Zaradi čisto preprostega razloga, ker se občinske zveze za telesno kulturo, razen zelo redkih izjem, doslej še niso uveljavile in po vsem tem, vsaj zaenkrat, še niso sposobne, da bi prevzele nase celotno politiko telesnovzgojnega dela. Nasprotno, pa lahko trdimo, da pa so sveti za telesno vzgojo, oziroma ustrezne komisije pri občinskih ljudskih odborih zadovoljivo opravljale svoje naloge in če drugo ne, vsaj načele in ponekod že dokaj uspešno reševale probleme vzdrževanja športnih naprav in delnega financiranja telesnovzgojne dejavnosti.

Tako so občinski ljudski odbori prav po zaslugi teh svetov vnesli v svoje proračune, ponekod več, drugod manj, sredstva za najnujnejše vzdrževanje športnih naprav in za minimalno delo partizanskih in športnih društev. Res je, da problem financiranja še ni idealno rešen in da se društva še zmeraj borijo s finančnimi težavami, toda navzlic temu, korak je bil napravljen in tudi prvi uspehi so tu. Če se sveti in pristojne komisije za telesno vzgojo pri občinskih odborih lahko ponašajo še s tem, da so med drugim osvojile tudi perspektivne programe gradnje športnih naprav in podobno, pa bi o delu občinskih zvez za telesno kulturo ne mogli veliko povedati. Nekaj uspehov sta pokazali le zvezi v Zalcu in Smarju pri Jelšah, povsod drugod pa ne.

Zaradi tega bi takojšnja združitve svetov za telesno vzgojo pri občinskih ljudskih odborih z občinskimi zvezami za telesno kulturo prej pomenila korak nazaj, kot korak naprej, saj bi, če gledamo iz dosedanjih izkušenj, potem zamrla še tista aktivnost, ki so jo kazali organi za telesno vzgojo pri ljudskih odborih. In prav zavoljo te ugotovitve, pomeni ustanovitev enotnih občinskih forumov za telesno kulturo pri nas še zmeraj perspektivno nalogo. Pred njo bo treba rešiti še niz vprašanj pri občinskih zvezah za telesno kulturo. Tem zvezam bo treba dati širšo osnovo, zagotoviti jim potrebno politično oporo, jim dati materialna sredstva in ne nazadnje strokovne in ostale delavolne funkcionarje.

Pa še nekaj, gotovo je, da občinske zveze za telesno kulturo, v sestavi kakršnem so, vseh problemov same ne bodo mogle rešiti. V kolikor so se občinski politični forumi, zlasti občinski odbori Socialističnih zvez zavzeli v preteklosti, da je prišlo do ustanovitve občinskih zvez za telesno kulturo, tako bodo morali prav ti politični činitelji še enkrat poskrbeti, da bo zdaj prišlo do aktivnega dela zvez za telesno kulturo.

M. B.

DOBRO DELAJO

Cepprav obstaja šele nekaj let, je stanovanjska skupnost v Stora-rah še takoj na začetku svojega dela posvetila izredno veliko pozornost ustanavljanju in delu uslužnostnih servisov. Tako imajo pralnico, nadalje servisno de-

lavnico za likanje in krpanje. V vseh teh obratih dela pet žensk, ki imajo zmeraj polne roke dela. Nekaj težav imajo le v pralnici, kjer dela en sam stroj; nujno bi potrebovali še enega.

Problemi telesne vzgoje v laški občini

PRED DNEVI JE BIL V LAŠKEM PLENUM OBČINSKEGA ODBORA SZDL, NA KATEREM SO RAZPRAVLJALI O STANJU IN PROBLEMIH TELESNE KULTURE V LAŠKI OBČINI.

Na področju laške občine so 3 partizanska društva v Laškem, Rimskih Toplicah in Sedražu. Partizan v Laškem je najštevilnejši, saj šteje nad 250 aktivnih telovadcev in 125 podpornega člana. Delovanje društva pa v zadnjih mesecih ni zadovoljivo. Med članstvom ni pravilnega razumevanja in sodelovanja. V društvo so neurejene razmere in vse kaže, da je zavest članov upravnega odbora do prevzetih dolžnosti premajhna. Laško je po vojni dobilo vrsto strokovno usposobljenih vadiateljev in vadiateljic, ki so se odprli delu z mladimi. Tako trenutno manjka v društvu organizacijskih in strokovnih delavcev. Laško razpolaga s prostornim domom Partizana, ki ga v teh dneh urejajo občina in je v ta namen investirala več milijonov. Res je sicer, da je društvo od številnih prostorov v tem domu ostala zloga še telovadnica, ker so vsi drugi prostori trenutno zasedeni in služijo drugim namenom (knjižnica, radioamaterji, podletje VOLNA, prostori za sezonsko delovno silo itd.). Brez dvoma to stanje vpliva na aktivnost in razvoj društva negativno. Sicer so v laškem Partizanu razvile naslednje dejavnosti: vaje na orodju, atletika, smučanje, odbojka, rokomet, košarka, plavanje in namizni tenis.

Partizan Rimske Toplice dela v težkih pogojih, ker nima pokritih prostorov za celotno neprekinjeno delo. Kljub temu pa prav dobro in v ugodnih vremenskih razmerah je življenje Partizana razgibano. Mladina se ukvarja s plavanjem, smučanjem, akrobacijami, odbojko in namiznim tenišem. Morda bo društvo v kratkem le dobilo streho z ustreznim dvoranom, saj se ureja združni dom z veliko dvorano, ki bo služila vsem krajevnim organizacijam.

Partizan Sedraž je sicer registrirano, vendar ne deluje. Društvo ima na razpolago le skromno telovadnico. Za delovanje društva skozi vse leto bo treba pridobiti še pokriti prostor, verjetno se bo ta stvar v kratkem uredila s predložitvijo enega razreda v osnovni šoli za telovadnico. V Laškem je še obstajalo športno društvo, ki je šlo nad 100 članov in je povsem prenehalo z delovanjem. Društvo je ostalo brez nogometnega igrišča in ni imelo pogojev za nadaljnjo delovanje.

PATROLNI TEK v počastitev dneva JLA

V počastitev dneva JLA bo v nedeljo, 17. tega meseca s startom ob deseti dopoldne pred domom JLA ob Teharski cesti tradicionalno tekmovalje moških in ženskih ekip v patrolnem teku s streljanjem.

Odbojka

Prvo mesto za Celjane

V nedeljo je bilo v telovadnici celjskega Partizana zanimivo tekmovalje invalidov v odbojki. Nastopila so štiri moštva. Med njimi so se najbolj izkazali Celjani, ki so s šestimi točkami osvojili prvo mesto. Na ostala mesta so se zvrstili: 2. Maribor 4 točke, 3. Trzin 2 in 4. Kamnik brez točke.

JANEŽIČ — zmagovalce

Na zadnjem šahovskem brizturnirju v Celju je med osemnajstimi igralci zmagal Janežič s 14. točkami. Na ostala boljša mesta so se plasirali: Strajhar 12 in pol, Ojstrev 11, Primožič 10, Kovaric, Lubej, Fertinac, dr. Berce itd.

SVETOVANJE SAHISTOV

V soboto, 16. t. m. ob petih popoldne se bo v celjskem šahovskem domu začelo svetovanje sahistov, predstavnikov vseh šahovskih enot na območju celjskega okraja.

Kazni

Namesto odgovora iz Celja, je prišla iz Ljubljane objava kazni, ki jih je izrekel pristojni organ Nogometne zveze Slovenije v zvezi z znanimi »dogodki« okoli registracije igralca ZNK Celja, Uroša Deviča.

Tako je bil sekretar nogometnega kluba Celje ter predsednik registracijske komisije pri Celjski nogometni podzvezi Milan Hočvar kaznovan z enoletno prepovedjo opravljanja funkcij v nogometnih organizacijah. Kazen je bila izrečena zaradi nepravilne registracije igralca Uroša Deviča, oziroma zaradi popraviljanja registracijske listine.

Enaka kazen je bila izrečena tudi članu upravnega odbora ZNK Celje, Francu Hariju, ker je baje poskušal podkupiti zastopnika Nogometne zveze v Sremski Mitrovici, da bi popravila izpisnico za Deviča.

In končno — zelo ostra kazen je doletela tudi celotni nogometni klub celjskih železničarjev z utemeljitvijo, da je klub moral vedeti za dejanje okoli registracije, saj sta pri tem sodelovala kar dva člana njegovega upravnega odbora. Nogometni klub pa je bil kaznovan s prepovedjo igranja na štirih prvenstvenih, oziroma pokalnih tekmah. To hkrati pomeni, da celjski železničarji (v kolikor bodo te kazni dobile pravomočje) ne bodo nastopili v prvih štirih krogih drugega dela prvenstva v slovenski conski ligi in tako prepustili zmage brez borbe Iliriji in Ljubljani, kranskemu Triglavu (doma) ter trbovelskemu Rudarju in Slovani iz Ljubljane.

Izrek kazni je naletel v Celju na široke komentarje. Če bi sodili po mnenju nekaterih poznavalcev razmer v nogometu, potem bi morali pritrčiti, da sta kazni za oba funkcionarja celjskega železničarskega kluba (za Franca Harija v primeru, če mu bo dokazan poskus podkupovanja. Kolikor vemo, je Hari zahteval soočenje s predstavnikom Nogometne podzveze iz Sremske Mitrovice) dosti premili. Zelo huda pa je kazen za nogometni klub, to je za igralce, za katere bi bilo težko trditi, da so vedeli in podpirali nelepa dejanja okoli popraviljanja registracijskega dokumenta za Deviča.

Sicer pa počakajmo, da bo izrečena zadnja beseda.

Sporočamo žalostno vest, da je pri opravljanju poklicne dolžnosti tragično preminil dolgoletni član našega kolektiva

Jože Žgur

rajonski monter

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 15. decembra 1961 ob 15. uri na Mestnem pokopališču v Celju.

KOLEKTIV ELEKTRO-CELJE
CELJE

Silvestrovanje

Znani izletiščji na Gričku in na Starcem gradu priročata prijetno domače silvestrovanje. Rezervacije pri Kompassu.

Gibanje PREBIVALSTVA

V času od 3. do 9. decembra 1961 je bilo rojenih 25 dečkov in 32 deklic.

POROČILI SO SE:

Emil, Milan Tekauc, instalater iz Celja in Doroteja Božić, pomožni knjigovodja iz Sevnice. Anton Kveder, klepar in Ana Avgustinčič, zobna asistentka, oba iz Celja. Ivan Gaber, geometer iz Celja in Božana, Katarina Viher, predmetna učiteljica iz Griž, Laslo Kujan, livar in Margareta Mirnik, trgovska pomočnica, oba iz Celja. Stanislav Plazar, referent prodaje iz Celja in Valerija, Ana Eržen, korespondent iz Zdobrovo.

UMRLI SO:

Jožef Kušer, inv. upokojenec iz Strmca, star 73 let. Peter Mavrič, upokojenec iz Celja star 71 let. Rozalija Kavčič, družinska upokojenka iz Celja, stara 61 let. Anton Bala, delavec iz Ljubljane, star 45 let. Ferdinand Savski, upokojenec iz Loke pri Zidanem mostu, star 56 let. Franc Turnšek, upokojenec iz Celja, star 75 let. Edvard Lesjak, dojenček iz Jurklostra, star 1 uro. Ana Verhovšek, gospodinja iz Celja, stara 51 let.

»LEPO MESTO«

Od srede dalje prodajajo v vseh celjskih trafikah in kioskih časopis LEPO MESTO, ki objavlja zanimive članke o Celju, o delu Opleševalnega in turističnega društva ter tri strani popularne tribune. Časopis ima dvanajst strani, stane pa 30 dinarjev. Izdal ga je propagandni odbor celjskega Opleševalnega in turističnega društva pod redakcijskim vodstvom prof. Zorana Vudlerja. Kot vse kaže, bo časopis izhajal občasno po potrebi.

KRONIKA NESREČ

S strelivom se je poškodoval po obrazu in rokah Anton Zupan iz Trzinice pri Bučah. — Marija Kač iz Razgorja je padla s kolesom in si poškodovala glavo. — V nekem pretepu sta jih z nožem skupila Edvard Petek in Jože Zeleznik iz Pongrace pri Grižah. — Pri prometni nesreči se je poškodoval po glavi in rokah Franc Rojnik iz Sempetara. — Stanislav Pirnat iz Kaple pri Taborni je padel z motorjem in dobil poškodbe na glavi. — Jurij Plahuta iz Zdobrovo je padel in si zlomil desno nogo. — Anica Golavšek iz Pongrace pri Grižah je padla s kolesom in se poškodovala na glavi. — Vlado Goršek iz Latkove vasi je padel in si poškodoval nogo. — Po nesreči se je s pištolo ustrelil v prsa Robi Plaskan iz Latkove vasi.

Prvi obrtni center v Preboldu

Da bi zadovoljili drobne in vsakodnevne potrebe državljanov, ne kaže zapostavljati obrtne dejavnosti. Porast osebne potrebe in izboljšanje življenjskih razmer prebivalstva zahtevajo hitrejši razmah uslužnostne obrti, ki ne sme biti več prepuščena podočenju ter masevskemu odnosu, ki so ga kazali do obrti doslej nekateri za to odgovorni organi. Sedanja praksa je tudi pokazala, da so mnogi obrtni obrtni uslužnostnega značaja kmalu prerasli v proizvodno obrt že s tendenco, da postanejo industrijska podjetja! Občani so seveda s takim prerasitjem prikrajšani za obrtne uslužnosti in prisiljeni, da te iščejo pri šušmarjih.

Občinski ljudski odbori so zato v polni meri odgovorni za pospeševanje najrazličnejših obrtnih strok, ki se spričo upadanja zasebnih obrtovo stalno krčijo. Občine so dolžne vračati družbeni obrti vsa sredstva, ki jih v obliki raznih dajatev iz obrti prejema, in dodajati še sredstva iz drugih virov. S tako podporo bi se obrtna dejavnost krepila, mehanizirala in modernizirala. Z novimi tehnološkimi postopki bi se dvignila tudi storilnost. Vse to pa pomeni več proizvodov, večjo izbiro za zadovoljevanje okusa potrošnikov in nazadnje tudi cenenost uslug.

Široka oblika družbene obrti, ki bo zamenjala usihajočo

dejavnost zasebne, so obrtni centri. Ti niso nikakoli umetna tvorba, temveč izraz ekonomske nujnosti ter potreb občanov. Sestavljajo jih specializirani obrtni najrazličnejših strok.

Prvi obrtni center v našem okraju so pred nekaj dnevi ustanovili v Preboldu z združitvijo petih podjetij. Tako so sedaj krojaško, mizarstvo, čevljarstvo, kovinsko podijelje in opekarna dobili skupno vodstvo. Istočasno so ta center dopolnili še z remonirno skupino zidarjev, slikarjev in instalaterjev. V bodoče bodo ta sestav v okviru krajevnih potreb še dopolnjevali. Center ima skoraj 100 zaposlenih. O prednostih tako ojačene gospodarske organizacije, ki bo delovala na bazi ekonomskih enot, ni potrebno govoriti. Enotno vodstvo, razširjeno knjigovodstvo, na novo uvedena komercialna služba, skupna nabava, smotrna gospodarska politika posameznih delavnic, združena sredstva, perspektivnejša investicijska politika, poleg tega pa posledenjsi družbeno upravljanje in končno še močna sindikalna podružnica — vse to so pozitivne strani novega obrtnega centra.

Služne ukrepe bodo izvedli delovni kolektivi obrtnih gospodarskih organizacij tudi v Mozirju, Zalcu, Slovenskih Konjicah in drugod.

-nik

Trgovsko podjetje „Naša knjiga“ Celje,
Stanetova ulica 10 sprejme

trgovskega pomočnika - potnika

Nastop delovnega mesta je možen
tako ali po dogovoru

RAZPIS

Komisija za razpis direktorskih mest pri Občinskem LO Slovenske Konjice razpisuje mesto

DIREKTORJA

TOVARNE KOVANEGA ORODJA ZREČE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. Višja šolska izobrazba — strojnik ali ekonomist s 5-letno prakso na vodilnih položajih.
 2. Popolna srednja šola — strojni tehnik ali dokončana ekonomska srednja šola z 10-letno prakso na vodilnih položajih.
 3. Nepopolna srednja šola in 20-letna praksa na vodilnih položajih.
- Razpis velja do izpolnitve delovnega mesta. Interesenti naj vložijo prošnje pri Občinskem ljudskem odboru Slovenske Konjice v roku 1 meseca po objavi tega razpisa.
- Prošnji je treba priložiti življenjepis, potrdilo o šolski izobrazbi, potrdilo o službovanju in praksi, potrdilo pristojnega tožilstva, da kandidat ni v sodni preiskavi. Prošnja je treba kolkovati z din 250 državne takse.

Upravni odbor trgovskega podjetja „IZBIRA“ Laško
razpisuje delovno mesto

kontrolorja

Pogoj: ustrezna komercialna in finančna praksa.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prijave z opisom dosedanjega službovanja sprejema podjetje do 31. decembra 1961.

Osebnostni prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Komisija za imenovanje direktorjev pri ObLO Celje na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-650/57)

razpisuje delovno mesto

direktorja obrtnega podjetja „Ključavničar“ v Celju

Pogoji: visokokvalificirani delavec-mojster ključavničarske stroke z 10-letno prakso ali strojnik tehnik z večletno prakso.

Prošnje z življenjepisom in dokumenti o strokovni kvalifikaciji in praksi je poslati do 25. decembra 1961 Občinskemu ljudskemu odboru Celje.

V skladu s predpisi zakona o finančnem poslovanju in gradnje stanovanj (Uradni list FLRJ, št. 47/752-59) ter 34. in 35. člena

III. NATEČAJ

na dodelitev posojil za dokončanje individualnih hiš iz sredstev stanovanjskega sklada v letu 1962

1. Stanovanjski sklad občine Celje bo dajal na tem natečaju iz sredstev stanovanjskega sklada posojila za dokončanje individualnih hiš na območju občine Celje. Tega natečaja se lahko udeležijo fizične osebe, ki so v delovnem razmerju (katere osebe se smatrajo za delovne razmerje je določeno z zakonom o finančnem poslovanju in gradnje stanovanj 24. 14 — Uradni list FLRJ, št. 47/752-59).

2. Na tem natečaju se dajejo posojila za dokončanje individualnih hiš, ki so dogotovljene vsaj do zaključne III. gradbene faze (pod streho) pod sledečimi pogoji:

- najmanjša lastna udeležba znaša 70% od celotnega predačnega, s tem, da se iz sredstev sklada lahko odobrijo posojila največ do 1.500.000.— din za vrednost stanovanja;
- rok vračila znaša največ 25 let;
- najnižja obrestna mera znaša 2 %;
- 3. Zavarovanje posojila morajo nuditi prosilci z administrativno prepovedjo na plačilo oziroma na prejemke iz socialnega zavarovanja, zemljiško — knjižnim zavarovanjem, obvezno vinkulacijo posojalnega zavarovanja.
- 4. Ponudbi morajo prosilci priložiti naslednjo dokumentacijo:
 - navedbo skupnega zneska vseh svojih dolgoročnih, kratkoročnih in poroštvenih obveznosti ter zneska anuitet oziroma obrokov iz teh obveznosti;
 - listine, ki so potrebne za zavarovanje posojil pod 16. 3. tega razpisa;
 - vse tozadevne gradbene dokumentacije in to: lokacijsko in gradbeno do-

voljenje, odobreni glavni projekt; — poročilo o terenskem pregledu glede stanja gradnje — izpolni in potrdi nadzorni organ na predpisnem formulirju, katerega prejme pri Komunalni banki v Celju z ostalimi obrazci, ki so potrebni pri sami prošnji za odobritev posojila;

— potrdilo o plačnem komunalnem prispevku (potrdilo izstavi Oddelek za gradbeno in komunalne zadeve pri ObLO Celje);

3. Prednost pri dodelitvi posojila na tem natečaju bo imel prosilec, ki nudi: — večji delež lastnih sredstev; — krajši rok odplačila posojila; — višjo obrestno mero; — nadalje bori NOB;

— prosilci, ki gradijo stanovanje zaradi višje vile (trženje, požar);

6. Prosilci, ki so že prejeli posojila iz našega stanovanjskega sklada za gradnjo stanovanj nimajo pravice udeležiti se tega natečaja;

7. Prošnje za posojilo s potrebno dokumentacijo vložijo prosilci v eno iz vodov in zapечатeni kuverti, opremljeno z vidno oznako »posojilna za natečaj III. pri stanovanjskem skladu občine Celje Gregorčičeva ul. 5/1 soba št. 25 najkasneje do 31. 1. 1962.

8. O izidu tega tečaja bodo prosilci obveščeni po zaključku natečaja do 28. 2. 1962.

9. Informacije prejmejo zainteresirani pri Komunalni banki Celje ali pri stanovanjskem skladu občine Celje, Gregorčičeva ul. 5/1, soba št. 25 vsako sredo popoldne od 14 do 17. ure.

Stanovanjski sklad občine Celje

KINO

KINO UNION
16. — 19. 12. 1961 »VELIKA VOJNA«, italijanski Csc film
20. — 24. 12. 1961 »ESNAPURSKI TIGER«, zahodnonemški barvni VV film
KINO METROPOL
15. — 17. 12. 1961 »NURNBERSKI PROCESE«, zahodnonemški film
18. — 20. 12. 1961 »DRUŽINSKI DNEVNIKI«, jugoslovanski film
21. — 24. 12. 1961 »PREK PLANIN DIVJEGA ZAHODA«, ameriški barvni Csc film
MATINEJA
17. 12. 1961 »HERAKLEJA«, italijanski barvni film
KINO DFD »SVOBODA«
SEMPETER V SAVINJSKI DOLINI
16. in 17. 12. 1961 »KAVBOJ«, ameriški barvni Csc film
20. 12. 1961 »VIRTOGLAVICA«, ameriški barvni VV film
21. 12. 1961 »IZZIV«, italijanski film

KONCERTI

Sreda, 27. 12. v Narodnem domu simfonični orkester Akademije za glasbo iz Ljubljane. Dirigent Murnih Marko, solist Aleksander Vodopivec.

Sporod:
L. Beethoven — Egmont, uvertura
S. Rahmaninov — klavirski koncert v c-molu
A. Dvořak — Simfonija »Iz novega sveta«

Ob 17. uri koncert za mladino ob 20. uri III. abonmajski koncert Predprodaja vstopnic v glasbeni šoli. Abonente vljudo prosimo, da poravnajo zapadli obrok.

PRODAM

KUHALNIK na tri plosče ugodno prodam. Naslov v upravi lista.
KUHINJSKO POHISTVO kompletno prodam. Košič Anka. Na Otoku 2 stan. 14. Ogled v d-odloških urah.
NOVO ENOSTANOVAJNICA hišo z vinogradom in nekaj zemljo za 350.000 din prodam. Naslov v upravi lista.
VISOKOPRITLICO HIŠO z lokalom in vrtom ugodno prodam. Vseljivo takoj. Naslov v upravi lista.
LEPNO PREGRADNO steno z vrati, malo rabljeno, prodam. Vodnik Marija Mariborska 21.
STAVBENA PARCELA 620 m² sončna lega, 15 minut od kolodvora, napredaj. Ponudbe na Golob A. Vransko 15.
HIŠO takoj vseljivo z vrtom napredaj. Anai Vinko, Tebarje, Vrhe 53, 300. HMELEJEVK kreham. Ložnica 9. 11.
TELICO: sive barve, konec brejosti 2. januar, prodam. Košak, Migojnice, Grize.

PRODAM vozove, cirkular, voz od žage venecijanke ter jermenje raznih dimenzij in dolžin, ter težke sani F.O.K.E. Naslov v upravi lista.

VISOKOPRITLICO HIŠO novo z vrtom v trgu Rogatec vseljivo napredaj. Naslov: Golice Franc, Rogatec 88.

STEDILNIK Goran skoraj nov prodam. Stanetova 20/1 leto.

KAYC ALI SPALNICO (kompletno ali po delih) poceni prodam. Naslov v upravi lista.

PROJEKT GALEB 150, skoraj nov, prevožen 3800 km, ugodno prodam. Informacije Ogrmekova in turistično društvo Celje, Titov trg 5.

SLUŽBE

ISCEN SLUŽBO! Srednješolska izobrazba, znanje srbohrvaščine in strojepljenja. Ponudbe pod »Vestnac na upravo lista.
DIMNICKARSKA VAJENCA sprejme dimnikar KERNC, Jesenice, Gorenjska.
STROJEPIŠNO DELO sprejemam na dom. Ponudbe pod »Natančnost na upravo lista.

KUPIM

FIAT 600 malo rabljen kupim. Naslov v upravi lista.
POSESTVO v bližini Celja kupim. Naslov v upravi lista.
R'D'OAPARAT, malo rabljen, štiri ali petečine v perfektnem stanju, kupim. Pismene ponudbe z navedbo cene pod »Radio« na upravo lista.

KOMPAS

SMUCARJI

6 dni v CHAMONIX-u, FRANCIJA. Organiziramo potovanje na svetovno smučarsko prvenstvo. Poseben aranžman za ljubitelje zimskih športov. Prijave in informacije v poslovalnici KOMPAS CELJE, cena 32.000 din.

PROSVETNI DELAVCI

Za ljubitelje umetnosti in kulture, še posebej na za prosvetne delavce v času semestrskih počitnic, 6-dnevno avtobusno potovanje po SREDNJI ITALIJI: FERRARA—BOLOGNA—FIRENZE—SAN MARINO—RAVENNA. Cena potovanja vključeni stroški za potni list 24.500 din.

6-dnevno potovanje v KOLN, mednarodni velesejem pohištva v času od 31. januarja do 4. februarja 1962. Prijave sprejema KOMPAS CELJE. Cena potovanja 36.800 din.

POVRNO OBVESTILO! Organiziramo 2-dnevno potovanje v TRST in BENETKE, lahko se prijavi posamezniki. Cena aranžmana 7900 din, stroški za potni list niso vključeni. Prijave sprejema KOMPAS CELJE do zaključnega števila prijaviteljev.

PRIJAVE VSKLJUTNO POTOVANJE OBISCI TE POSLOVALNICE KOMPAS CELJE, TOMSČEV TRG 1 — telefon 25-50.

»Za strokovnjake v trgovini smo pripravili tradicionalni ogled DUNAJSKEGA VELESEJMA v času od 11. — 18. marca 1962.

Prijave sprejema KOMPAS Celje do zaključnega števila prijaviteljev. Cena potovanja din 20.500.—

STANOVANJA

LPOKOJENEC išče stanovanje s celo oskrbo. Naslov v upravi lista.

NUJNO ISČEM sobo v mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

DVE DIJAKINI vžamem na stanovanje. Center Celje. Naslov v upravi lista.

ISCEN pravno ali opremljeno sobo v Celju. Ponudbe pod »Dober plačnik« na upravo lista.

GREJNA STANOVANJE za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista. 1. januarja 1962.

Stanovanjska skupnost Rogaska Slatina razpisuje delovno mesto

računovodje

Pogoji: najmanj z 2-letno prakso v komunalni ali obrtni stroki. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanja ni. Prošnja vložiti na tajništvo Stanovanjske skupnosti Rogaska Slatina.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Celju sporoča svojim zavarovancem, da je preselil svoje poslovne prostore v novo stavbo na dvorišču ObLO Celje

Za stranke poslujemo, enako kot doslej, ob sredah

Vhod v stavbo je iz Gregorčičeve ulice, med hišama številka 3 in 5

OBJAVE IN OGLASI

IZLETNIK

OBVESTILA

IZLETNIKOVO SILVESTROVANJE V MEDIJSKIH TOPICAH.

Prevoz s turističnim avtobusom, silvestrov menü, prenočišče in prijetna zabava — cena din 2.800.—

SMUČARJI in ljubitelji zimskega športa udeležite se 7 dnevnega potovanja na svetovno smučarsko prvenstvo v CHAMONIX v mesecu februarja 1962.

5-dnevno strokovna ekskurzija na mednarodni sejem usnjarskih izdelkov v OFFENBACHU v dneh od 17. 2. do 22. 2. 1962. Potovanje organizira obrtna zbornica skupno z industrijskimi podjetji usnjarske stroke.

Za bivanje internance, njihove ožje sorodnike, sorodnike umrlih v taboriščih ni vse ostale člane ZB 6-dnevnega potovanja v RAVENSBURCK IN SACHSENHAUSEN ob obletnici osvoboditve taborišča.

ZAHTEVAJTE PROGRAME!

NUDIMO VAM SLEDEČE USLUGE: Izlete, prevoze in strokovne ekskurzije z avtobusi, vlaki, ladjami, avioni doma in v inozemstvu.

NARAVA POTNIH LISTOV IN TUJINI VIZI!

VSE VRSTE VOZOVNIC!

MENJAJA VALUTI!

TURISTIČNE INFORMACIJE

Za cenjena naročila se priporoča IZLETNIK poslovalnica Celje, Titov trg 5 (nasproti avtobusne postaje), telefon 28-41.

RAZNO

INSTRUKTORIA za nižjo matematiko izčem. Ponudbe pod »Matematika«, na upravo lista.

VZVEM V NAJEM srednje posestvo Teharje-Petrovče ali grem za pomočnika. Naslov v upravi lista.

KATERA SAMOSTOJNA, žednostna in krepkosta provincijalka sprejme značajnega upokojenca? Ponudbe pod »Okreba 8.000 dinarjev« na upravo lista.

ZIATO ZAPESTNICO (nancer) sem izgubila 3. t. m.: Stanetova ulica. Trg mučenikov; v Zalcu od banke do pekarnice. Prosim poštenega najditelja, naj jo vrne proti nagradi: Ožek, Stanetova 16.

ZAHVALA

Rojnik Jelki iz Trnovelj pri Celju za vso skrb in nego pokojnega očeta

Antona Teržana

katerega smo spremili na zadnji poti 8. 12. 1961.

Sinova Vili in Bertil.

RAZPISI

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja Avio-busni promet Celje razpisuje prosta delovna mesta:

1. OBRATOVNI KNJIGOVODIA
Knjiga: daljša praksa v obratovnem knjigovodstvu

2. OBRACUNSKI REFERENT
Pogoj: praksa v finančni ali komercialni stroki

Rok za vložitev pismenih prijav je do 1. januarja 1962.

Celjsani obiščite tudi pozimi izletišče Stari grad in Na gričku. Obe izletišči imata vedno toplo kuhinjo, vsako soboto in nedeljo pa nudita odlične domače pečenice in krvavice. Na voljo so posebne sobe za zaključne družbe. Na obeh izletiščih bo tudi Silvestrovanje. Rezervacije sprejema Kompas, Celje.

Uprava Zdravstvenega doma Celje sporoča, da bodo dne 21. decembra 1961 zdravniki Zdravstvenega doma Celje ordinirali zaradi strokovnih predavanj (ki bodo omenjenega dne dopoldne in popoldne) v skrajšanem delovnem času. Bolniki se naj v najnujnejših primerih obrnejo po zdravniško pomoč med 7. in 9. uro, po tej uri pa samo v neodložljivih primerih na dežurnega zdravnika!

Zdravstveni dom Celje

SADJARJI IN VRTICKARJI

Sadne sadike (jablane, bruske, breskve, češnje, marelice, slive in češnje) ter sadike črnega ribeza, različnih sort in vzgojnih oblik vam nudi Sadna drevnica »MIROSLAV« Petrovče, vsak dan od 7. do 13. ure.

PRAVNA PISARNA V CELJU

(samostojni zavod) začne dne 18. 12. 1961 s poslovanjem v bivših prostorih Vodnega gospodarstva v Gregorčičevi ulici 2 z odvetniki: dr. Peter Pavlič, Aleksej Vrečko in Jernej Gorican

OBVESTILO

vernikom slovenske starokatoliške cerkve.

Vsem vernikom sporočamo, da se bo od sedaj naprej vršila služba božja vsako prvo in vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 17. uri v novi kapeli na Stanetovi ulici 13, drugo nadstropje. Dostop do kapele je skozi prvi vhod levo na dvorišču. Prva služba božja se bo vršila v nedeljo dne 17. XII. 1961 ob 17. uri. Uradne ure bodo vsak torek in vsak petek od 11. — 12. ure.

Cerkvena občina slovenske starokatoliške cerkve v Celju.

Uredništvo Celje, Titov trg 5 — poštni predal 16 — telefon 25-23 in 24-25 uprava Celje, Trg V. kongresa 3 — poštni predal 192 — telefon 25-75 in 26-89 — tekoči račun pri Narodni banki Celje: 607-21-1 658 — izdaja ob petkih — letna naročnina 800, polletna 400, četrtletna 200 din — inozemstvo 2400 — posamezna številka 20 dinarjev Rokopisov ne vračamo — sprejem oglasov, razpisov in objav vsako sredo do 12. ure v oglašnem oddelku, Trg V. kongresa 5

Informacije o oglasih, razpisih in objavah dobite le v upravi Celjskega tednika!

Nedonošenček? Ne! Zrel mož...

Pretekli teden je opolnoči med petkom in soboto na stadionu v vzhodnoafriškem pristaniškem mestu Dar es Salamu viharno odmevala beseda »Uhuru« — magična beseda, ki preplavlja vso Afriko in ne pomeni nič drugega kot — s v o b o d o!

Dar es Salam je glavno mesto Tanganjike, pred dnevi še angleške kronске kolonije, od sobote naprej pa samostojne, neodvisne afriške dežele.

Tanganjiska zastava je zamenjala angleško in edinburški vojvoda je v soboto dopoldne izročil prvemu predsedniku Tanganjike Julijusu Niereri spomenico o neodvisnosti nove države. To je bil zadnji akt kolonialne oblasti in začetek nove samostojne zgodovine republike Tanganjike.

Tanganjika je trikrat večja kot je Jugoslavija in ima komaj pol toliko prebivalcev. Razteza se med jezeri Tanganjika in Viktorijinim jezerom na zapadu ter med morsko obalo nasproti otoku Madagaskar. Na jugu loči deželo od portugalske kolonije Mozambik jezero Njasa in reka Rovuma, na severu pa z najvišjim pogorjem ter najvišjo goro Afrike Kilimandžaro (5.890 m) meji z bratskim narodom Kenjeje.

Tanganjika je bila, kot druge afriške pokrajine, dolga leta pod kolonialnim jarmom več evropskih držav. Pred prvo svetovno vojno je večji del njenega ozemlja pripadal Nemčiji v takolmenovan »nemški vzhodni Afriki«. Boj imperializma za novo razdelitev sveta je spremenil sicer politični zemljevid Afrike, toda za Afričane se je suženjstvo nadaljevalo. Tanganjika je prišla v angleško posest.

9 milijonov in 200.000 prebivalcev živi v tem delu Afrike. Nefrikancev je le 120.000 in še med temi je najmanj belcev. Večinoma so Azijci in Arabci. Nad 9 milijonov črncev pripada v glavnem močni narodnostno-plemenski skupini Bantu in svahilščina je jezik, ki ga govori večina prebivalcev nove afriške dežele.

Osvobodilno gibanje za neodvisnost dežele je prehodilo dolgo, mukotrpno in žrtev polno pot. Kakorkoli so Angleži poskušali po drugi svetovni vojni kazati naklonjenost osvobojanju kolonialnih narodov, tako so na vzhodu Afrike le skušali obdržati oblast (Kenja). Tanganjiko niso bili pripravljeni izpustiti iz rok. Napovedovali so daljši rok osamosvajanja kot za kolonije na zapadu Afrike.

Toda afriško nacionalno gibanje osvoboditve je bilo močnejše

od kabinetnih načrtov Londona. Tanganjiki rodoljubi so se temeljito pripravljali. Leta 1954 je bilo v deželni upravi komaj osem visokih uradnikov, lani pa že blizu 400. Za prevzem oblasti so bili v Tanganjiki vse drugače pripravljeni kot v sosednjem Kongu.

Gospodarstvo dežele sloni večji del na agrarni proizvodnji, toda z močnim delom industrijskih poljedelskih proizvodov. Tanganjika je največji izvoznik sisala, pridelujejo pa tudi ogromno bombaža (na sliki vidimo piramido bombaža v vrečah) in drugih industrijskih rastlin.

Dežela se močno modernizira, razvija se šolstvo do univerz, gradijo zdravstveno omrežje itd. Stadion, kjer so proslavili proglastitev neodvisnosti, sprejme 75.000 ljudi in je tudi plod nacionalnih naporov za napredek domovine.

Jugoslavija ima s Tanganjiko že navezane stike na ravni veleposlaništev, prvi premier Julijus Nierere pa je bil nedavno na obisku v naši državi.

ROCKFELERJEV SIN IZGINIL NA GVINEJI

Majkl Rockefeller, sin guvernerja države New York, star 23 let, se je nedavno odpravil v Novo Gvinejo (o otoku in njegovih divjih prebivalcih smo pisali v reportaži »Izlet v kameno dobo«). Z edinim spremljevalcem je v motornem kanuju krenil v hollandski del otoka, toda še pred prihodom v zaliv reke, po kateri je hotel doseči primitivna ljudstva, se je kanu prevrnil. Medtem ko se je Majkl v tovarni pozneje rešil, je Rockefeller odplaval k obali. Za njim je izginila vsaka sled. Ne ve se, ali je postal žrtev morskih psov, ali je utonil, ali pa je naletel na negotoljubnost Papuancev. V zadnjem primeru je morda kje v pragozdu njegova glava pripravljena »okras« divjaških kolob.

Mladega raziskovalca je šel iskat oče sam. Ob podpori otoških oblasti se mu ni posrečilo najti sina. Vrnil se je globoko pretresen in užaloščen. To je pravzaprav ironija usode. Rockefellerjev sin je bil gotovo izjema med otroci boljših družin.

Pustite nas živeti

Pred takim nastopom je angleški list »Today« začel svojo široko akcijo za zbiranje podpisov na peticiji, ki jo bodo poslali voditeljem odgovornih vlad. List je objavil na prvi strani sliko hčerke nekega bralca, ki piše takole:

... Moja hčerka predstavlja zame otroke vsega sveta. Vprašujem se, ali imajo ljudje, ki vodijo svetovno politiko, velesil, radi svoje otroke?

Potem »Today« objavlja 40 slik otrok in vnučkov iz družin vidnih politikov in državnikov... Mi smo izbrali le polovico, in sicer:

Otroci borec za mir: (1) sin gosp. Bandaranaike, (2) Mdel Castrov sin, (3) sin dr. Sukarna, (4) Nehrujev vnuč, (5) sinova dr. Nkrumaha, (6) vnuč cesarja Etionije, (7) Naserjev sin, (8) nepalski princ ter (9 in 10) Titova vnučka Zlatica in Jokko.

Otroci voditeljev bloksovskih držav: (11 in 12) otroka predsednika Kennedyja, (13 in 14) vnučka premijera Liruševa, (15) vnuč Kondrada Adenauerja, (16) vnučinja D. Eisenhowerja, (17) vnuč južnoafriškega predsednika Werwoerda in (18) vnuč španskega generala Franca. Za drugo vrsto otrok so morda zgradili globoka zaklonišča, ki pa ne morejo rešiti pokolenj katastrofe, če pride do vojne. Prva skupina otrok pa ima očete, matere in dedke, ki gradijo varna zaklonišča za ves svet, za vsa bodoča pokolenja — miroljubno koeksistenco.

Nevarni prijemi šibkih rok

Kaj je judo ali jiu-jitsu, ve danes že vsak otrok, le žal je malo takih, ki bi se tej koristni športni disciplini posvečali. Judo, ki je prišel iz Azije v Evropo, je bil najprej v rabi na Kitajskem, potem pa so ga izpopolnili in kultivirali japonski cesarski samuraji. Dandanes je judo razširjen po vsem svetu. Skoraj ni moderne policije, ki bi ne smatrala judo kot eno od poglavitnih orožij. Judo je namreč uspešnejši, na videz pa tudi »humanejši« način, kako pripraviti nasilneža k pokorščini, od gumijevke, policijskega biča in podobnih priprav. V resnici pa tisti, ki pride v roke mojstru juda, okusi kaj so to »obisti«, ker kjer zagradi, kamor udari judist, zaboli tako, da nasprotnik postane mehak kot cunjica.

Judo pa je uspešna obramba tudi za vsakega posameznika. Ni se treba bati, da bi »pozabili« svoje orožje doma ravno v trenutku, ko je bilo najbolj potrebno. Imate ga pri sebi, pa če ste na suhem ali v vodi.

Gornja slika nam kaže, kako uspešno obrambo predstavlja judo za žene. Na Angleškem se dekleta močno ukvarjajo s tem športom. Zlasti v pristaniških mestih, kjer je nežni spol pogost cilj pijanih in nasilnih mornarjev ter raznih neuravnovešencev.

Nedavno so na Angleškem ločili tolpo mladih moških, ki so se na samotni lotevali deklet in jih posiljevali. Policija j.m. ni mogla do živga, ker če se ne v bližini sukal »Tomy« ali pa kak moški, incidentov ni bilo. Pa so zbrali med judistkinjami čedna dekleta, ki so se izzivalno obelena in vabečega obnašanja podala v te nevarne kraje. Uspeh je bil presenetljiv. Ducat nasilnežev je s polomljenimi rokami, nogami in brez sapa dčakalo policijske avtomobile in odpotovalo v zapore.

Sicer pa si na sliki pogledimo, kako lahko krepak možak sfrči skozi zrak in telebne na trda tla kot je dolg in širok, če se znajde v presenetljivem »objemu« šibkih, a z judom oboroženih rok...

KENNEDY: odslej samo vojaška oporišča

V zadnji številki smo priobčili sliko »komercialnega« atomskega zaklonišča, za kakršna je šlo v Ameriki še na milijone in milijone dolarjev v globoko žepo »trgovcev z vojno psihozo«. Zaklonišča, ki so jih gradili razni podjetniki za cene, ki so odgovarjale cenam povprečnih ameriških avtomobilov in navzgor, so po mnemu strokovnjakov protiatomske zaščite — enostavno zanč. Kljub temu, da resni listi opozarjajo da naj ljudje ne nasedajo šarlatanskim »potnikom življenske varnosti«, je vzniklo po ameriških mestih na tisoče takih mišjih lukenj.

Pred nedavnim pa je zgovoren primer dal predsedniku ZDA Kennedyju povod za sklep, da privatni »gradbeniki« ne smejo več graditi zaklonišč, da bodo taka zaklonišča gradili odslej le še pod nadzorstvom vojaških strokovnjakov.

Kakšen je bil ta povod?

Ko je v Hollywoodu gorelo, je požar, ki je uničil celo četrto bogatih filmskih zvezd in zvezdnikov, popolnoma uničil tudi eno takih atomskih zaklonišč. Zaklonišče, katerega neimenovani lastnik je odšel zanj okoli 5.000 dolarjev, se je slabo odrezalo. V zaklonišču je zgorelo vse. Pa vendar bi mora protiatomska zaklonišča biti varna pred vročinskimi valovi, ki je podoben vročini na površini sonca, pred rušilnim dejstvom in pred radiokativnim sevanjem. V tem, tako drago plačnem zaklonišču pa nebi ljudje prestali niti navadnega bombardiranja iz druge svetovne vojne.

Morda je to dokaz, kako si v Ameriki predstavljajo vojno. Kaj je to čudnega, če dveh strahovitih vojn ameriško prebivalstvo ni neposredno doživelo.

Samonikla armada

Dva in dvajsetega decembra 1941 je bila ustanovljena po ukazu Vrhovnega štaba Prva proletarska brigada in od takrat naprej so prave vojaške enote, sposobne za močnejše operacije in premike, neprestano naraščale. Proletarske brigade, pozneje divizije, so bile udarne enote osvobodilnega boja. In ne samo to. Z nastanki narodno-osvobodilnih odborov so bile izraz odločne volje naših narodov, da z osvoboditvijo domovine dosežejo tudi spremembo družbene ureditve.

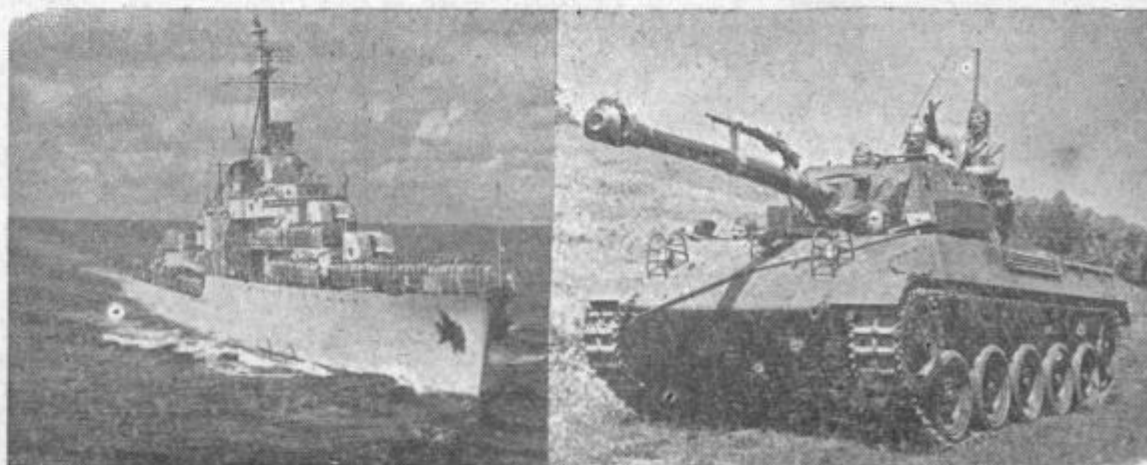
Morda bi bilo zanimivo povedati, da je izven meja nastalo presenečenje ob takem samoniklem ustvarjanju revolucionarne armade. Toda to presenečenje ni vladalo le na Zahodu. Tudi v Moskvi so se jezili in Stalin je bil tisti, ki je ostro kritiziral ustanavljanje proletarskih enot, češ, vprašanje oblasti in revolucije naj Jugoslavlani pustijo ob strani. Ob takem odnosu do povezo-

vanja narodnoosvobodilnega boja s socialistično revolucijo se res lahko vprašamo, kakšne cilje je Stalin zasledil. Ali je bilo vmes samo vprašanje Stalinovih obljub, da bi si z zahodnimi zaveznicami delil interese na Balkanu? Verjetno ne samo to. Slutil in predvideval je, da si narod, ki je sam izvedel revolucijo, ne bo pustil krojiti usode kot narodi, ki jim je bila nova družbena ureditev prinešena na bajonetih Rdeče armade...

Jugoslovanska osvobodilna vojska je neprestano rastla. V Dalmaciji in Primorju so partizani ustanovili mornarico, ki je uspešno posegala v boje na morju. Kluz in Čajavec sta ustanovitelja letalstva nove ljudske armade. Brigade in divizije so v naslednjih mesecih in letih imele vedno več težjega orožja, ki so ga zapolnile sovražniki. Na osvobodjenih ozemljih so delale partizanske tovarne orožja, oblačil in obutve.

Preko trideset sovražnikovih divizij so partizanske enote priklepale na bojišča v Jugoslaviji. Tak delež v skupnem boju proti fašizmu niso mogli zavezniški spregledati. Leta 1943 so jugoslovanski partizani začeli dobivati pomoč za svoj boj. V partizansko vojsko so prišle tudi zavezniške vojaške misije.

Ob taki rasti ljudske armade je bila Jugoslavija edna okupirana dežela v Evropi, ki se je v drugi svetovni vojni osvobodila sama, če izvemamo skupne operacije z Rdečo armado na sremški fronti. V drugih deželah so bila partizanska gibanja pod vodstvom regularnih enot armad ali pa zavezniških poveljstev. V Jugoslaviji pa je iz ljudskih množic nastal samonikla in samostojna vojaška sila, ki je ob revolucionarnih spremembah družbene ureditve bila pripravljena braniti in očuvati pridobitve ljudske revolucije.

Jugoslovanska ljudska armada je oborožena z najrazličnejšim orožjem na kopnem, morju in v zraku. Na sliki: Del pomorske in tankovske enote v akciji na vaji.

ROJ NA SOLSKI URI

Ko je učitelj v Nikšiću hotel učencem pri šolski uri pokazati pravi čebelji panj, so čebele začele rojiti. Vgnezdile so se na šolski uri v razredu. Mlada matiča ni dobila honorarja za nazorni prikaz rojitve...